

*Piimaihingute
Keskliit*

**CENTRAL ASSOCIATION OF CO-OPERATIVE
DAIRIES**

«Võieksport»

TALLINNAS, SUUR KARJA 23

TELEGR. „CENTREXPOT“

TELEFONID: kaubaosakond — meiereitarbed 446-06
kaubaosakond — või 446-08

Võtab piimatalitustelt

vastu välis- ja siseturu võid, juustu ning muid piimasaadusi turustamiseks välis- ja siseturul

Müüb piimatalitustele

piimatööstusmasinaid, tünnimaterjali, võisoola, võivärvi, pergamenti, väävelhapet, amüülalkoholi ja kõiki piimatööstustarbeid

ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA HÄÄLEKANDJA

NR. 4/5

29. APRILLIL 1937

XXI AASTAKAIK

KÄESOLEVAL AASTAL PÜHITSEME MEIE SELL-SÕPRUSLIIDU JÄRJEKORDSET KONVERENTSI EESTIS.

SEE RAHVUSVAHELINE ÜLIÕPILASNOORSOO KOHTUMINE — ARVULT JUBA NELJATEISTKÜMNES — PEAB KUJUNEMA ÜHEKS LÜLIKS SELLES PÜSIVAS SÕPRUSAHELAS, MIDA ON RAKENDANUD MEIE ARMSAD KAASVÕITLEJAD MINEVIKUS, JA MIDA TAHAME EDASI EHITADA TULEVIKUS.

MEIE KÕIKIDE ÜHINE SOOV SELLE JUURES OLEKS, ET SEE UUS LIIDETAV OSA SAMA TUGEVI SAAKS, KUI KÕIK EELMISED. SEDA MEIE ISIKLIKU SÕPRUSE NIMEL, VEEL ENAM AGA SELLEKS, ET MEIE RIIKIDE JA RAHVASTE VAHEL SÜVENDADA OTSEKOHEST SUHTUMIST NING ÜKSTEISEST ARUSAAMIST.

TEAME JU KÕIK, ET NEED SIDEMED, MILLISED ON SEOTUD ÜLIÕPILASPÕLVES JA NOORUSES, NEID EI OLE KERGE HILISEMALGI AJAL PURUSTADA. NEED SIDEMED VIIVAD SÜDAMEST SÜDAME JUURDE KA SIIS, KUI SAABUVAD RASKEMAD AJAD.

SELLES MÖTTES SAADAVAD MEIE SÕPRUSLIITLASI EESTI ÜLIÕPILASNOORSOO PARIMAD SOOVID.

HEINO SEIN.

SELL-maade lähenemisest ja koostööst

Tartu käesoleva aasta SELL-konverents viib jälle kokku Soome, Eesti, Läti ja Leedu akadeemilise noorsoo. Ka esimene kokkutulek, tähendab SELL-liidu asutamine aastal 1923, teostus Eestis, Tartus. Möödunud ajale tagasi silmates tahaksin järgnevas viidata seesuguste suhete arengule. Sissejuhatavalt pean nimetama, et otsustamisteks kasustan oma mõne aasta isiklike kogemusi. Seepärast ei ole ka käesolev artikkel mingi loov ja põhjanev vaatlus.

Eksimatu vanasõna nagu neid on ühe ja teise rahva omadest on ka kinnitus: Kes luuletajat mõista tahab, peab luuletaja maale minema. Käesoleval juhul ei ole meil muidugi luuletajaga tegu, vaid akadeemiliste kodanike või ka üldse noorusega, tähendab meie endiga. On selge, et üksikute maade eluavaldusi tuleb tundma õppida iseenda vaadetel, kui tahetakse maid või rahvaid haaravates suhetes üksteisele lähedale astuda. Alles nõnda saadakse alus. Edasine suhete arendamine ja viljaka tegevuse teostamine on seega vähemalt kindlustatud.

Kuidas on praktiliselt suhete korraldamisega? Selgelt püütakse eeltähendatud nõude järgi käia. Ei ole mingi puhtjuhuslik asjaolu, et SELL-liidu loomisest saadik pannakse rõhku vastastikusele lähenemisele. Muidugi on seda tõsiasja siin ja seal ka valesti mõistetud, mis aga on ka kergelt seletatav. Esiteks langetasid negatiivse otsuse need, kes noorele organisatsioonile, mis kuigi akadeemiline, siiski on noorte organisatsioon, seadsid kõige suuremad sihid. Teiseks ei ilmnunud liginemispüüetel alati märkimisväärseid tulemusi, kuna vastav tegevus liikus veel arengu faasides. Seepärast ei või ja ei pruugi ka põhjendamatult umbusklik olla, vaid tehakse paremini kui olukorda põhjalikult silmitsetakse.

Usun võivat märkida püütud vastastikuses lähenemispüüetes järgmist arengut:

1) SELL-liidu astamisel ja järgnevatel aastatel olid endastmõistetavad printsiipilise ideoloogia kindlaksmääramine ning valitsevad organisatsiooni küsimused. Otseselt töö teostamise juures oli vaid väike arv delegeeritud üliõpilas-

esindajaid. Vaid nende vahel võisid areneda lähemad suhted.

2) Laiemate hulkadega läbikäimise ja seega SELL koostööd takistavate asjaolude kõrvaldamiseks hakati pea SELL-konverentside puhul kõigist SELL-maadest organiseerima üliõpilasekspeditsioone. Seega oli antud laialdasem võimalus SELL-akadeemilise pere vastastikuseks lähenemiseks.

3) Liidu edasitegutsemine tõi kaasa laiendamisvõimelise tegevuse, mis tingis siis ka suurema arvuliselt delegaate. Kuid ka ekspeditsioonide alal saavutati edasikestev areng. Ühelt poolt pandi rõhku ekspeditsioonidest osavõtjate arvu suurendamisele (eriti juubelikonverentsist saadik Tartus 1933. a.). Teiselt poolt muudeti ekspeditsioonid ringsõitudega maal tulukamaks ja mõjurikkamaks (8. konverentsist saadik Kaugnases 1935. a.). Sellega saavutati mitte ainult koostöö laiendamine, vaid ka süvendamine tuginedes laialdasele vastastikuse lähenemise alustele. Delegaatidele anti nüüd võimalusi mitte ainult ametliku konverentsi päevakorraga toimetulekuks, vaid neid kutsuti mitmesugustele sündmustele, mis on väga kohased pakkuma elulähedasi kogemusi ja algatusi, mis omakorda aga SELL-liidu tööks on paratamata. Ühistel reisidel ja võimalikult kõigile osavõtjatele vabad vastuvõttud, olgu need üliõpilasringides või muidu juhtivate isikute juures, said tihti ka ainult ekspeditsioonidest osavõtjad vastastikuse lähenemise aktiivseteks edendajateks.

4) Nõnda rõõmustavalt ei pruugi enam ainult delegeeritud esindajad olla SELL-püüete eestvõitlejateks. Kellede kaudu ka ei ole kaudselt ekspeditsioonid või teised isikud pakutud juhust SELL-koostöö vastu huvi äratamiseks, SELL-tegevus areneb ja haarab ikka laiemaid ringe.

Ülaltoodud arenguaste kasvas välja punkt 3. all nimetatud alustel ja langeb ajaliselt viimastele aastatele (pärast Balti liidu asutamist). See arenguaste kestab muidugi edasi, kuna see teatavasti on pideva arengu tulemus. Iseloomustav on sellele pärast eelnenud vastastikust lähendamist, et tegevus areneb enam individualistlikul

Ümber sama mere...

Möttelähteld SELL'i juubelipäevaks.

Pikki aegu inimsoo ajaloo vältel on meri olnud inimesi ja rahvaid lahutavaks jõuks. Elu mere taga oli otse nagu elu surma kauguses.

Tänapäeval on inimsugu vallutanud merekauguste lahutava jõu. Veel enam: meri on saanud rahvaid ühendavaks sillaks. Tuul viib laineid rannast randa, laine laevu kannab ja mõtteid...

Eks ole see suude inimest sügavalt vääristav.

Aga samal ajal, paraku küll, teame, kuidas merekaugused taas võivad muutuda lahutavaks ja hukutavaks jõuks. Pole möödunud veel kahtki aastakümnet rahvaste suurest meeletusest, mil meri sai lugematuile lahtiseks hauaks. Ning mis kohutavalt öudne, kuid siiski painajalikult sundiv on aimus, et rahvad tänapäevalgi pole kaitstud primaarseist instinktides kantud hukutavate jõuimpulsside vastu.

Meie, neli, ümber Läänemere idakaldal oleme otse nagu valvurid hommiku ja õhtu vahel. Meie nelja poole vaataksid üle ajaloo tulevaste põlvete valulikud silmad, kui see meri rahvaid ühendava sillana taas murduks ja avaneks selle hukutavad sügavused. Mõistkem oma vastutuslikku valvuri-osa, ja kandkem seda nelja hingejõuga.

Kõik ülesanded elus, mida raskemad nad on, seda tugevamalt ja püsivamalt nad seovad inimesi ja rahvaid, kes on rakendunud ühise ülesande teenimisse. Selles peitub suur sõpruse saladus. Eks meiegi, neli, seda mõista. Ning teadgem seepärast, et sõna võib siduda ja sõna võib lahutada. Aga sõnast ja ainult sõnast ei ole küllalt. Loova teona ulatagem üksteisele südamed ja käed elus ja surmas!

Rahu kosutab, vaen kaotab. Nõnda lausub

meie, eestlaste, vanasõna. Hüüame seda kõik koos, meie, kes me pärime ühe ja sama mere andeid — hüüame seda puhastava jõuna kramplikult tõmbleva Euroopa südamele. Meil ei ole hiiglaslikke relvi, millega sundida rahvaid — ja me ei vajagi neid. Meie vaime on me jõud. Meie silmad, mis mere iidsest avarusest on pärinud oma sügavuse, tabagu rahvaste südametunustust ja kutsugu neid taltumusele ja rahule.

Kui me neil päevil näeme esindajaid kolme maa noorist siin Soome lahe lõunakaldal, siis olgu meil, eestlasil, tunne, nagu oleks meie külalisiks kogu Soome, Läti ja Leedu noorus, veel enam — kogu nende maade rahvas. Ja nõnda kujanegu need tööpäevad suurest sõpruse-osadusest kantuna südamlikeks rõõmupäeviks.

Aga sõprus kohustab, ja kohustab ennekõike vaimselt. Sest vaid siis võib püsida loova sõpruse sügavus, kui inimesil ja rahvail on üksteisele midagi vaimselt pakkuda. Meil on seda, ja on seda enam mida rohkem suudame oma hingejõudu talletada vaimseisse loovülesandesse, milles küpseb loomevili. See on vaimse elu universaalne saatus. Iga rahvas oma hingejõust luues, ise oma loomeviljas kasvab ja enda kasvades teenib vaimset universaalsust, kõiksust.

Rahvas nõnda oma elu missiooni tunnetades ei ehita oma arengus enda ümber vaenumüüri, vaid silda suureks vaimseks osaduseks kõigi rahvaste vahel.

Olgem hingepõhjas veendunud kaasehitajad selle silla juures üle kõigi merede ja mandrite.

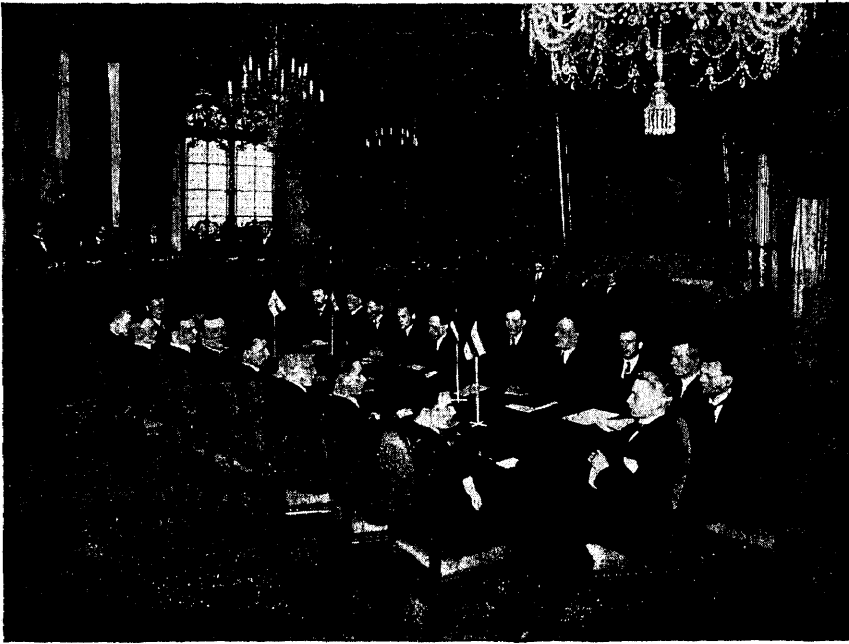
Roopi Hallimäe

alusel. — Edasisammuva ajaga siirduvad üliõpilased pärast õppeaega kutsetöösse. Samal ajal kasvab nende arv, kellel üliõpilasaegadel enam või vähem võimalust aktiivselt SELL-tööst osa võtta. Kuigi kutsetöö ja peale selle mitmesugused organisatsioonid oma osa nõuavad, peaks siiski ühele või teisele SELL-seltsilisele igas SELL-maas jääma püüe, kas enda isiklike suhete või traditsiooni kohaselt alustatud tööd arendada. Sel kombel võib SELL-liit võita truu poolehoidjaskonna, mis teataval määral kujundaks ka seljataguse.

Pärast selle arenguülevaate ettetoomist peab toonitama, et aktiivsete SELL-kaastööliste arv

võrreldes osavõtivate maade üliõpilaskondadega on veel praegu väike. Aga just seetõttu tuleb saavutusi veelgi kõrgemalt hinnata. Loomulikult oleks võlts saavutatu juurde peatuma jääda, eriti veel siis kui üksikuid kaasvõitlejaid ja ringe on, kes näevad, et saavutatud ei ole midagi.

Kuna üliõpilasliit tugineb üliõpilaskondadele, mida üksikud üliõpilased representeerivad, on selle järeltuseks tihtine esindajate-delegaatide vahetus. Ka ekskursioonid osutavad pea alati vaid uusi osavõtjaid. Seepärast on vajalik katkestamatult samme astuda, olgugi et need mitmekordselt samased oleksid, et uutest mitte ainult huvi äratada, vaid neist peatselt ka uusi

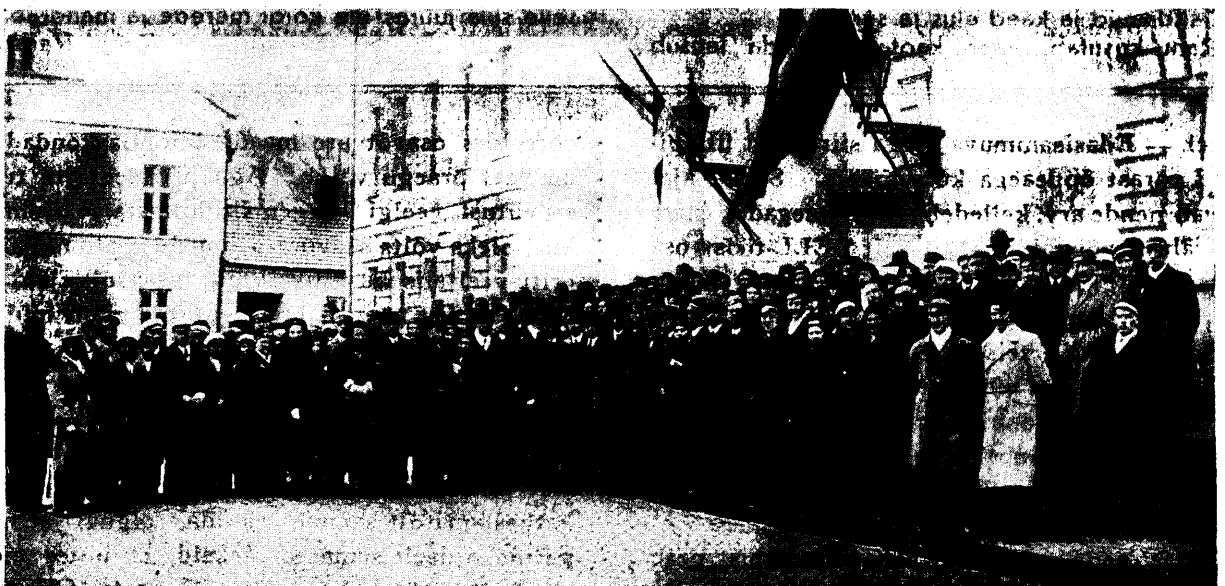
Teise Balti riikide üliõpilaskondade konverentsi avaistung Riias 1924. a.

kaastöölisi saada. Seepärast on korduvad kokkutulekud, nagu konverentsid, ekskursioonid, olümpiaadid vältimatud, kuid ka seesugused küsimused nagu näiteks: üliõpilasvahetus, ajakirjanduslikkude kirjutiste vahetus, lähendamisettekannete korraldamine jne. lõpmatud ja ei kunagi vananevad.

Pidev värske jõu juurdetõmbamine on vajalik eriti nende kaasvõitlejate väikese arvu tõstmiseks, kes SELL-küsimustega isiklikul praktilisel

teel on tuttavaks saanud. Meie kõigi ülesandeks on: SELL-liidu juhatusel, üliõpilaskondadel, mitmesugustel organisatsioonidel ja mitte alahinnates ka üksikute kaasvõitlejate algatatud tegevust ikka noorusliku, haarava vaimustusega edasi viia. Siis saab SELL-liit tähtsaks teguriks, mis ei ole mitte arendanud riikide liidu asutamise mõtet, vaid kes arendab ka osaliste maade eluvajaduslikku orgaanilist lähenemist.

E. Purvinas.

SELL 10. konverentsist osavõtjad Tartu Ülikooli ees.

NIILLO ELO,

*Präsident des Verbandes der
Studentenschaften Finnlands.*

Die akademische Jugend der SELL-Länder hat seine Zusammenarbeit auf die Grundlage der gleichen kulturellen und politischen Interessen gebaut. Bei Befreiung unserer Länder war die erste Aufgabe die neugewonnene Freiheit zu befestigen. Die historischen Tatsachen und die geopolitische Lage unserer Länder zeigte der Jugend den Weg zu einer gemeinsamen Arbeit, die nur die Beibehaltung des Friedens dienen soll. Denn Frieden bildet die Voraussetzung dafür, dass unsere Länder auch auf den Gebieten der Wissenschaft und der allgemeinen Kultur ihren Teil in die allgemeine Kulturentwicklung geben können. Die Zusammenarbeit auf den kulturellen und politischen Gebieten ist aber nur dann möglich, wenn zwischen unserer Völker ein tieferes Zusammengehörigkeitsbewusstsein vorhanden ist. Die akademische Jugend hat als seine Aufgabe gesehen, dieses Zusammengehörigkeitsbewusstsein zuerst in seinen eigenen Reihen zu pflegen und dann in die breite Volksschichten zu tragen. Wir haben in dieser Arbeit schon einige Resultate erzielt, die aber noch nicht genügend für uns scheinen. Deswegen soll die Hauptarbeit des SELL-Verbandes und der akademischen Jugend unserer Länder die Vertiefung und die Verbreitung dieses Zusammengehörigkeitsgefühls sein.

Niilo Elo.

Die Bedeutung der Studenten im nationalen und sozialen Leben Finnlands

Jede Erscheinung des kulturellen Lebens, deren Entwicklung wir verfolgen können, steht unter dem Einfluss des Zeitgeistes und der jeweilig herrschenden äusseren Verhältnisse. Dasselbe gilt auch in hohem Masse von dem studentischen Leben. Der Student von heute mit seinen Ideen und Bestrebungen spiegelt die Gegenwart und ihren geistigen und materiellen Hintergrund ebenso treu wieder wie sein Vorgänger vor ein paar Jahrhunderten seiner eigenen Zeit entsprach. Allerdings haben die Traditionen gerade im studentischen Leben immer eine bedeutungsvolle Rolle gespielt, aber sie haben sich jedoch zunächst auf seine äusseren Formen bezogen. Seinen geistigen Gehalt an sich hat das studentische Leben aus den herrschenden Verhältnissen und aus den von der nationalen geschichtlichen Entwicklung gestalteten Voraussetzungen geschöpft, und auf ihrer Grundlage sind auch die Bestrebungen samt den Formen der nationalen und sozialen Arbeit entstanden, die die akademische Jugend sich zu eigen gemacht hat.

Die Bedeutung der Studenten im Leben des finnischen Volkes ist in der Hauptsache zweierlei gewesen wie sie auch fortwährend ist. Einer-

seits hat sie sich von der sozialen und kulturellen Arbeit hergeleitet, welche die Studenten schon während beinahe zwei Jahrhunderten unter dem Volke getrieben haben; andererseits ist sie eine Folge des Einflusses gewesen, den sie als Verfechter grosser nationaler Ideen und als Erwecker des Nationalbewusstseins gehabt haben. Welches von beiden je in den Vordergrund gerückt ist, ist von den Forderungen und Voraussetzungen der Zeit abhängig gewesen wie auch von dem Ansehen, das jede Studentengeneration und auch ihre Bestrebungen unter dem Volke genossen haben.

Die finnischen Studenten sind immer dem Volke nahe geblieben. Auch während der schlimmsten Bürokratie ist der grösste Teil der akademischen Jugend der engen Zusammengehörigkeit mit dem Volke bewusst geblieben, aus dessen Reihen sie selbst stammt. Und das finnische Volk seinerseits hat die Studenten geachtet und ihnen seine Unterstützung gewährt, wenn sie ihrer bedurft haben. Dieses enge Verhältnis, das aus einer gemeinsamen Stellungnahme gegen fremde Herrschaft gefolgt ist, und andererseits die Möglichkeiten, die die Organisationsformen des studentischen Lebens dar-

geboten haben, sind die Grundlage der umfangreichen und vielseitigen Kulturarbeit der finnischen Studenten gewesen.

Die Organisationsformen des studentischen Lebens in Finnland sind äusserst selten zum Selbstzweck geworden, wie es in vielen anderen Ländern zeitweise der Fall gewesen ist. Die Betätigung des Studenten als Mitglied seiner Organisation hat sich im allgemeinen nicht ausschliesslich auf den geschlossenen Kreis der Organisation beschränken können. Der Grund zu dieser Sachlage ist zunächst der gewesen, dass ein äusserlicher, vereinigender Umstand — die gemeinsame Heimat — von Anfang an der Grundsatz der Organisationseinteilung gewesen ist. Als Finnland im Jahre 1640 seine erste Universität erhielt, wurden die an derselben studierenden Studenten ihren Heimatsorten gemäss, auf provinziellem Grunde also, in Landsmannschaften eingeteilt, und diese Form der Einteilung blieb dann an der Staatsuniversität des Landes beibehalten. Unter diesen Umständen ist es natürlich, dass das Interesse der Studenten und die Arbeit ihrer Landsmannschaften sich zunächst auf die eigene Provinz bezogen haben. Heimatforschung und Volksaufklärungsarbeit sind die wichtigsten Tätigkeitsformen der Studenten geworden.

Die ersten Initiativen auf dem Gebiete der Heimatforschung wurden schon im 18. Jahrhundert ergriffen. Eine ausführliche wirtschaftliche Untersuchung, die zur Wiederherstellung der Verwüstungen des grossen nordischen Krieges in Finnland vorgenommen wurde, leitete die Studenten dazu, ihre Heimat auch in einem anderen als nur wirtschaftlichen Sinne zu erforschen. Man fing an, geschichtliche Erinnerungen zu sammeln und Wissensschätze des Volkes aufzuzeichnen. Eine solche Arbeit stimmte übrigens gut mit dem Geiste der auch in Finnland höchst wirksamen Aufklärung überein. Und wenn auch ihre Ergebnisse wegen ihres provisorischen Charakters sich als nicht besonders schwerwiegend zeigten, wurde doch viel Wertvolles für das Bewusstsein der Nachwelt gerettet. Abgesehen davon bildete diese Arbeit die Grundlage für die künftigen, eifrigen Bestrebungen zum Sammeln der alten finnischen Runen, als deren Ergebnis das finnische Nationalepos *Kalevala* im Jahre 1835 im Drucke erschien. Es dauerte doch lange bis die auf die Heimat bezogene Arbeit der Studenten gefestigtere Formen annahm. Nachdem sie zeitweilig lange ins Stocken geraten war, konnte sie erst in der letzten Hälfte des 19. Jahrhunderts mit neuer Kraft wieder aufgenommen werden. In dieser Hinsicht ist diejenige Anregung von besonderer Bedeutung, die im Jahre 1876 unter den Studentenorganisa-

tionen gemacht wurde, um ein ethnographisches Museum zustandezubringen. Anlässlich dieser Anregung nahmen die Studenten überall eine ausgedehnte Einsammlungstätigkeit vor, und als Ergebnis gab es bald ein eigenes ethnographisches Museum der Studenten, dessen Sammlungen dann jährlich dauernd vermehrt wurden. Diese Sammlungen machen heutigentags den Grundbestandteil der wertvollen ethnographischen Abteilung im finnischen Nationalmuseum aus.

Als Aufbewahrer von Denkmälern der alten finnischen Volkskultur können die Studenten als Bahnbrecher angesehen werden. Aber auch andere Arten der Betätigung mit der Heimat als Gegenstand kommen vor. Von Landsmannschaften veranstaltete Expeditionen sind während der Ferien in ihren Heimatprovinzen herumgezogen, um alles das, was von Bedeutung sein könnte zur Erklärung der Sprache und Kultur wie auch der Geschichte des Volkes, aufzuzeichnen und aufzubewahren. Als Ergebnis der Arbeit hat man Ausstellungen angeordnet, feste Provinzialmuseen begründet und eine grosse Anzahl auch wissenschaftlich wertvoller Veröffentlichungen über die Heimat herausgegeben. Die Tatsache, dass das alles mit freiwilligen Kräften und mit oft mit grossen Schwierigkeiten beschaffenen Mitteln zustandegebracht worden ist, zeugt von der Stärke dieser Bestrebungen. Und in der Gegenwart scheint die Begeisterung durchaus nicht nachgelassen zu haben, sondern die Heimatforschung ist fortwährend eine der wichtigsten Betätigungsformen der Landsmannschaften, die noch mehrere unvollendete Aufgaben zu Ende zu bringen haben.

Die Heimatforschung hat zunächst den Wert und die Bedeutung einer rein kulturellen Arbeit. Aber mittelbar hat auch sie in sowohl sozialer als in nationaler Hinsicht Einfluss geübt. Dadurch dass sie die Kenntnis der Verhältnisse und Bedürfnisse der Bevölkerung in der Heimatprovinz gefördert und Gelegenheit zur innigen Wechselwirkung gegeben hat, ist sie geeignet gewesen, die Gebildeten und das eigentliche Volk einander näher zu bringen und dadurch der Verbreitung der nationalen Erweckung unter dem Volke den Weg zu bahnen. Und so war auch während der letzten schweren Jahre der russischen Herrschaft das Bewusstsein einer eigenen nationalen Kultur und Vergangenheit, — zur Klärung welches Bewusstseins auch die Heimatforschungsarbeit der Studenten in hohem Grade beigetragen hatte — die moralische Stütze des Selbständigkeitsgedankens.

Die zweite Form der von den Studenten für ihre Heimat geleisteten Arbeit ist die Volks-

aufklärung. Sie hat als Ziel, die geistige und mittelbar auch die materielle Kultur des Volkes durch Verbreitung von theoretischem und sozialem Wissen wie auch durch die von praktischen Fertigkeiten zu erheben. So sind durch Initiative der Landsmannschaften Volkshochschulen, Volksschulen und zirkulierende Bibliotheken begründet worden. Und einzelne Studenten wie auch Tournées der Landsmannschaften sind im Bereiche ihrer Heimatprovinz herumgezogen und haben Vorträge gehalten und Festlichkeiten veranstaltet. Durch diese Vorträge und Festlichkeiten haben die Studenten ihre Ideen und Bestrebungen bekannt gemacht, aber in denselben hat man auch grosse allgemeine Fragen behandelt und Interesse für nationale Aufbauarbeit wachgerufen. Eine beachtenswerte Bedeutung hatte diese Aufklärungstätigkeit besonders während der russischen Unterdrückungsperiode um die Jahrhundertwende, wo sie einen Teil von dem Programm des s. g. passiven Widerstandes ausmachte. Aber auch während der Selbständigkeit sind mehrere wichtige Fragen durch die Aufklärungsarbeit der Studenten unter dem Volke bekannt geworden. Als bedeutendste von diesen können wir den finnischen Gedanken erwähnen, zusammen mit der Hebung des Verteidigungswillens und der Förderung der Volksphysiologie mit besonderer Berücksichtigung der Tuberkulosegefahr.

Der finnische Gedanke, der schon zu dem Programm der nationalen Erweckung im 19. Jahrhundert gehörte, hat sich zu einer der brennendsten innenpolitischen Fragen dieses Jahrzehntes entwickelt. Er hat als Ziel den schwedischsprachigen Kulturseparatismus zu beseitigen und der finnischen Sprache die ihr gebührende Stellung als alleinige Kultursprache des Landes zu erkämpfen. Er bezweckt, die unberechtigten Vorrechte der ihrer Sprache nach schwedischen, aber in den meisten Fällen ihrer Abstammung nach finnischen Gebildetenklasse abzuschaffen und eine gerechte Verteilung der Staatszuschüsse für kulturelle Zwecke zwischen den verschiedenen Sprachgruppen zu erzielen und vor allem die einzige Staatsuniversität zu verfinnischen. Er ist keine Minoritätenfrage, und er will nicht die legitimen Rechte der geringen Küstenbevölkerung schwedischer Abstammung in Finnland anrühren. Er ist eine natürliche Forderung des erwachten Selbstbewusstseins des finnischen Volkes, und als solches hat er die finnischen Studenten als eine einige Schar um sich gesammelt. So ist der finnische Gedanke einer der wichtigsten Programmpunkte der Volksaufklärungsarbeit der Studenten geworden.

EERO MANNER,
zweiter Vice-Präsident des Verbandes
der Studentenschaften Finnlands.

Die Arbeit für die Landesverteidigung gründet sich auf das Bewusstsein der gefährdeten militärpolitischen Lage Finnlands und auf die Verpflichtungen, die die Erhaltung der teuer gekauften Selbständigkeit jedem Mitbürger auferlegt. Sie bekämpft diejenigen unter dem Deckmantel des Pazifismus erscheinenden internationalen Bewegungen, die danach streben, die Wehrfähigkeit des Landes zu schwächen. Sie bezieht sich eben soviel auf Gleichgültigkeit und Unterschätzung der Gefahr wie auf ihre Überschätzung, und sie will jedermann zu den notwendigen Opfern anspornen, die die Sicherheit des Landes und Volkes unbedingt benötigt. In jüngster Zeit hat sich die Wehrfähigkeit der Studenten besonders die Förderung der Gas- und Luftabwehr vorgenommen. Von den Formen, in denen man auf diesem Gebiete gearbeitet hat, sei, wegen ihres ausdrücklich konkreten Charakters, eine grosse Sammlung für die Flugwaffe erwähnt, an der sich Tausende von Studenten beteiligten, und als deren Ergebnis zwei kampfbereite Flugzeuge der Flugwaffe zur Verfügung gestellt wurden. Wir dürfen hier auch nicht die wertvolle Arbeit vergessen, die Hunderte von Studenten als Offiziere der finnischen Territorialtruppen, der Schutzgarden leisten, wie auch nicht diejenige, die von den Studentinnen als Mitgliedern der Schwesterorganisation der Schutzgarden, der Lotta-Svärd-Vereinigung ausgeführt wird.

Die dritte Form der Aufklärungsarbeit der Studenten von heute ist die Förderung der Volksphysiologie, zunächst der Widerstand

gegen die Tuberkulosegefahr. Als sichtbare Ergebnisse dieser Arbeit erheben sich mehrere provinzielle Sanatorien, bei deren Begründung und Unterstützung der Anteil der Studenten recht bedeutend gewesen ist. Und auch für die Gemütlichkeit der Patienten in diesen Sanatorien haben die Studenten gesorgt, indem sie für die Sanatorien Büchereien angesammelt und in denselben Festlichkeiten arrangiert haben.

Es ist wesentlich für die Heimat- und Volksaufklärungsarbeit der finnischen Studenten, dass sich die Studenten daran hauptsächlich als Mitglieder ihrer offiziellen Organisationen, der Landmannschaften, beteiligt haben. Die Tätigkeit der Studenten als Verbreiter grosser nationaler Ideen und Erwecker des Nationalbewusstseins ist dagegen zum grössten Teil in freien Formen oder auf Anregung studentischer Organisationen geschehen. Aber eine wichtige Bedeutung haben bei dieser Tätigkeit besonders in der letzten Zeit die Grundlage, die ihr die Heimatforschung bereitet hat wie auch die Möglichkeiten gehabt, die sich im Zusammenhange mit der Volksaufklärungsarbeit ergeben haben.

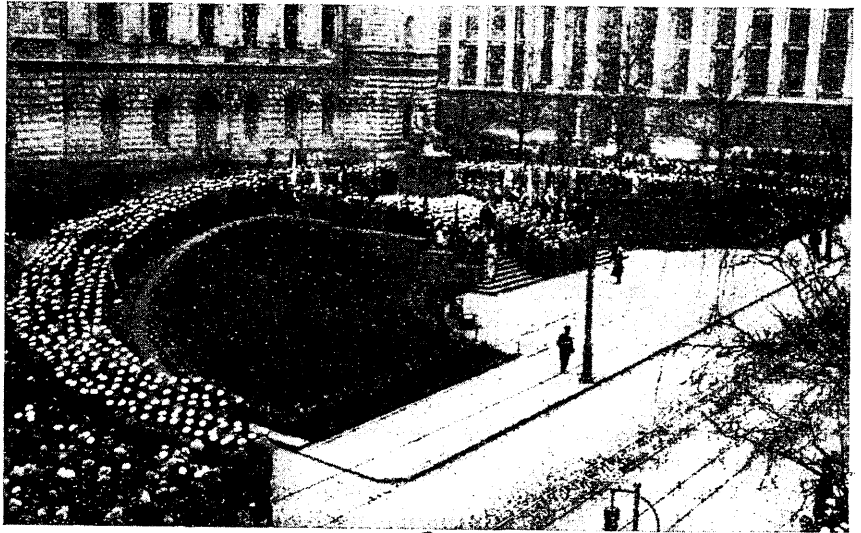
Aus den Reihen der akademischen Jugend stammten die am Anfang des 18. Jahrhunderts aufgetretenen s. g. Fennophilen, die ersten Männer, die in jener Zeit des schwedischen Grosspatriotismus ihre finnische Abstammung und Gesinnung zu bekennen wagten. Und gleichfalls in den studentischen Kreisen entstand im folgenden Jahrhundert die grosse nationale Erweckung, welche, vor allem von A. I. Arwidson und J. V. Snellman verfochten, der Verwirklichung der nationalen Selbständigkeit den Weg ebnete. Und als die langersehnte Stunde schlug, waren die Studenten unter den ersten, die es einsahen, was für Aussichten der im Jahre 1914 entzündete Weltbrand einem Volke bot, das unter der Unterdrückung des in panslavistischen Träumen schlummernden, in der Tat aber totkranken Zarenreichs lebte. Zunächst in der Mitte der Studenten entstand die Aufforderung zu aktivem Widerstand, die bald zu praktischen Massnahmen führte, um militärische Ausbildung der finnischen Männer in einem fremden Lande zustandezubringen. Auf diese Weise entstand auch als Ergebnis der Tätigkeit der Studenten in Deutschland, in einem Russland feindlichen Lande, das berühmte „27. Königliche Preussische Jägerbataillon“, dessen Grundstock aus Studenten bestand, und in welchem die künftigen Führer der finnischen Freiheitsarmee ihre Ausbildung und ihre erste Kriegserfahrung erhielten. Die Jägerbewegung ist einer der schönsten Ausdrücke des aktiven nationalen Geistes der Jugend, und ihre Bedeutung in Bezug auf den Ausfall des Befreiungs-

krieges selbst war von entscheidender Art. Sie zeigte, dass es im Leben einer Nation Zeitpunkte gibt, wo Alte und Vorsichtige ihre Schicksale nicht lenken können, wo aber der Mut und die Vorurteilslosigkeit der Jugend allein im Stande sind, für sie Zukunft zu gestalten.

Zu Zehnen von finnischen Studenten schlafen den ewigen Schlaf unter den Heldendenkmälern des Befreiungskrieges in der Erde des heissgeliebten Vaterlandes. Und viele andere, die die Endziele des Befreiungskrieges als noch grösser sahen, opferten ihr Leben in den verzweifelten Kämpfen für die Freiheit Ost-Kareliens.

Nach ihnen kamen die ersten Studentengenerationen des selbständigen Finnland. Als nun das nächste Ziel des langwierigen nationalen Kampfes, die politische Unabhängigkeit, erreicht war, war es wahrscheinlich, dass die nationale Begeisterung auch im Kreise der akademischen Jugend einen Rückschritt aufweisen sollte. Das war auch der Fall für einige Zeit. Aber der Rückgang war nicht von Dauer. Dass es so geschah, wurde von einem kleinen Keim bewirkt, dessen Wurzeln weit hinter die östliche Grenze nach den Wäldern und Hügeln Kareliens führten. Dort lebte ein Volk von demselben finnischen Stamme, das auch für seine Freiheit gekämpft hatte, dem aber jene Freiheit ein unerreichter Traum geblieben und eine stets zunehmende fremde Unterdrückung zu kalter alltäglicher Wirklichkeit geworden war. Das Bewusstsein dieser Tatsache brachte eine Anzahl finnischer Studenten, von denen einige die Befreiungskämpfe in Ost-Karelien miterlebt hatten, zu der Erkenntnis, wie falsch es war zu denken, dass die Studentengeneration, die Finnland die Unabhängigkeit erfochten hatte, schon alles getan habe, was der nationale Gedanke von der Jugend forderte. Vieles war noch ungetan. Ein finnischer Nationalstaat war immer noch unverwirklicht, die Nation ohne Einheitlichkeit, ein Teil des Volksstammes ohne Recht zu einem selbständigen Dasein, an den Rand des Abgrundes gebracht. Diejenigen, die das alles am deutlichsten einsahen, begannen auf dieser Grundlage ein neues nationales Programm für die studentische Jugend aufzubauen, dessen Durchführung das zu Ende führen würde, woran man vorläufig halbwegs geblieben war. Um für jenes Programm zu arbeiten, entstand eine freie studentische Organisation, die Akademische Karelien-Gesellschaft (Akateeminen Karjala-Seura oder AKS).

Es ist unmöglich von den nationalen Bestrebungen der finnischen Studenten während der Selbständigkeit zu sprechen ohne den Namen der Akademischen Karelien-Gesellschaft zu

Die Studentenschaft von Helsingi bei der Feier des „Snellmann Tages“.

erwähnen. Während der anderthalb Jahrzehnte, die die Gesellschaft schon besteht, hat sie ausschlaggebend den geistigen Gehalt des finnischen studentischen Lebens beeinflusst. Ihr geradliniges und absolutes Programm hat von Jahr zu Jahr stets wachsende Scharen zu dem Kreis ihrer Anhänger gezogen. Die Denkart, die in der Akademischen Karelien-Gesellschaft vertreten ist, ist einem grossen Teil der jungen finnischen Gebildeten zu einer neuen Weltanschauung geworden, die sich auf das Verantwortlichkeitsgefühl der Jugend für die Zukunft des Vaterlandes gründet, und deren Gehalt aus dem Bewusstsein der Pflichten des Einzelnen als Mitglied der Nation besteht. Als eine Weltanschauung von aktivem Kampfgeist ist sie das geistige Erbe der Freiheitskämpfer. Ihre Kampfstellung richtet sich gegen all das, was der Schöpfung eines innerlich und äusserlich starken finnischen Nationalstaates und der Sicherung der Daseinsvoraussetzungen der unter fremder Herrschaft lebenden finnischen Stämme im Wege steht. Sie sieht im Egoismus den gefährlichsten Feind aller aufbauenden nationalen Arbeit, und sie will an dessen Stelle eine soziale und nationale Denkart setzen. Und von der Grundlage sozialer Gerechtigkeit aus strebt sie danach, den Klassenhass und Parteigeist auszurotten und die sozialen Voraussetzungen für die Entstehung eines einheitlichen Volksganzen zu gestalten. Demgemäss ist die Arbeit an der Durchführung des von der Akademischen Karelien-Gesellschaft aufgestellten nationalen und sozialen Programms eine Vervollständigung und Fortsetzung zu der Arbeit der früheren Studentengenerationen. Seine Ziele sind in der Weite und es wird sicher lange dauern, bis sie endgültig erreicht worden sind. Aber schon nun ist ein Teil dieses Programms, vor allem der finnische Gedanke, ein

gemeinsames geistiges Eigentum des ganzen finnischen Volkes geworden. Und von Tag zu Tag setzen die Studenten, die sich diesen Ideen gewidmet haben, ihre Erweckungsarbeit unter dem Volke fort, fest von der Zukunft ihres Vaterlandes überzeugt. Die studentische Jugend dieses Jahrzehntes ist, von den Ideen der Akademischen Kareliengesellschaft geführt, ein bedeutungsvoller Faktor in dem nationalen Leben Finnlands geworden.

Die Pflicht der Jugend ist, in die Zukunft zu blicken und deren Forderungen immer im Sinne zu behalten. Aber sie darf auch nicht das Erbe vergessen, welches die ihr vorangegangenen Generationen der Jugend in ihren Leistungen hinterlassen haben. Sie soll die Zukunft auf der Grundlage aufbauen, die die Vergangenheit geschaffen hat. Diese Aufgabe kann die Jugend in der richtigen Weise nur dadurch ausführen, dass sie auf nationaler Grundlage bleibt und der von nationaler Entwicklung gedeuteten Richtung folgt. Die grösste Bedeutung der finnischen akademischen Jugend sowohl als Kulturfaktor als auf allen Gebieten des öffentlichen Lebens ist aus ihrer nationalen Aufgeklärtheit gefolgt. Sie hat die Stellung eines Bahnbrechers und Erweckers gehabt und über sie hat man sagen können: woran die Studenten heute denken, daran denkt morgen das ganze Volk. Und auch in der jetzigen Zeit, wo zwei entgegengesetzte Weltanschauungen um die Seele der Jugend der ganzen Welt kämpfen, ist ihre Richtung klar geblieben. Während sie ebenso fest wie auch ihre Vorgänger auf nationalem Boden steht, ist die finnische studentische Jugend von heute bestrebt, ihr Vaterland einer grösseren und schöneren Zukunft entgegen zu führen.

Eero Manner.

Zweiter Vize-Präsident des Verbandes der Studentenschaften Finnlands

Der Verband der studentischen Vereinigungen

An der Latvija-Universität

Ein jedes der alten Kulturvölker besitzt eine akademische Jugend mit mehr oder weniger individuell ausgebildetem Wesen. Die Eigenart dieses Wesens prägt sich sowohl im Grad der inneren Vergeistigung, wie in der Formung der äusseren Wesenszüge aus.

Das lettische Volk hat keinen ihm eigentümlichen Studententypus. Dies erklärt sich daraus, dass die Anfänge des lettischen akademischen Lebens in die Zeiten der Unfreiheit, der Unterdrückung fallen. Das akademische Leben fremder Völker, zumeist des deutschen, wurde den Gemeinschaftsformen unseres aufkeimenden akademischen Lebens als Vorbild zugrunde gelegt, obwohl diese Vorbilder der Mentalität, dem Charakter und den Sitten des lettischen Volkes ganz fremd waren. Gewiss waren jene Männer, die damals diese Formen übernahmen und später in sie eintraten, zum grössten Teil aufrichtige lettische Patrioten, und ihr geschichtliches Wirken lebt im Gedächtnis der Nation von Generation zu Generation fort.

Tartu, Moskau und Petersburg waren im vorigen Jahrhundert die Orte, an denen die ersten lettischen Vorkämpfer Wissen und Erleuchtung schöpften, um sie ihrer Heimat, ihrem unterdrückten Volke zu überbringen. Dort sind auch die ersten Anfänge der lettischen studentischen Überlieferung und Gemeinschaftsformen zu suchen. Später gingen diese Formen dann auch auf Riga über. Es dürfte allgemein bekannt sein, wie schwierig und ungünstig damals die Verhältnisse für die Ausgestaltung des national-lettischen Gedankens waren. Die lettischen Studenten mussten sich erst ihren Platz erkämpfen, um als gleichwertig in die Gemeinschaft der anderen, herrschenden Volksgruppen aufgenommen zu werden. Es mussten auch erst die richtigen Wege und Mittel gefunden werden, um dies zu erreichen und durchzusetzen, in der Wahl dieser Mittel aber schlugen die lettischen Studenten verschiedene Wege ein. Der eine Teil wählte die damals in Tartu dominierenden Studentenorganisationen als Vorbild und ahmte selbstverständlich ihre Geselligkeitsformen, ihren Aufbau und ihre äussere Einkleidung nach; damit aber hatten diese lettischen Patrioten, die sich den Kampf für die nationale Sache der Letten zum Ziele gesetzt hatten, unabsichtlich unserem Volkscharakter und seinen Sitten fremde Elemente übernommen, die späterhin in unserer gebildeten Schicht so tief Wurzel schlu-

gen, dass es sogar heute schwer fällt, sich davon loszulösen. Ein anderer Teil, der zwar in gewissem Ausmasse unter den Einfluss der russischen Studenten gelangt war, strebte doch selbständiger als jene erste Gruppe nach Ausgestaltung der eigenen nationalen Anschauungen und Gemeinschaftsformen, was schon deshalb leichter war, weil die organisatorischen Formen der umgebenden russischen Studenten nicht so streng und bestimmt waren, wie dies z. B. bei den deutschen Studenten der Fall war. Diese zwei Hauptgruppen hatten sich in der Vorkriegszeit unter dem Einfluss der historischen Verhältnisse in der lettischen Akademikerschaft herausgebildet und bestanden bis in die Entstehungszeit Lettlands.

Als das lettische Volk in einer Einmütigkeit und Begeisterung, wie sie unsere Geschichte bis dahin noch nie erlebt hatte, sich seinen selbständigen Staat erkämpft hatte, als dann unsere eigene Hochschule gegründet wurde, da lebten auch die in der Zeit des Krieges und der Wirren erloschenen Organisationen wieder auf und kein Hindernis stand mehr der Entwicklung des lettischen öffentlichen Lebens im Wege. Es schien naturgegeben, dass jene Mannigfaltigkeit im öffentlichen Leben der Studenten jetzt verschwinden würde, die sich seinerzeit aus der Verschiedenheit der Mittel ergeben hatte, die früher unter anderen historischen Verhältnissen zur Erreichung eines und desselben lettischen Zieles angewandt worden waren. Alle Verschiedenheiten mussten sich jetzt leicht ausgleichen lassen; eine einheitliche lettische akademische Gemeinschaft musste entstehen. Der Zeitpunkt schien gekommen, an dem der spezifisch lettische Student rein lettischer Prägung, der dem Wesen und den Eigenheiten unseres Volkes entsprach, ins Leben treten musste. Und dennoch gelang es zum tiefsten Bedauern nicht, diesen schönen Gedanken zu verwirklichen. Gar zu schnell flaute die Einmütigkeit und Begeisterung des grossen Augenblicks wieder ab. Die gut gemeinten Verständigungsversuche, die stellenweise auch schon ganz konkrete Formen angenommen hatten, wurden immer wieder durch die Vertreter extremer Gruppen gesprengt. Alle Versuche endeten erfolglos, es entstand keine geeinte Studentenschaft, und später trat sogar an die Stelle des Einigungsprozesses unmerklich das völlige Gegenteil — ein Zersplitterungsprozess. Nicht allein alle die alten Studentenorganisationen

blieben bestehen, sondern es gesellten sich noch mehrere neue hinzu. Einige von ihnen rechtfertigten ihre Existenz mit ganz positiven Bestrebungen auf lettisch-nationalem Gebiete, dagegen war die Entstehung anderer weit weniger stichhaltig begründet und weniger zu rechtfertigen; schliesslich sind hier jene Organisationen zu nennen, denen bestimmte soziale, ja sogar rein politische Strömungen zugrunde lagen. Auch solche Richtungen entfalteten im öffentlichen Leben der lettischen Studentenschaft rege Tätigkeit, denen der nationale Gedanke fremd war, die von ganz anderen Weltanschauungen geleitet wurden, und die das Problem einer geeinten lettischen Studentenschaft selbstverständlich am allerwenigsten interessierte.

Alle die oben aufgezeigten Bestrebungen, die ihrem Inhalt nach äusserst verschieden waren, hatten ein gemeinsames Kennzeichen und zugleich einen gemeinsamen Fehler: sie alle förderten noch den Zersplitterungsprozess, schwächten das Gemeinschaftsgefühl und setzten somit die Kräfte zur Lösung gemeinsamer Aufgaben herab. Dieser Zustand dauerte fast bis in die jüngste Zeit an, solange nämlich, als der Zersplitterungsprozess nicht nur die Gemeinschaft der Studenten, sondern das gesamte öffentliche Leben aufspaltete.

Als der Morgen des 15. Mai 1934 heraufdämmerte, erwachte das lettische Volk, um gewahr

zu werden, dass ein grosser und wichtiger Augenblick gekommen sei. Unser erster und gegenwärtiger Ministerpräsident Dr. Kārlis Ulmanis läutete ein ganz neues Zeitalter im Leben unseres Volkes ein. Ebenso wie in der Entstehungszeit Lettlands beseelte nun ein neues Nationalgefühl, neue Begeisterung das ganze Volk und wies ihm den Weg zu neuen Zielen und Aufgaben. Ohne hier näher auf all diese Anregungen und Errungenschaften eingehen zu wollen, seien nur zwei wieder zu Ehren gelangte Ideen hervorgehoben, die uns am meisten interessieren, da sie in engstem Zusammenhang mit den dem Verband der studentischen Vereinigungen zugrunde liegenden Prinzipien stehen. Dies sind die Ideen des echten Lettentums und der Einmütigkeit. Zunächst der Gedanke des Lettentums! Noch nie war so klar der Grundsatz verkündet worden, dass der Lette der wahre Herr in seinem Lande werden muss, das der Lette selbst seine eigene Kultur ausgestalten muss, dass Lettland wahrhaft lettisch werden muss. Dann das zweite, die Idee der Einmütigkeit! Wir dürfen nicht mehr zersplittert und uneinig sein, denn unser Volk ist zu klein, um sich dies erlauben zu können. Nur in geschlossener Einmütigkeit und Zusammenarbeit können die bisherigen Errungenschaften bewahrt und immer neue Erfolge erzielt werden.

Diese beiden Gedanken fanden in den Herzen der akademischen Jugend Lettlands leb-

Die Teilnehmer des alljährlich im Frühjahr gefeierten Arbeitsfestes der Vereinigung. (In diesem Fall — 1936. war es die Ausstattung einer Provinzschule in Latgale).

Mitglieder des Verbandes während einer Exkursion in Tallinn (1936).

haften Wiederhall. Von neuem lebte der seinerzeit aus eigenem Impuls heraus entstandene und schon mehrfach erörterte Gedanke einer geeinten lettischen Studentenschaft auf, zugleich mit dem Entschluss, über kleine Meinungsverschiedenheiten hinweg zu sehen. Allen war es klar, dass ein Volk nur dann wirklich einig sein kann, wenn es eine einige Jugend besitzt, und dass insbesondere die akademische Jugend in sich geeint sein muss, die dem Volk einmal die kommenden aktiven Gestalter des Staatslebens zu geben hat.

Nachdem dieser Gedanke zu neuem Leben erwacht war, bildete sich nach mehrmonatigen Verhandlungen der „Verband der studentischen Vereinigungen an der Latvija-Universität“. Der „Verband der studentischen Vereinigungen“ ist sich völlig dessen bewusst, dass er kein endgültiger Abschluss ist, sondern nur ein erster konkreter Schritt zur Einigung der lettischen Studentenschaft, und dass bis zum Endziele noch ein weiter und schwerer Weg zurückzulegen sein wird.

Mit der Gründung des „Verbandes der studentischen Vereinigungen“ im Jahre 1935 trat

ein neuer Typus studentischer Organisationsformen in's Leben, die „Vereinigung“, wobei alle Vereinigungen gleichartige Satzungen, Traditionen, Terminologie und äussere Abzeichen haben. Die charakteristischsten ideologischen Wesenszüge der Vereinigungen sind die Betonung des echt Lettischen und der Schlichtheit. Die Gestalt der organisatorischen Einheit (in diesem Fall der „Vereinigung“), deren die akademische Bildungsschicht eines jeden kraftvollen und schöpferischen Kulturvolkes seine eigene, völlig individuelle besitzt, muss dem eigenartigen Geist und den Lebensformen des betreffenden Volkes entsprechen, woraus sich ergibt, dass die Vereinigungen bestrebt sind, ihre Mitglieder in ihren Wirkungskreisen, ihren Traditionen und ihrer Lebensauffassung rein lettisch zu formen und damit zugleich alles Fremde, das in früheren Zeiten bewusst oder unbewusst von anderen Völkern übernommen worden war, abzuwerfen. Das Vorbild des Lettentums sehen die Vereinigungen im lettischen Landwirt selbst mit seinem echt lettischen Geist, seiner Schlichtheit und gesunden Arbeitsfreude. Die Vereinigungen prägen das echt Lettische auf den verschiedenen Gebieten ihrer Tätigkeit aus. Die Vereinigungen nehmen als Mitglieder ausschliesslich Letten auf, jede Vereinigung hat ihre eigene lettische Bezeichnung, so z. B. „Austrums“ („Osten“), „Ziemelis“ („Norden“). Im inneren Leben der Vereinigungen ist eine gemeinsame lettische Terminologie durchgeführt, ihre Mitglieder singen nur lettische Lieder, fördern und pflegen lettische Überlieferung in Arbeit und Geselligkeit. Die Vereinigungen lehnen alle Überlieferungen ab, die überlebt sind oder der körperlichen Gesundheit des Individuums schaden könnten (so anerkennen die Vereinigungen z. B. in Ehrenfragen ausschliesslich das Prinzip des Ehrengerechts; auf Veranstaltungen und im Erziehungssystem des „Verbandes der studentischen Vereinigungen“ ist der Alkohol untersagt). In ihrem inneren Leben bekennen sich die Vereinigungen zur Notwendigkeit strenger Disziplin, wobei aber in Disziplin und Erziehung stets die Betonung geistiger Grundsätze angestrebt wird (so die Pflege des Pflichtbewusstseins); auch werden alle Methoden entschieden abgelehnt, die das Individuum erniedrigen oder die seine positiv zu wertenden Eigenheiten nivellieren könnten. Der Verband der studentischen Vereinigungen betrachtet es als seine Aufgabe, seine Mitglieder dazu zu erziehen, in kameradschaftlichem Wettbewerb und Selbstkritik ihrem Volke durch gemeinnützige Betätigung zu dienen, wobei alle Mithelfer zu einer einzigen Arbeitsgemeinschaft zusammenge-

schmiedet werden und ihr Denken auf grosse, gemeinsame Ziele ausgerichtet wird. Die Vereinigungen sind der Überzeugung, dass die Studenten sich von der Selbstzufriedenheit freimachen müssen und die Fähigkeit erwerben müssen, mehr geben zu wollen und auch faktisch zu geben, als zu nehmen, dass sie sich den Eifer und das Bewusstsein ihrer Berufung, die Uneigennützigkeit und die ethische Reinheit zu bewahren lernen müssen.

Indem der Verband der studentischen Vereinigungen sich solche ideologischen Pflichten und Aufgaben setzt, ebnet er zugleich die Wege zu ihrer Verwirklichung und hat als einen davon zum Lob der Arbeit die Veranstaltung von **Arbeitsfesten** am Schluss eines jeden akademischen Jahres gewählt, auf denen irgend eine Arbeit zum Wohle der Allgemeinheit durchgeführt wird, eine Arbeit, der eine hohe, anfeuernde Kulturidee und die individuelle Arbeit der Verbandsmitglieder zugrunde gelegt wird; die Verwirklichung dieser Idee wird dann der Allgemeinheit oder auch einer bestimmten Gemeinschaft zur Aufsicht oder Benutzung übergeben.

Die Vereinigungen sind ausgesprochen nationale und staatlich gesinnte Organisationen und lehren ihre Mitglieder als höchste Tugend die Liebe zu ihrem Volke und dem freien Vaterlande.

Der Verband der studentischen Vereinigungen leitet und regelt die Tätigkeit der einzelnen Vereinigungen. Die Verwaltungsorgane des Verbandes sind: die Vollversammlung (die sich aus den Vertretern aller Vereinigungen zusammensetzt) und der Verwaltungsrat mit dem Senior des Verbandes der studentischen Vereinigungen an der Spitze. Im Verband haben nach bestimmter Reihenfolge alle Vereinigungen je während eines Semesters den

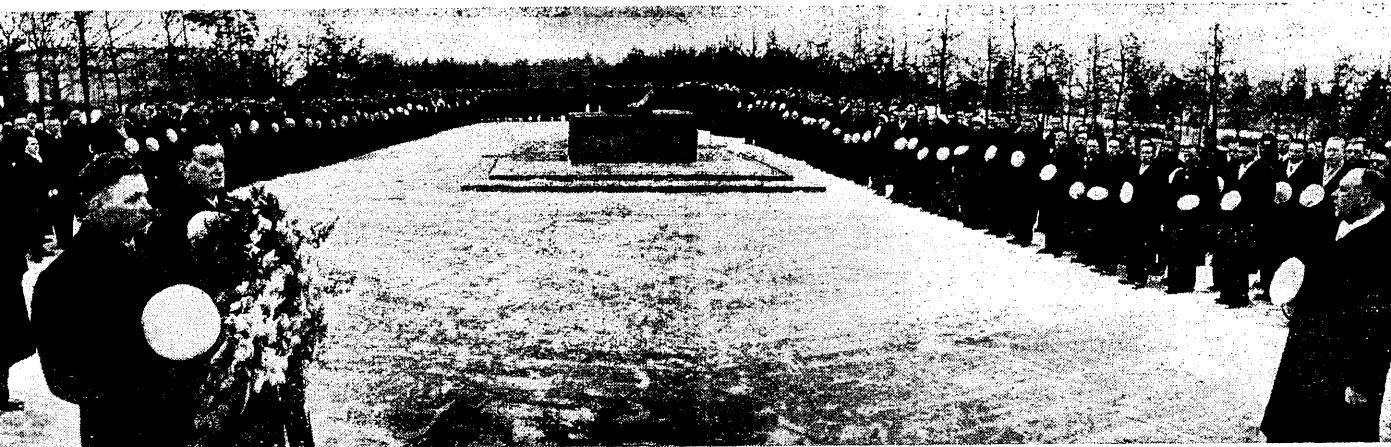
Vorsitz inne, wobei das Heim der präsidierenden Vereinigung zugleich die Adresse des „Verbandes der studentischen Vereinigungen“ ist.

Der Verband der studentischen Vereinigungen besitzt ein eigenes Organ in Form der zweimal monatlich erscheinenden Zeitschrift „Students“.

Die äusseren Kennzeichen der Verbandsmitglieder sind ein viereckiges Bernsteinabzeichen, das für jede Vereinigung ein besonderes Ornament in Silber trägt, sowie eine cremefarbige Mütze (nordischen Typs) mit kirschrotem Band, auf dem ein Bernsteinabzeichen in der oben erwähnten Art befestigt ist.

Die im Verband zusammengeschlossenen studentischen Vereinigungen haben über 1000 Mitglieder und zwar Vertreter der jungen und der alten Generation. Der Verband umfasst folgende studentischen Vereinigungen:

- 1) Austrums (Osten), Studenten-Vereinigung, gegr. am 30. Okt. 1883.
- 2) Ziemelis (Norden), Studentenvereinigung, gegr. 30. Nov. 1908.
- 3) Atauga (Nachwuchs), Studentenvereinigung, gegr. 4. März 1909.
- 4) Kursa (gemischte Studenten- und Studentinnen-Vereinigung, gegr. 15. Nov. 1922.
- 5) Ziemelniece (Die Nordländerin), Studentinnen-Vereinigung, gegr. 4. Nov. 1923.
- 6) Lidums (Rodung), Studenten-Vereinigung, gegr. 15. Febr. 1925.
- 7) Latvieta (Die Lettin), Studentinnen-Vereinigung, gegr. 1. März 1925.
- 8) Ausma (Morgendämmerung), Studentinnen-Vereinigung, gegr. 20. März 1925.
- 9) Dzimtene (Heimat), gemischte Studenten- und Studentinnen-Vereinigung, gegr. 16. Jan. 1929.
- 10) Kavi (Nordlicht), Studenten-Vereinigung, gegr. 25. Jan. 1932.

Mitglieder der Vereinigungen (Vienība) bei Gründung des Verbandes der Vereinigungen (1935) auf dem Brudersfriedhof.

Die Hochschulen Litauens und seine Studenten

J. Vinkelis, stud. jur.

Der im Jahre 1918 neugeschaffene litauische Staat musste unter anderem auch seine eigene Hochschule haben. Die Erinnerung an die berühmte, alte Vilnaer Universität, die im 19. Jahrhundert ihren Blütepunkt erreicht, ihrem Lande die ersten Historiker und Vorläufer der nationalen Erhebung gegeben hatte, aber im Jahre 1832 auf Befehl des Zaren Nikolai I geschlossen wurde, hatte in den Herzen derer, die mit der Frage der Gründung einer litauischen Hochschule beschäftigt waren, den Wunsch wachgerufen, die alte Vilnaer Universität wieder ins Leben zu rufen. Hierzu wurde ein Statut geschaffen und man beabsichtigte, die Vilnaer Universität zu eröffnen, aber Vilnius und das Vilniusgebiet wurde von Feinden okkupiert, die litauische Regierung musste die Hauptstadt verlassen und nach Kaunas übersiedeln. Man hatte viel mit der Verteidigung des Landes zu tun, und deshalb musste die Eröffnung der Universität bis zum Jahre 1922 aufgeschoben werden, wo am 16-ten Februar, auf Beschluss des Ministerkabinetts, die Universität in Kaunas feierlich eröffnet wurde.

So wurde die erste Hochschule Litauens gegründet. Im Jahre 1930 erhielt die Universität auf Grund eines Gesetzes den Namen Vytautas des Grossen. In diesem Jahre konnte die Universität Vytautas des Grossen ihr 15-jähriges Jubiläum feiern.

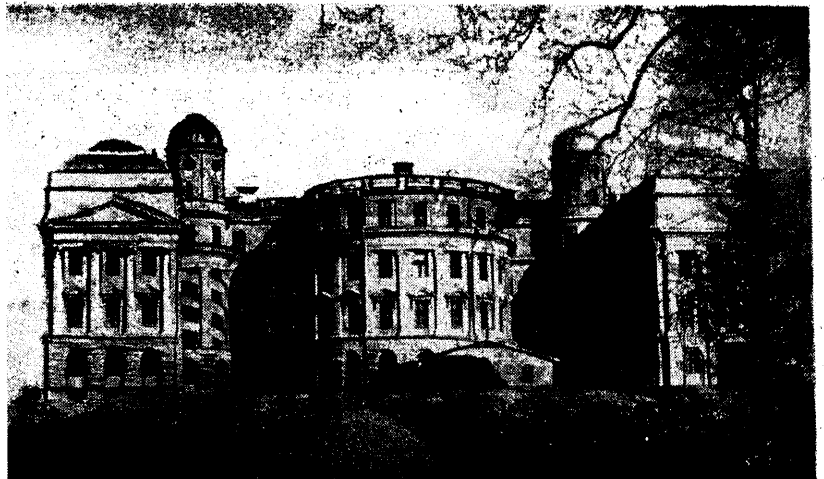
Die zweite litauische Hochschule wurde im Jahre 1924 gegründet, nämlich die landwirtschaftliche Hochschule in Dotnuva. Einige Jahre später wurden in Klaipeda eine Handelshochschule und das erste pädagogische Institut, in Kaunas die Hochschule für Leibesübungen und im Vorjahre die tierärztliche Akademie gegründet. Zu derselben Zeit wurde das Kaunaer Konservatorium verstaatlicht und erhielt den Rang einer Hochschule. Zur Zeit hat also Litauen in drei verschiedenen Städten sieben Hochschulen, deren Hörer die litauische Studentenschaft bilden.

Das Leben der Studenten ist ziemlich bunt. Bis jetzt fehlt es an einem Zentralorgan, welches die ganze litauische Studentenschaft umfassen würde. Nach der Überlieferung vertritt die Studentenvertretung der Universität Vytautas des Grossen die ganze Studentenschaft Litauens und unterhält Beziehungen mit den Studentenvertretungen anderer Hochschulen.

Das Organisationsleben ist besonders rege in Kaunas und in Dotnuva. Hier finden wir eine verhältnismässig grosse Anzahl von Studentenverbänden, unter welchen die ideologisch-nationalen Verbände die Mehrzahl bilden und den grösseren Teil der organisierten Studentenschaft vereinigen.

Die grösste unter diesen nationalen Verbänden ist der Ateitininkai-Verband (Ateitininku Sajunga). Dieser Verband, der in der Russenzeit von den litauischen Studenten in Russland und Westeuropa gegründet worden ist, steht auf religiös-nationaler Grundlage. Er setzt sich aus mehreren Körperschaften zusammen, die wir in Kaunas und Dotnuva finden. Dieser Ateitininkai-Verband hat sein eigenes Gebäude, einen Chor und gibt eine Studentenzeitung („Studentu Dienos“) heraus.

Weiter wäre die Korporation „Neo-Lithuania“ zu nennen, die im Jahre 1922 gegründet worden ist. Sie zählt sich zu den grössten Verbänden und betont besonders ihren nationalen Charakter. Daneben existiert auch die Schwesterkorporation „Filiae Lithuaniae“ in Kaunas und

Das Zentralgebäude der Universität Vytautas des Grossen in Kaunas.

eine brüderliche, gesinnungs-ähnliche Korporation in Dotnuva. „Neo-Lithuania“ hat ihr eigenes Haus und gibt seit einigen Jahre eine Zeitschrift („Akademikas“) heraus.

Der Varpininkai-Verband hebt unter anderem das Prinzip der Gedanken- und Gewissensfreiheit hervor und betont besonders die Demokratie.

Zu den nationalen Verbänden muss auch der „Prezidiumu Samburis“ gerechnet werden. Er umfasst zur Zeit 13 Studentenkörperschaften an der Universität Vytautas des Grossen.

Zuletzt wäre noch die „Ramonovė“ (Verband litauischer Studenten - Reserveoffiziere) und die Korporationen der Studenten-Pfadfinder (Vytis und Stud. Skaučiu Draugovė) zu nennen. Somit hätten wir die grössten Verbände aufgezählt, die im Studentenleben den Ton angeben.

Es ist hervorzuheben, dass die litauische Studentenschaft, obwohl sie in viele Verbände zerfällt, trotzdem in allen nationalen Fragen übereinstimmt. Die gesamte litauische Studentenschaft an allen Hochschulen Litauens steht einig da für Litauens Hauptstadt Vilnius und

für Klaipeda an der Ostsee. Öfters werden Vorlesungen über die Vilnius- und Klaipedafrage gehalten und grössere Veranstaltungen organisiert.

Ausserdem zeigt die litauische Studentenschaft grosses Interesse für die Litauer im Auslande. Da ein grosser Teil der litauischen Nation sich im Auslande befindet und der Entnationalisierung ausgesetzt ist, sucht die litauische Studenten-

schaft Wege und Mittel, um die im Auslande lebenden Volksgenossen davor zu behüten. Zu diesem Zwecke werden Vorlesungen über das Leben der Litauer im Auslande veranstaltet, es werden Bücher gesammelt u. s. w.

Aber auch die Idee eines einigen Baltikums ist der litauischen Studentenschaft nicht fremd. Das beweisen die Feiern der Unabhängigkeitsfeiern aller baltischer Staaten und die enge Zusammenarbeit einzelner Studentenverbände mit denen aus dem baltischen Nachbarstaaten.

Auch auf anderen Gebieten zeigt sich die litauische Studentenschaft als ein einheitliches Gebilde und zeigt überall ein grosses Interesse.

So wächst und arbeitet die neue Generation des unabhängigen Litauens. Sie weiss, dass sie in Zukunft die ältere Generation, die an fremden Hochschulen ihre Ausbildung genossen hat, ablösen wird. Sie ist völlig und ganz ihrer Pflichten bewusst.

Das Haus der „Neo-Lithuania“ in Kaunas.

Das Gebäude der Technische Fakultät der Universität Vytautas des Grossen.

Tallinna Tehnikainstituudi üliõpilaskonna ajutise juhatus tegevusest

Ajutine juhatus pidas oma avakoosoleku 1. okt. 1936. a. Esimest koosolekut juhatas Instituudi prorektor prof. Maltenek, kes ühtlasi tõi tervitusi Tehnikainstituudi Valitsuselt ja teatas, et aj. juhatus peaaülesanne on üliõpilaskonna põhikirja koostamine ja pääle selle jooksvate asjade ajamine.

Põhikirja väljatöötamiseks moodustati komisjon koosseisus: ksv! B. Koot (aj. juhatus esimees), ksv! A. Maripuu (seltside esindaja), ning et võimalikult kõik üliõpilasingkonnad saaksid põhikirja väljatöötamisest osa võtta, kutsutakse kolmandaks komisjoni liikmeks väljastpoolt aj. juhatus ksv! O. Nõmm (E. K. L.). Algab kohe materjalide kogumine. Püütakse leida oludele vastavat vormi. Kuulatakse Instituudi juhtivate isikute arvamusi, aj. juhatus esimees käib Helsingis tutvumas sealse tehnikaülikooli üliõpilaskonna korraldusega, käiakse haridusministeeriumis ära kuulamas ministeeriumi seisukohti selles küsimuses. Ministeeriumis aga mingeid nõudmisi ei esitatud. Soovitatakse vaid ära oodata kuni Tartu üliõpilaskonna põhialuste selgumiseni.

Vastavalt avalikult teatavaks tehtud nõudmistele töötab põhikirja komisjon välja 3 varianti, ning kuna Tartu üliõpilaskonna põhialuste väljatöötamine näib veel aega võtvat, semester aga läheneb lõpule, otsustas aj. juhatus viimase põhikirja variandi käiku lasta. Üliõpilaste seisukoha teadasaamiseks kutsutakse kokku 8. apr. s. a. organiseerumatute koosolek ja 12. apr. s. a. organisatsioonide ja organiseerimatute esindajate koosolek. Mõlemad koosolekud kiidavad täiesti üksmeelselt heaks aj. juhatus poolt esitatud põhikirja kavandi ja avaldavad juhatusel tehtud töö eest tänu.

Nüüd, kus põhikirja kavand kõikide üliõpilasingkondade poolt heaks on kiidetud, tahab aj. juhatus kavandi pärast keelelist redaktsiooni otsekohe esitada Instituudi Nõukogule.

Põhikirja kavandi järgi oleks üliõpilaskonna organiteks: 20-liikmeline edustus, 5-liikmeline juhatus, esinduskogu ja toimkonnad.

Esinduskogu koosneb organisatsioonide esimeestest ja Organiseerimatute Büroo juhatajast. Esinduskogu koosolekuist võtaksid osa ka rektor või tema esindaja. Esinduskogu on päämiselt nõuandev organ. Tema ülesanneteks on eriti üliõpilaste kasvatuslikkude küsimuste arutamine ja kodukorraga määratud kohtuotsuste kinnitamine. Edustuse valimised toimuvad üldi-

sel, ühetaolisel, otsesel ja salajasel hääletusel proportsionaalsuse põhimõtte alusel. Isikuvalimise printsiip on sisse toodud sel teel, et ühe nimekirja ulatuses on võimalik kandidaatide järjekorda muuta, või mittesoovitavad nimed hoopis välja jätta. Valimas tuleb käia nii organiseerituil kui ka organiseerimatuil. Seega on tahetud allakriipsutada üheõiguslust. Valimiskäimine ei tekita üliõpilastele raskusi, kuna akadeemilise töö iseloom nõuab niikuinii alalist Tallinnas viibimist. Ka pole Tallinnas karta nime-tamistväärt valimiseelset kihutustööd, kuna üliõpilaste arv pole suur ja igapäevasel koostöötamisel õpitakse üksteist hästi tundma.

Edustuse liikmete arvu määramisel tuli mõelda ja koostada vastavalt tuleviku normaalsele üliõpilaskonna tegevusele. Siin on arvestatud, et tuleks asutamisele oma meeskoor ja sümfoniaorkester. Erilist rõhku on mõeldud panna spordile. Sportimiseks avaneb üliõpilastel võimalus järgmisel semestril, kui valmib Kopli rahvamaja võimla. Härra rektor on lahkelt nõusolekut avaldanud siis ka vastava treeneri ametisse palkamiseks.

On samme astunud ka peahoonetaguse pargi planeerimiseks, kuhu tuleks ehitamisele tennis- ja käsipallväljakud. Tööd algavad juba käesoleval kevadel.

Üks kiiremaid küsimusi, mille korraldamisele ajutisel juhatusel tuli varakult asuda, oli üliõpilaskonna büroo-, koosolekute- ja einestamisruumide soetamine. Asja korraldajaks valiti ksv! V. Nõmm. Kui selgus, et Instituudi hoonetes, ka peale Kesktehnikumi väljakolimist, selleks võimalused puuduvad, hakati ruume otsima väljastpoolt. Härra Haridusministri lahkelt toetusel avanesid selleks mitmed võimalused. Praegu on üliõpilaskonna aj. juhatus ettepanekud kaalumisel Instituudi Valitsuses. Küsimus peaks lähema lähemal ajal. Ka nende ruumide sisustamisele on mõeldud ja selleks üliõpilaskonnale õppemaksudest määratav toetussumma panka hoiule paigutatud ja siiani vaid väike osa sellest rahast hädalisemateks väljaminekuteks kulutatud.

On pinda sondeeritud ka üliõpilastele ühiselumaja asutamise võimalusteks Koplis.

Varakult hakati korraldama üldpeakatte ja märgi küsimust. Selleks korraldas aj. juhatus 2 võistlust, näituse ja ankeedi. Nüüd, kus pääle organisatsioonide esindajate koosolekut 12. apr. s. a., on selgunud, kes üldmütsi kandma hakka-

Turu üliõpilaselust

Turuga on ühenduses Soome hariduselu kaunimad mälestused. Ega ole asjata saanud Turu oma lisanimeks „Soome kultuuri häll“. Turu on Soome kõige vanem linn, mis üle 600 aasta, aastani 1822, oli Soome päälinnaks. Turus ristiti esimesed soomlased ristiusku. Turu doomkool oli maa kõrgeim õppeasutus ja Turusse asutati aastal 1640 esimene ülikool, mis alles Turu põlemise järele aastal 1827 viidi Soome uude päälinna Helsingisse. Uue ülikooli asutamine sajad hiljem oli linna kultuuritraditsioonide jätkamine ja võlamaksmine päälinna siirdunud riigiülikooli vastutasuks.

Turu ülikool on sündinud Soome vabaduse kevadel. Ametlikult alustati tegevust täiesti soomekeelse ülikooli asutamisega Turusse aastal 1917, meie vabadusvõitluse koidikul. Mõte oli saanud alguse juba 1910. a. algupoolelt. Võõras võim tungis üha sügavamale meie riigi organismi. Panslavism kiusas meie rahvuslikku kultuurielu ja ega uurimisevabaduski enam olnud kaitstud. Tartu ja Varssavi ülikoolid olid juba venestatud ja tuli ainult oodata Helsingi riigiülikooli — Soome seesmisest autonoomiast hoolimata — sama saatust. See meie rahvuslikku kultuuri painutav kius pani liikuma mõtte, et Soome tuleks luua era kõrgem kool, riigivõimust ja selle abist rippumatu, mis küüniks kaitsma soome kultuuri vabat arengut. Mõte pääses kandma vilja alles siis, kui Soome oli saavutanud oma riikliku iseseisvuse.

Turu ülikool ei ole ainukene erarahadega asutatud ülikool maailmas, aga sel on maailma kõikide maade ülikooli hulgas iselaadne sünnilugu. Maailmasõjast ja vabadusvõitlusest võitluse tõttu tühjaks imetud maa korjas nelja aasta

kestel kümneid miljoneid marku uue rahvusliku kultuuriasutuse hääks. Turu ülikooli asutajate nimistus on üle 22.000 nime. Linnadest ja küladest, kultuurikeskust ja südamaa kõrvalisist paigust, Soome ühiskonna kõigist rühmitusist — ühe endise ülikooli rektori sõnu tarvitades — koguti see vabaalgatuslik kultuurimaks, millest ülikooli asutamisefond teab jutustada. Neli aastat korjamise algusest, s. o. 27. juunil 1922, alustas oma tegevust Turu ülikool, mis asutati „soome vaimu pesapaigaks maailmas, kaitse- ning töökohaks soomelisele mõttele selle tööotsingul“. Turu ülikooli sünd ja areng ei ole olnud sirge võidutee. Rahva rootsikeelse vähemuse poolt tehti algusajul aina rünnakuid välismaiste ajalehtede kaudu ja hiljemini ülemaailmne majanduslik kriis on takistanud arenemist sellises piires, kui asutajad algul suunitlesid. On avaldatud kahtlust, kas on vaesel soome rahval üldse võimalik ülal pidada suure ja loodetavasti enne pikka aega täiesti soomestuva riigiülikooli kõrval teist ülikooli, mis kõigile lisaks on pühendatud ainult nõndanimetatud puhthumanistlikkude ja matemaatilis-loodusteaduslike teaduste uurimistele. Selle lühikese esituse piires ei ole võimalik esitada põhjendusi Turu ülikooli tarvilikkusest. Vahest aitab lühikesest tõdemisest, et see on rahvusliku arengu teel suure tähendusega, et ka siis, kui riigiülikool soomestataksegi, on tal oma tähtsus soomekeelse teadusliku uurimise süvendajana ja laiendajana.

Ülikooli juhtmäärustiku järgi peab iga immatrikuleeritud üliõpilane kuuluma üliõpilaskonda, kuna peetakse kasvatuslikult esmatähtsusliku tähendusega üliõpilaste omavahelisi kokkupuuteid õpingute vaheajal. Juba paari-

vad, on lootust, et üldmüts võetakse vastu veel enne selle semestri lõppu. Ankeedist ja mõtetevahetusest selgub, et esitatud kavandite seas leidub vastuvõetavaid.

Pääle eelpool loetletud suuremate küsimuste on veel hangitud hinnaalandusi üliõpilastele omnibustel, teatrites, saunades; üle võetud varandus ja arhiiv end. Tallinna Tehnikumi üliõpilaskonnalt; palutud Instituudi Valitsuselt lisaksamitermineid; vastu võetud ajutine kodukord koosolekute, kirjavahetuse ja rahaliste küsimuste korraldamiseks; sisse seatud raamatupidamine, palgatud asjaajaja; loodud lähemaid sidemeid Soome ja Leedu tehnikaüliõpilaskondadega; osa võetud SELL-i tööst; avaldatud „SELL Nachrichten-is“ pikem artikkel ühes ülevõte-

tega Tehnikainstituudist ja selle üliõpilaskonnast; osa võetud Vabariigi aastapäeva kõnelenust; sõlmitud ajutine koostöö kokkulepe Tartu üliõpilaskonnaga; korraldatud välisriikidega praktikantide vahetamise küsimust; hangitud üliõpilastele peahoonesse telefoni-kõnepunkt jne. jne.

Lõpuks ei saa nimetamata jätta seda heatahtlikku suhtumist, üliõpilaste murede mõistmist ja ettevõtete toetamist, mis üliõpilaskonna ajutisele juhatusle tema tegevuses osaks on saanud auväärt härrade rektori ja prorektori poolt. Samuti seda sõbralikku vahekorda, mis seni on valitsenud üliõpilaste eneste vahel.

B. Koot.

nädalalise ülikooli tegevuse järele kutsus rektor kokku üliõpilased arutama üliõpilaskonna asutamist, kuna Turu ülikool üliõpilaskonnata ei oleks täielik, 28. oktoobril 1922 kinnitati Turu Üliõpilaskonna korraldused, mille järgi üliõpilaskond sai alustada oma tegevust.

Paljud üliõpilased on valinud just Turu ülikooli oma õpingutekohaks, arvestades selle tähtsust maailma ainukese täiesti soomekeelse ülikoolina. Selles ringkonnas on kohustusena kõlanud soome rahvusliku ärataja I. W. Snellmann'i sõnad: „Rahvuslus on rahvusliku kultuurita tühi sõna ega ole rahvuslikku kultuuri seal, kus kultuuri keel ei ole rahva keel“. Turu üliõpilaskonna programmi esitas selle esimene esimees järgnevalt: 1) Soome keelele ta õige tähtsuse ja koha saavutamine, 2) sidemete tugevdamine soome rahvaga, selle talupoegadega, 3) sildade ehitamine kõigi soome sugu hõimude vahele.

Allakirjutanu ei taha korrata seda kava uuesti. Samad aated on ilmnend Helsingi üliõpilaskonnas veel võimukamatena ja tulemuslikemana kui Turus ja Helsingis õppijate vahendusel need on tulnud turulaste teadvusse. Eri-nevust on võimalik leida vaid sellest pinnast, kust need aated on pääsenud mõjustama, ja ümb- rusest, kus neid on edasi arendatud, kus selleks on olnud soodsaid võimalusi. Selle erinevuse avaldas juba 1928. aastal keegi üliõpilaskonna liige järgmiselt: „See isamaaline vaimustus, mis näiteks Helsingis kasvab kibedas võitluses vana- ja noorepõlve vaadete vahel, tõuseb Turus mõle- mapoolse vastastikusel ja soojas mõjus ning hea üksteise mõistmise tulemusena. Kogu üliõpilaskond on oma päritolult soomelisist kodudest ja meil tuleb mõnda, et selle väiksusel on omane lähendada isiklike suhteid ülikooli professo- rite ja üliõpilaste vahel, on tõsi, et professorid on oma südames ja tegudes mõistnud meie ainsa soomelise ülikooli peale pandud lootusi.“

Kas on Turu üliõpilasnooksugu püsinud oma tegevuskava juures? Kas on nad küündind täit- ma enesele võetud kohustusi-töotusi? Kas on need üliõpilased, kes on saanud teadusliku koo- lituse Turu ülikoolis küündind edasi viima rah- vuslikku kultuuri? Ja enne kõike: kas on Turu üliõpilaskond täiesti soomelise üliõpilaskonnana käinud rahvuslike ürituste teenitajana esi- reas? Turu üliõpilaskonna tegevus keelevõit- luse alal võib kõrvalseisjale tunduda loiuana. Üli- õpilaskonna nime ei ole sageli ajalehis märgitud keelevõitlusest osavõtjana. Soomelisrahvusliku rinde kogu huvi näitab aastate viisi keskendunu- vat Helsingi ülikooli täieliseks soomestamiseks, mida turulaste asjale osutatud huvist hoolimata ei ole pidevalt jaksanud pidada meil Turus nii põnevana kui Helsingi üliõpilasil, kes saavad

iga päev tunda keeleolude vastuoksust oma üli- koolis. Teadagi, et Turus praegusel hetkel seis- takse üksmeelsena võistlusrindel soomelisrah- vuslike aadete läbiviimiseks. Turu ülikool on istutanud sääli õppijate südameisse meie rah- vusliku ärataja Snellmann'i sõnad: „Rahvuslus, nagu isamaalsuski, ei ole üks soov, igatsus ja püüe teostada seda, mis on rahvuslik, vaid selle tõelik esinemine tõe s.“ Turu ülikool on eel- kõige vaikse ülesehitava töö pesapaik. Teadus- likest tulemusist ei või veel palju rääkida, ega võigi nõuda võimatut ülikoolilt, mis on teotse- nud vaevalt 15 aastat. Turu vaimu ilmestavaks võib vahest pidada ehk ka seda, et selle kõige kaugemale jõudnud õpilane Paavo Ravila, kes on esimesena Turu ülikoolis oma eksamid soori- tanud üliõpilane ja on praegu soome- ja sugu- keelte professor Turus, et Iyväs külla kas- vatusõpilise kõrgema kooli nüüdne soome keele professor on saanud oma doktorikraadi Turu ülikoolis ja et Turu üliõpilaspõlvest on tõusmas just soome- ja sugukeelte alal noor teadlaspõlv.

Teadagi tuleb jätta vabaks valida, mida peab tehtama soome keele tõstmiseks, talle kuulu- vale aukohale. Sel põhjusel allakirjutanu jul- geb selle päälkirja all esitada seda tõsiasja, et Soome tänapäeva suurim lüüririk Kaarlo Sar- kia, lihvitud vormitaidur ja õilsapiirdeline lüü- riline unistaja, on alanud oma luuletajateed Turu ülikoolist ja et Turu ülikooli rüpe- st on pärit palju soome nooremepõlve tähelepanda- vamaid luuletajad ja juhtivamad arvustajad.

Kokkupuuteteostamine soome rahvaga on üliõpilaskonnal olnud raske, kuigi elavalt on olnud teadvuses, et Turu üliõpilasi seovad kind- lad armastussidemed oma rahvaga. Lähemat kokkupuudet on edendanud n. n. suveringreisid, millede korraldamiseks üliõpilaskond on pühen- dand erilist tähelepanu. Näiteks 1935. aasta su- vel lähtus Turust seitse rändsalka igasse maa- ilmakaarde ja üksiku rändsalga tegevusaeg kes- tis kolm kuni neli nädalat. Tuleval suvel on kavatsusel korraldada suur ringreis maakaitse hääks, kus Turu üliõpilased ühes kaitseliitlas- tega käivad ringi kihelkonnast kihelkonda, külast külla ja tallust tallu propaganda üles- andel. On tõsi, et Turu ülikooli kasvandikest nii paljud — palju suurem protsent kui riigiüli- koolist — on rahvaülikoolide, tööliskoolide ja üldse rahvaharidustöö teenistuses. Teadagi, et on raske teha järeldusi, kas on selles asjas mär- gata Turu üliõpilaste soome rahva vastu tuntav tänuvõlg, mida nad püüavad tasuda rahva hääks töötades — nii nad ise seletavad asja — või kas on see nähe vaid nüüdsete üldiste olude tule- mus.

Oma suhetes soome sugu erihõimudesse on kulgenud Turu üliõpilased samu radu kui Hel-

Läti naiskorporatsioonid

Erika Krause

SPK praegune senior

Iga üliõpilane otsib oma fakulteedikaaslaste kõrval väljaspool ülikoolitööd loomulikult veel teist seltskonda, organisatsiooni, mille ümber see uus sõpruskond koondub, et leida seltskondliku kasvatuse võimalusi. Selline püüe on olnud omane eelmistele generatsioonidele, samuti ka praegusele. On võimatu kujutleda läti mees- või naisüliõpilast ilma seltskondliku eluta.

Esimesed läti üliõpilasorganisatsioonid on korporatsioonid. Selline organisatsioonitüüp on ka naisüliõpilastele kui sobivaim kohasemaks osutunud. Korporatsioonide põhiprintsiibid — isamaarmastus, austus, kord ja sallivus — valitsevad niihästi mees- kui ka naiskorporatsioones.

Esimene naiskorporatsioon on asutatud aastal 1921 ja lähema kuue aasta jooksul on kasvanud sellele 6 lisaks. Nüüd võime ülikooli juures leida juba 7 läti korporatsiooni. Need on järgmised:

	Asutatud aastal	Värvid
Daugaviete	1921	violett, roheline, kuld
Gundega	1923	roheline, sinine, hõbe
Dzintra	1924	oranž, rohel., sinine
Imeria	1924	pruun, sinine, kuld
Selga	1927	kollane, sinine, hõbe
Gaujmaliete	1927	valge, sinine, kuld
Varavīksne	1927	violett, kuld, sinine

Päale selle on kaks korporatsiooni — vene „Sororitas Tatjana“ ja läti „Aurora“ — kes oma värve veel mitte avalikult kanda ei või.

Kõigis nimetatud korporatsioones kokku tõuseb üksikliikmete arv 800-le.

Korporatsioones, kellel on küll juhtsõnad ja värvid erinevad, valitseb ühtlane mõte ja samad püüded, sest iga korporatsiooni liige tahab töötada oma rahva kasuks, et luua oma rahvusele paremat ja heledamat tulevikku.

singi. Esimesed Eesti-Soome üliõpilaspäevad 1925. a., mis osaliselt peeti Turus, kujunesid tõugetandvaks, äratavaks hõimuliikumisele, mille põhjal sai ehitada püsivamaid ja ka lähemaid suhtlemisi. 11. mail 1930 sõlmiti sõprusliit Tartu korporatsioon „Ugalaga“ „ühise kultuurilise lähenemise edendamiseks, omavahelise üksteise mõistmise ning koostöö arendamiseks“. Mõõdukad aastad on osutanud liidu aluse kõige võimalikumad kestmist, suhtlemine on olnud elav ja lahkeliideta, suured hulgad lahe mõlemailt pooltelt on jõudnud omavahelisele kokkupuutele ja „Sõprusliit on arvatavalt määral rikastanud Turu üliõpilaskonna vaimset sisu ja loonud tõelisi, siiraid ja elavaid sõprussuhteid“ — nagu Turus paar aastat tagasi mainiti.

Soome hõimud Karjalas, Ingeris ja Liivimaal on saanud oma osa Turu üliõpilaste harrastusist. Selles suhtes üliõpilaskond on olnud toeks kogu maa üliõpilasnoorsoole. On toetatud Karjala ja Ingeri pagulasi vaimselt ja aineliselt — summaksid on kogutud korraldades pidusid, näitemüüke, reklaamrongkäike jne. Toetades Liivi hõimukilli rahvuslikke pürgimusi, trükib üliõpilaskond praegu omal kulul esimest liivikeelset kiriku-lauluraamatut, mida liivlased majanduslikkude võimaluste puududes ei ole suutnud kirjastada, annetades selle 500-eksemplarilise trükina liivlasile.

Sünd vajutab oma pitseri igasse inimesse. Turu ülikooli, selle õpetajate ja õpilaste osaks jääb olla ainult aate ja paleuse tõrvikukandja. Turu ülikooli asutas soome rahva armastus. Ülikool sai õnnistamispidustustel teejuhiseks oma rektorilt V. A. Koskeniemi'lt kaasa õpetuse, et tal tuleb teenida, jäädes pimedaks hetke petlikele pettepiledele, kurdiiks ahvatlusele, otsides tõttõe enese pärast, kartmata ja tasu ootamata, meele pidades, et ükski ohver ei ole liiga kallis, mis tõele tuuakse!

Tõde ära ostmatu, võitmatu tõde, olgu see meelepärane või vastumeelne, on Turu ülikooli kõrgeim lipukiri. Teiseks tunnuslauseks on õ i l s u s. „Sürgugu siin ülikoolis mõtted vabana ja kõrgena, eemal väiklusest ja kadedusest, ilma isikliku või rahvusliku upsakuseta,“ ütles Turu ülikooli nüüd juba manalasse varisenud kantsler E. N. Setälä, ülikooli lippu õnnistades. Ja kolmandaks on Turu ülikooli lipukirjaks: r a h v u s l u s j a i n i m s u s. Turu ülikooli õpetajad ja õpilased peavad töötama, silme ees isamaa kasu ja meele teadmine, et nad kuuluvad ühte endiste ja tulevaste sugupõlvedega ja peavad mõõtma rahvuslikke püüdeid inimsuse taotluste mõõdupuuga.

Neilt põhimotiivelt lähtudes Turu üliõpilased katsuvad sooritada oma väikest osa üliõpilaselus.

Läti naiskorporatsioonide liidu
(SPK) praegune juhatus

Korporatsioonide elu ja töö avaldub suuremalt osalt konvendes peetavate laulu- ja kirjanuslikkude õhtutega. Esiteks selgitatakse põhiküsimusi ja mitmesuguseid seesmisi põhimäärusi. Järgnevana pööratakse tähelepanu seltskondlikule kasvatusel, teaduse- ja kunstimõistmisele ning kindlale esinemisele. Iga uus korporatsiooni liige on sunnitud juba esimesel semestril esinema ühe referaadiga. Vahel kutsutakse referente ka teisist ringest, näiteks õppejõud, kirjanikud. Korraldatakse ka üritusi, kus esinevad korporatsioonide liikmed teaduslikkude ja kunstiliste ettekannetega. Läti naiskorporatsioonid võtavad osa veel mitmesugustest häätgevatest organisatsioonest, toetades raha ja tööga puudustkannatavate laste abistamist ja võtavad ärksalt osa emadepäevast ja mitmesuguste naiskongresside toimepanekuist.

Naiskorporatsioonide juhatused peavad reeg-

lipäraselt koosolekuid ja moodustavad juhtorgani — Naisüliõpilaste Presiidiumkonvendi (SPK).

Juba mõnda aega töötab SPK kõrval laulukoor, kes on parimaid naiskoore Lätis, ja kes ka Eestis palju kordi esinend.

Naisüliõpilased harrastavad ka mitmesuguseid spordialasid. Neil on oma korv- ja võrkpallinaiskond, kes on palju kordi välismaal mänginud ja võitnud. Iseäranis tihedad sõprusside-med seovad meid Eesti naisüliõpilastega spordi kaudu, olles lugematu kordi eestlastega Tallinnas, Tartus kui ka Riias võistelnud.

Ühe tõenduse sellest, et korporatsioonide naisüliõpilased ka ülikoolis südilt töötavad, annab suur vilistlaste arv; umbes 15 aasta kohta on 395 vilistlast. Paljud neist on juba tuntud ja virgad töölisel seltskondlikes ja teaduslikes ringes.

Läti Ülikooli Naisüliõpilaskorporatsioonide Laulukoor

Skaidrite Sīpole

Naisüliõpilaskorporatsioonide laulukoori esimees

Naisüliõpilaskorporatsioonide laulukoor (Studenšu Prēsidiu Konventa koris, lühendatult SPK koor) on esimene naiskoor Lätis.

SPK laulukoorist osavõtjad piirduvad naiskorporatsioonide immatrikuleeritud liikmetega kui ka vilistlastega. Laulukoor on asutatud 21. oktoobril 1927. Koorijuhiks on Riia Rahvusliku Ooperi koorijuht Teodors Kalninsch, kes juhib koori juba asutamisest alates.

SPK laulukoori siht kui niisugune on: koorilaulu viljelemine, edendada arusaamist laulust

ja armastust laulude vastu. Tuleb mainida, et koor oma tööga etteseatud sihile on juba küllalt lähenend. Meie laulud kõlavad hästi kõigis kodupaigus ja komponistid pühendavad meile hääl meelel oma laule.

Iga aasta, harilikult kevadel, esineb koor kontserdiga, kus võimalus näidata talve töötulemusi. Sügisel, kui ka akadeemilise aasta lõpul, mõnikord isegi keskjalvel laseb koor ka provintsis oma laulud kõlada. Nii on koor provintsi-linnus nagu Jelgavas, Daugavpilsis, Valgas,

Madonas ja Jaunjelgavas kontsertidega esine nud.

Koor on oma tegevust laiendanud isegi väljaspoole kodumaa piire, osa võttes 1933. a. juunikuus peetud X Eesti Lauupeost. Üks osa koorist seoses ühe osa Chargierten Konventiga käisid novembris 1934 Berliinis, kus mõlemad ühest suurimast Läti kultuurifilmi sünkroniseerimisest osa võtsid. 28. aprillil 1935 andis koor Eesti-Valgas ja 18. novembril 1936 Tartus „Vanemuises“ kontserdi.

See on juba kolmas sesoon (1934—1935), kus üks osa SPK kooriliikmeid esinevad Riia Rahvuslikus Ooperis ja Riia ringhäälingus.

Kõik need aastad on koor veel mitmesugusest seltskondlikust tööst osa võtnud, nagu emadepäevast, tiisikuse vastu võitlemise päevast, võimaluse korral korporatsioonide juubelitest ja mitmesugustest mälestuspidustustest.

Praegu valmistub koor agaralt eeloleval sügisel peetava SPK 10 aasta juubelipidustuste vastu.

Helsingi ülikooli soomestamisküsimus

Juba mõne aja eest lugesime Eestigi ajalehist, kuidas ülestõusmisepühade ajal paljudes kohis üle Soome peeti rahvakoosolekuid Helsingi ülikooli ja Tehnikaülikooli soomestamise poolt. Hiljem oli jälle ajalehis, kuidas uus president Kallio tegi esilduse Eduskonnale, uue ülikooli seaduse vastu võtmiseks. Asi on jällegi aktuaalne, aga ei sugugi uus ja esimest korda. Ei! Vaid aastakümne jooksul on soome üliõpilased võidelnud Soome soomlasrahvaga ühel rindel täiesti soomeliste kõrgemate koolide pärast. Nüüd uue presidendi ja uue valitsuse algatusel on asi jälle võetud julgemini päevakorda. Kogu Soomest presidendile saabuvas resolutsioones nõutakse nii Helsingi ülikooli kui ka Tehnikaülikooli peatset soomestamist. Sel korral nõutakse neis asjus rahvahääletust. Märkame, et soomlusvõitlus jätkub. Teie küsite, miks me soomlased nii innustunult püsitame seda võitlust? Meil on selleks omad täiesti kaaluvad põhjused, mille alusel võime nõuda enesele soomekeelseid kõrgemaid õppeasutusi. Nim. küsimuses tahan anda allpool mõningaid seletusi, piirdudes peamiselt ülikooli soomestamisküsimuse juures.

Juba algul mainitagu, et soomlusvõitlus ei piirdu sugugi ainult kõrgemate õppeasutustega, vaid samuti sellised asjad, kui kutsekoolide, seminaride ja rahvaülikoolide soomestamisküsimused, rootsi keele oht meie kooles, maa ametliku keelena jne., kuuluvad sellesse programmi. Ometigi ülikooli soomestamine on kõige olulisem küsimus ja võetud kavva esimesena. On ju ülikool koht, kus kasvatatakse meie maa vaimse kui ka majandusliku elu juhte. Ei ole siis sugugi ükskõik, mis vaimus meie maa tulevase juhte kasvatatakse. Ei ole sugugi ükskõik, kas kasvatatakse meie ülikooles võõras keeles ja võõras vaimus maa tulevase ametimehi — pastoreid, arste, kohunikke jne., kes siis valmistunult siirduvad võõravaimse teotsema soome rahva keskele,

või kas kasvatada meie ülikooles mehi, kes hiljemini ameteis rahva keskel õieti tunnevad oma rahvast ja selle nõudeid, mis on vältimatu eeldus, et rahva ja teda teenivate ametnikkudevaheline hää koostöö oleks võimalik. Seda, et asi sugugi pole ükskõik, on märganud soomemeelne rahvaski ja on astunud üliõpilaste rindele toetama nende pürgimusi. Asi on äratanud kiiresti tähelepanu isegi väljaspool meie maa piire.

Üheksast Soome kõrgemast õppeasutisest on Helsingi ülikool suurim. Professorite arv seal tõuseb 190-le, ja muude õppejõududega ühes 200-le. Ülikooli keelemäärus on aastast 1923 ja on lühidalt öelduna järgmine: „Õpetust antakse niihästi soome kui ka rootsi keeles. Igal õppijal on õigus sooritada omi uurimusi oma emakeeles. Iga professor peab täielikult oskama teist kodumaa keelt, ja teist niipalju, et küünib tarbe korral andma õpetust selles keeles.“ Määruse sõnastus ei ole selge, vaid tõlgitsemise hädaoht on suur, sest säääl öeldakse, et soomekeelseid professoreid peab olema vähemalt 15 ja vähemalt 15 rootsikeelseid. Teised ülejäänud võivad olla kummastaheskeelsed. See puudutab n. ö. alalisi professoreid. Neile lisaks on veel n. ö. vahetuvaid professoriameteid kokku 15, kelle loengute algul määratakse, mis keeles nad peavad lugema. Neid peaks olema 14 soome- ja vaid üks rootsikeelne. Aga võib suhe igas juhuses muutuda vastupidisekski. Loengud peavad olema soome kui ka rootsi keeles ja nende nädala tunnimäär vastav igas teaduskonnas õppivaile üliõpilaste arvule.

Et asi sugugi nii ei ole, selleks paar näidet: Ühel arstiteaduskonna kursusel oli 35 soomekeelset ja 5 rootsikeelset kandidaati. Loenguid oli siiski 70 rootsi- ja 25 soomekeelset. Selle väärnähtuse pärast soomlased tegidki täielikult 2 nädalat kestva õpistreigi. Ajalooliskeeleteaduslikus teaduskonnas peab õppima sotsioloogiat,

tegelikku filosoofiat, põhjamaade filosoofiat ja veel muid aineid rootsikeelse professori õpetusel.

Raamatuist õigusteaduskonnas on keskmiselt 75% rootsikeelseid, millest valdavas enamuses olevad soome üliõpilased peavad õppima, teiste sõnadega neil on sunduslik õppida rootsikeelseist raamatuist.

Üldse olusuhted Helsingi ülikoolis on sellised, et kui tahad mingis teaduskonnas õpinguis jõuda kõige võimalikumale kaugusele, tuleb sul kuulata rootsikeelseid loenguid. Ja soomlasile, soome maakohast päritolevail üliõpilasil on palju raskem jälgida rootsikeelset õpetust, kui päämiselt Helsingist päritolevaile rootsi üliõpilasile vastavate soomekeelsete loengute jälgimine, sest nemad on õppinud soome keelt enam või vähem igapäevases elus. On ju teiselt poolt aiva vähimatugi, et rootsikeelsed õpivad soome keelt, sest sagedasti nad oskavad töötada soomekeelsetega kaasas ja sageli veel aiva subisoomelistel kohadel.

Rootsikeelsed nõuavad, et neile antaks ainult niipalju rootsikeelset õpetust, kui nende oma proportsionaalne suhe nõuab. Nii sellega võiksime veel nõustuda, aga kontrollime kuidas asi tõelikult on.

Rootsi keelt rääkijaid on Soomes kõik kokku 343.000, see ei täida 10 protsenti kogu Soome rahvast. Rootsikeelseid üliõpilasi on 15%. Meie ülikooliseadus on aastast 1923, kui rootsikeelseid üliõpilasi oli kaks korda niipalju, ehk 30%. Määrus, mis on tehtud seeaegsete olusuhete jaoks, ei või täita nüüdseid nõudeid, kus arvu suhe soome- ja rootsikeelsete vahel on suuresti muutunud soomekeelsete kasuks.

On tehtud sagedasi ülikooli keelereformi ettepanekuid, aga need kõik on olnud sellised, et pole rahuldanud soomekeelseid üliõpilasi.

Nii aasta tagasi valitsus tegi ettepaneku, mis lühidalt öelduna sisaldas nõude, et Helsingi ülikoolis oleks 23 alalist rootsikeelset professorit. Aga seegi märgitseks ilmsesti taandumist, kuna nüüdse ülikooli seaduse kava järgi ei ole tarvis enam kui 15 rootslasest professorit.

Kui vaatleme valitsuse tehtud ülikooli seaduse ettepanekuid 1934—35, siis nende maksmapanek märgitseks seda, et iga meie maa 100.000 rootsikeelse elaniku kohta tuleks 2½ korda niipalju rootsikeelseid professoreid kui soomekeelseid professoreid 100.000 soomekeelse elaniku kohta ja kolm korda enam kui Rootsi riigis on palgalisi professoreid 100.000 säälse elaniku kohta.

Nii oleksid asjad, kui vaatleme ainult Helsingi ülikooli. Aga kui võtame arvesse teised ülikoolid (Turu soome ülikool 15 professoriga ja

Turu rootsi akadeemia 25 professoriga), siis valitsuse ettepaneku teostudes oleks rahvusuhetes võrreldes rootsikeelseid professoreid 4 korda enam kui soomekeelseid ja samuti 4 korda enam kui Rootsi riigis.

Aga valitsusele on tehtud ülikooli suhtes teisi ettepanekuid. Nii on kavatsatud (ülikooli rektor Brotherus ja prof. Lönnroth) erilise rootsi ülikooli asutamist Helsingisse ja selletõttu võiks nüüdne ülikool teha täielikult soomeliseks. Millega põhjendavad oma seisukohta, seda ma lähemalt ei puuduta. Mainin ainult, et nad esitavad mõningaid majanduslikke vaatekohti. Uues rootsikeelses ülikoolis oleksid ainult teatud teaduskonnad, kus rootslaste koolimine tuleks niimoodi odavam; rootslastel nimelt oleks oma ülikooli kõrval õigus õppida soome ülikoolis täiesti soome keeles. Kui see ettepanek teostuks, saaksid rootslased oma rahuliku tööpaiga, oma ülikooli, millega soomekeelseil õppijail ei oleks midagi tegemist. Saaksime siis lisaks uue rootsluse kindluse.

Palju enam edasiviiv ja soomlust suundav on ülikooli konsistooriumi poolt tehtud ettepanek. Selle järgi Helsingi ülikoolis on soome keel üldine õppekeel. Ometigi oleks 6 professorit, kellel on õigus anda kogu oma loengud rootsi keeles ja 1, kes annaks ainult osa oma õpetusest rootsi keeles. Õppejõududel on õigus muuta tarbekohaselt õppekeelt. Üliõpilasil oleks õigus nõuda emakeelseid eksameid ja katseid. Täielist soomestamist seegi ei võimaldaks. Siin oleks professoreil suur valikuvabadus, nii et rootsi keel kõigist hoolimata kõlaks veel kaunis rohkelt ülikooli auditooriumes ja aulais.

Aprillikuu algul oli ajalehis, et uus president Kallio on andnud Edustusele teha ülikooli õpetusmääruse muutmise uue seaduseelnõu, mis on eelmisele sarnane. Selle järgi rootsi keeles lugevaid professoreid on ühtekokku 17. Kõik õppejõud peavad oskama nii soome kui ka rootsi keelt. Soome keel oleks üldine õpetus- ja ametikeel. Eksameid on õigus sooritada oma emakeeles. Seda seadust ei pandaks kohe kehtima, vaid vahel oleks 5-aastane üleminekuaj. On üsna arvatav, et kõnesolev seadus võetakse ka vastu.

Sellegipärast, kas ei leiduks abinõusid täieliseks ülikooli soomestamiseks, ilma rootsikeelseid rõhumata. Leidub, kuid puudub ainult hää tahe. Näiteks võidaks soomestamine sooritada mingi määratud aja jooksul. Nii kaheksa aasta pärast, kaheksaastase vaheaja või üleminekuaja möödudes. Selle ajaga rootsikeelseis kooles võidaks lisada nii palju soomekeelset õpetust, et need ülikooli astudes küüniksid jälgima ülikoolis soomekeelset õpetust. Ei oleks vist võimatu nõuda, et mingi maa teadlased küüniksid ka selle

maa keeles edustama teadust, nii siis jõutaks ka Soomes hõlpsasti täielikult soomelise ülikoolini.

Kuigi Helsingi ülikool kohe täiesti soomestatakse, jääks järele veel Turu rootsi akadeemia ja seepärast meil oleks veel rahvussuhete järgi $1\frac{2}{3}$ korda vähem soomekeelseid kui rootsikeelseid professoreid. Turu akadeemial puuduvad praegusel korral mõned teaduskonnad, need võidaks lisada veel ja siis nim. akadeemia üksi küüniks hästi täitma meie rootsikeelsete ametiasutuste tarvidust. On pakutud valitsuse abi selleks otsustarbeks Turu akadeemiale, aga vastuvõtmisest on külmalt keeldutud. See on kangekaelsus ja näitab, et Soome rootslased ei olegi hääl meelel valmis asjade sobivaks lahenduseks.

Soome rootsi ajalehis, samuti kui mõnes meie piiriäärseis välismaa ajalehis kirjutatakse, kuidas Soomes vaevatakse ja piinatakse rootsikeelseid. Kas asjad on nii, selle selgituseks vaatleme teiste maade olukordi. Paljudes kultuurmais on ka märgatavalt vähemusrahvusi, aga kuidas on lood nende õigustega ülikoolis.

Meie ülikooli soomestamisele vastuseisjad toovad esile Šveitsi, just kui ihaldaksid näidata, kuidas keeleolud sääal on korraldatud. Aga kuidas on Šveitsi ülikooles olukord? Sääal on umbes 240.000 itaallast, aga siiski ei ole ühtki itaaliakeelset ülikooli. Šveitsis asuvatel itaaliakeelsetel üliõpilasil tuleb õppida muukeelset ülikooles või tuleb rännata õppima Itaaliasse. Miks siis meie rootsikeelsed ei või minna Turusse? On ju see Helsingist ainult 4 Ekr-lise raudteematka kaugusel.

Kuidas on asjalood Luxemburgis? Sääal on umbes 272.000 austerlast, kuid siiski ei ole peetud võimalikuks asutada neile ülikooli, ega teisi kõrgemaid õppeasutusi.

Mis siis takistab ülikooli soomestamist? Põhjusi on palju. Mainitagu siin vaid ühte, millest arvan, et see on ka kõige kõvem rootsluse kindlus. Ja see on — raha! Rootslasil on käes majanduslik trump — raha ja nad oskavad seda käsitleda hästi; seda märkame meie majanduselu rootsilisusest.

Kõigest eelnevast märkame, et meie ülikooliküsimus, nii kui üldse meie kõrgemate õppeasutuste küsimused, on selles olukorras, mis nõuavad pikaajalist kohendamist. Eduskonnale on 10-ne aasta jooksul soome rahva esindajad ja eduskonna rühmad teinud korduvaid ülikooli soomestamisettepanekuid, aga tagajärjeta. Väidab ju keegi meie suursotsialistist rahamees, et meie ülikooliküsimus on vaid tähtsusetu kuuendajärgu küsimus, millele pannakse liiga palju rõhku. Et asi kõigi meelest sugugi nii ei ole, seda tõendas soome rahvas kogu Soomes 1936. aasta veebruarikuu esimesil päevil. Siis valitsus katsus erakorralist maapäeva abiks võttes viia ülikooliküsimust lõpule ja eemaldada päevakorrast. Aga tulev otsus oleks olnud selline, et see ei oleks meeldinud soomlasele-üliõpilasele. Mis tegid soome üliõpilased? Just siis, kui oldi jõutud kõige paremasse tööhoogu, jäeti akadeemiline töö kaheks nädalaks seisma ja mindi rahvast „äratama“. Nähti, et ülikooliküsimus on nii kallis, et kahe nädala ohverdamine mitte midagi sel rindel ei tähenda. Minki küsima rahvalt, kas on soomelise ülikooli saamine vaid mingi kuuendajärgu küsimus. Meie soome üliõpilased käisime rahva juures ja rahvas andis oma vastuse. Peeti umbes 600 rahvakoosolekut neil päevil üle maa. Kui oli olnud pidulik ja tähelepanuäratav üliõpilaskõne Helsingist lähtumine, nii veel pidulikum ja meeltüendavam oli vaadelda, kuidas soome rahva poolt saadetud esindajad töömees, härra ja talupoeg marssisid kõrvuti Helsingi tänavail, andes vastust valitsusehärradele, nõudes oma lastele soomekeelset riigiülikooli. Nad nõudsid sellist ülikooli, kus oma emakeeles õppides saaks valmistuda soomeliseks ametimeheks. Rahvas näitas sel teel enda olevat täiesti ühel nõul soome üliõpilastega.

Helsingi ülikool on veel tänapäevani soomestamata, aga võitlus jätkub. Meie ei väsi enne, kui meie lõppsiht on saavutatud. Meie teame, et meil on õigus ja ükskord kindlasti on Soome riigil täiesti soomeline ülikool.

Väinö Pensala.

A Holiday in Estonia

By RONALD SETH

Lecturer in English at the Technical Institute, Tallinn

My visit to Narva-Jõesuu where I arrived at the end of a round trip of Estonia came, as the popular novelists say, at the psychological moment. But allowing for my enthusiasm for the place, because of my first impression of it through rosy spectacles as it were, I feel certain that I shall find few to disagree with me when I say, that as an ideal holiday place, it has few equals in the Baltic.

On June 21 st, 1936, I had left the Baltijaam, Tallinn, at half past eleven in the evening; to arrive in Petseri early the next morning. The sun had disappeared behind the town into the sea. But there was a red sky auguring yet another hot day ahead. The railway line south seems to me to go in a complete semicircle around one of the most alluring capitals of Europe. Now, as I watched the silhouetted outline, the picture was ever-changing. Somehow the buildings got altogether out of the relative positions in which one always sees them.

To begin, one saw the picture in its "proper" perspective. There right over on the left, reared up the steeple of St. Olai's, contrasting the old and modern worlds with the chimney stacks of the Elektri Jaam close beside it. In between the gaps one could see the towers of the mediaeval wall connecting up St. Olai's with the Toompea Hill.

One saw the Toompea Hill's houses, the buildings of the State's Assembly, perched sheer on

the edge of the cliff. Further over on the left was the stately southern façade of the first Courts of Justice, with the dignified steeple of the Dome Church beside it on the right, challenging, it seemed, the ornate Russian Orthodox Cathedral, with its five green domes and glittering gold. Then on the very right hand corner, slender, intensely erect, Long Hermann, the watch tower of the country, now without the blue, black and white flag, for it was after sunset. Between the Russian Cathedral and Long Herman one caught a glimpse of the spire of St. Nicholas, and to the right, the top of the old mediaeval tower, Kiek-in-de-Kök, on the other slope of the hill. To the right side of the hill stood isolated Kaarli Kirik, one of the chief Lutheran churches, its twin spires marking the newness of its structure. Below as far as the eye could reach, houses upon houses, clustered round the hill.

Such is the picture to which one is accustomed, but even now it changes. The steeple of St. Olai's is lost, only the golden ball, surmounted by the cross, on its very point, can be seen. The Russian Cathedral is now no longer behind the State Assembly, but standing between Long Hermann and the Kiek-in-de-Kök, the whole length of which can now be seen. And the Kaarli Kirik is merged in the panorama of the Toompea.

Then suddenly, quite suddenly it seemed to me, the sea! The Gulf of Finland, calm, unruffled,

The beach of Narva-Jõesuu.

reflecting the pink streaks of the sky in its waters. Someone has described Tallinn as the jewel of the Baltic; and so it was that night. Diamonds, emeralds and a ruby or two, in a platinum setting, formed a coronet fit for any queen's head.

But soon Tallinn, and its mirage — like landscape, disappeared and we were travelling through flat country in that mysterious light of midnight on these nights when it never gets dark.

The following day was as hot as so many others before it had been last summer. In the morning we had gone within four kilometres of the south-eastern Russia-Estonian border to see the old fortress of Irboska. In the afternoon we had fed on strawberries and cream, and been, to lose ourselves in wonder and admiration, to the monastery of Petseri. It is impossible to do justice in a sort space to this treasure house of worldly riches and intellectual wealth, with its white walled church, whose brilliantly decorated interior feasts the eye; its catacombs which serve as the last resting-place of over five thousand monks who have lived, studied and worshipped in the tranquil serenity of its fortified seclusion.

The day after had been hotter than ever, and we had seen the present-day home of modern secular knowledge, Tartu University; the relics of old Estonia and representative modern culture in the National Museum. We had watched the arrival of the Riigivanem's Victory Fire under the shadow of Kalevipoig's statue. We had felt the more than welcome breeze and seen tragedy almost thrice enacted as we were borne upon the bosom of Mother River. And in the evening we had witnessed a sight which will take long to fade from my memory, the Jaani fires encircling, dancing, bursting, around the whole countryside, as dusk fell, and heard the happy songs and laughter of happy people.

So in the morning of Midsummer's Day we came to Narva. I think the weather must have been preparing us, for it is long since I remember so hot a day. Yet in spite of the heat one could not remain idle, with such a place of interest as Narva to see. The two fortresses Hermann and Ivangorod glowering at each other on opposite banks of the river; the Lavretsov Museum containing the finest collection of eighteenth and nineteenth century Russian art; the house of Peter the Great containing so many of his personal belongings and quaint things; the Town Hall, the churches and the wonderfully ornamented doorways of the houses of the old Swedish merchants.

All the morning I was lost amid all the beauty of Narva, but by dinner-time I was feeling that I was coming to the end of my energy. It was with something akin to delight, therefore, that I heard of the proposed trip to Narva-Jõesuu.

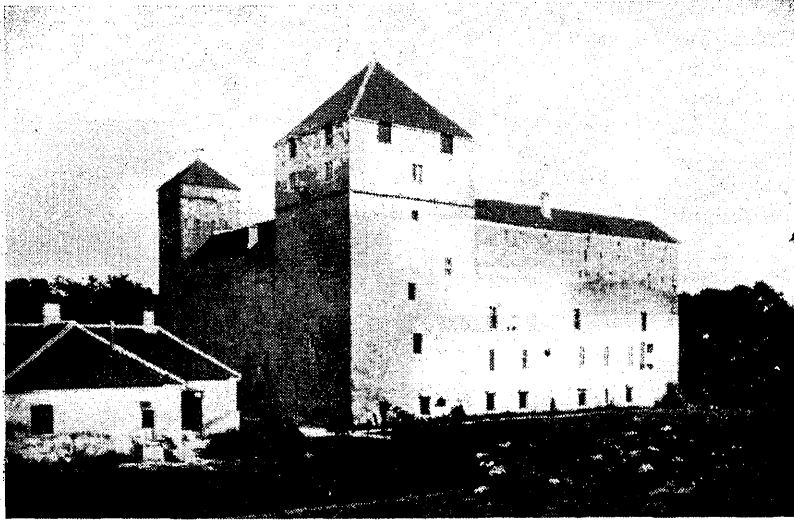

On the beach of Pärnu.

There are two ways of getting to Narva-Jõesuu; by omnibus or by steamer down the River Narva. We chose the latter, which if slower, is, I imagine, the pleasanter of the two. For I remember few river trips which have given me so much delight. Perhaps it was the thought of being able to strip myself of clothes which were decidedly burdensome in this hot weather, and the prospect of a seabathe and lounge on the beach. On the eastern bank pine woods grow thick to the water's edge, and on the opposite bank are fields and little woods and houses at odd intervals.

I had heard much of Narva-Jõesuu, but even in my present state of optimistic expectation I was not prepared to be so delighted. We are told that ten thousand visitors including the aristocracy of old Imperial Russia visited it before the war. And I don't wonder! The beach of fine sand stretches for seven kilometres and is a hundred metres wide. Pine forests come down to the edge of the beach and fill the air with health-giving properties, and make a beautiful picture. Amongst the trees are the villas of that vanished nobility, now used as comfortable pensions.

As before the war, so now is Narva-Jõesuu popular, and the authorities have not been back-

A wellpreserved Bishop's Castle in Kuressaare.

ward. A large pavilion with dressingcubicles for both sexes, a restaurant, and a terrace where one can sit and eat ices or drink coffee, is the centre of beach life. In the sea are rafts and logs and refractory wooden horses. Generally when I have bathed before in Estonia, it has been necessary to walk almost to Finland before I was in sufficient water to enable me to swim. Here I found to my great joy that in a short time I was out of my depth. Hundreds of happy people were resting leisurely on the sand of strolling about the beach. Nor ist the amusement side left uncatered for. The large and comfortable hotel Kuurhoone has variety performances, concerts and dances in its large, majestic rooms, and in the garden and on the beach there is a symphony concert every day. In the parks the children are amused with fêtes and sports; and tennis, gymnastics, rowing, and yachting on the River Narva and the sea, can be indulged in. The Villa Capriccio, a white and sparkling villa in the Italian style, has a thé dantant which is extremely pleasant.

Here, it seems to me, one may rest the body to the utmost, but always with the knowledge that one need never be bored. Narva Jõesuu has none of those so-called attractions which ruin so many popular English, Belgium and French seaside resorts with their very rowdiness. There is an air of restfulness pervading the place, and that is why, in conjunction with the other things, I truly think Narva Jõesuu the ideal holiday place.

Going from the appealing simplicity of Narva Jõesuu in the north, is a long stride, in every respect, to Pärnu, the southernmost resort of Estonia. Situated on a lovely bay the town looks southwest, and throughout the summer is bathed all day long in sunshine. Immediately I stepped from the omnibus, which is the most convenient

and comfortable way of travelling from Tallinn, I could feel at once the fresh and invigorating air filling my lungs.

The town itself, comparatively large with twenty thousand inhabitants is one of the most attractive I have seen on the coast of northern Europe. For many years now Pärnu has achieved renown. The old part of the town, with its narrow streets and gabled houses, its remnants of fortifications, its old tower, all of which served as the capital of the Bishop of Pärnu, is in striking contrast with the modern town. Here one sees well-planned housing with wide streets, and sun-trap houses, and the sixty odd kilometres of avenues and parks were once the botanical pride and boast of Imperial Russia, and are now of Estonia.

The beach is as fine for bathing as Narva Jõesuu, and however many people collect there it never seems to be crowded. All the amusements of Narva Jõesuu are here, quiet, restful distractions which produce no physical tiredness.

Should you go to Pärnu for a holiday, as so many do, both Estonians and foreigners, you will find comfortable pensions, hotels and flats waiting to make you feel at home. I was shown an architects' sketch of the new beach hotel which is being opened this year, and it was impressive in its size and modern appearance.

But if Pärnu is an attractive watering-place, its name is known in other countries for its mud-baths, which cure all kinds and manners of diseases from rheumatism to skin-diseases. It is more than a hundred years now since the benefits derived from the mud which is taken from the sea-bed near Pärnu, Haapsalu and Kuressaare were discovered. During recent years physicians have carried out extensive experiments and now amid the delightful surroundings of Pärnu the invalid may

be cured of his suffering. And nowhere in the world can this be done at less cost than at the Estonian health resorts where every up-to-date hydropathic treatment is available.

About eighty kilometres north of Pärnu is Haapsalu, situated on a small, pleasant bay, and shielded from unfriendly winds by the island of Vormsi. Here more than at any other Estonian seaside resort is an air of romance. The little town has narrow streets, many of them cul-de-sacs, with small, clean, homely-looking cottages hiding behind shrubbery and under trees.

Guarding the little place are the ruins of the Bishop's Castle. In 1228 it was the German Order of Knights who brought the town into being. Normally the Estonian people are sceptics where ghosts are concerned, but to add to its romance Haapsalu has a "White Lady".

The beach and promenades sweep round in majestic curves. Surrounding it are thick pine forests. Not far from the town is the lovely Paralepa wood, with its ancient firs and birches.

All those sports which one finds at Pärnu can be indulged in here. Just outside the town are recreation grounds, and a tennis court has been built in pleasant surroundings in the old, but now dry, moat of the castle. Haapsalu has been called by someone the "City of Leisurely Charm". No more fitting soubriquet could have been coined.

Here too, invalids may come for mud treatment, for the bed of the bay is covered with this great gift of Nature. Mud is sent from Haapsalu to Narva-Jõesuu, which has no mud of its own.

Then to the west and south lies the island of Saaremaa, with its town of Kuressaare. From Tallinn one may take a small steamer and arrive in Kuressaare in twenty hours or so. But I think the most interesting way is by 'bus. Leaving Tallinn in mid-afternoon one arrives at Virtsu, and here disembarks and takes a miniature steamer

over to the island of Muhu, where after a half an hour one arrives, enters the 'bus waiting there and goes the whole breadth of the island, crossing a dead-straight causeway to the island of Saaremaa.

The moment one arrives in Muhu one is whisked back to the Estonia of long ago, for the peasant women still wear their national costumes. It is a picturesque sight on a Sunday morning to watch them coming out of church in their vivid orange shirts, which look so bright and gay in the sunlight.

Saaremaa is a delightful place. Never have I seen so many windmills, except in Holland; and never so many stones. The whole surface of the island seems to be covered with them, and are a great trial to the women, whose job it is to cultivate the soil, their men being mostly fishermen. The women here also wear national costume. I took a photograph of one old lady working in the fields in her striped orange and black skirt. She was very reluctant, and wished I would wait until she could put on her Sunday clothes.

Kuressaare is a pleasant town. The bishop's castle is well-preserved, and the moment one passes under the gateway one lives in the past. The quality of Kuressaare mud is higher, if anything, than the Pärnu and Haapsalu mud, and during the summer months as many as two thousand patients are treated in a day.

To the south of Kuressaare lies the lovely peninsula of Sõrve, and off the west coast the little island of Vilsandi, a bird sanctuary, a most fascinating place. On the north west are high and rugged cliffs, and not far from Kuressaare is a deep crater, Kaali, made long long ago by a falling meteorite.

Really, these Estonian holiday resorts have so much to offer. They have something to appeal to all, both old and young, active and weary. It is not many places which can make such a claim.

*Landscape of
Southern Estonia*

Kuu aega Rootsi üliõpilaste külaliseks

Märkusi ja matkapilte Balti üliõpilaste talikursuselt Rootsis

Põhjamaade Üliõpilasliidu Balti Sektsiooni poolt oli Rootsis 24. veebr. — 23. märtsini korraldatud kolme Balti riigi majandusteaduse üliõpilastele kuuajaline kursus.

Osavõtjaks olid Eestist, Lätist ja Leedust, kahest esimesest igast ühest viis, Leedust aga kuus stipendiaati, nii et kursustlaste üldarv oli 16. Neile lisandus veel üks eestlasist-osavõtja omal kulul.

Kursuse kava oli põhjalikult ja lünkadeta ette kavastatud. Kuigi kursuse pearõhk langes sotsiaalökonoomsele probleemile, omistati siiski tõhusat tähelepanu ka kõigile üldisemaile ja kultuursele probleemidele, mis tänapäeval Rootsis päevakorral. Nende ülesannete kõrval oli muidugi kursuse sihiks veel Balticumi üliõpilaste tutvustamine Rootsi üliõpilaseluga ja tihedate isiklike sidemete sõlmimine.

Kursuse esimene pool toimus Stokholmis. Päevakava oli nii korrastatud, et hommikupooliti toimusid teoreetilised loengud Stokholmi ülikoolis või Sotsiaalteaduste Instituudis, kuna õhtupoolikud olid pühendatud Stokholmi tööstuskäitistega, haldusasutistega, ehitustegevusega, muuseumidega ja teiste vaatamisväärsustega tutvunemiseks.

Kursuse inspektoriks oli Stokholmi ülikooli rektor prof. Sven Tunberg, kes kursuse avas pidulikult dineel Stokholmi üliõpilasmajas — Kärhusetis.

Kursuse lektoreiks olid enamikus Stokholmi ülikooli õppejõud, kuid eriküsimusi käsitlesid ka vastava ala autoriteetid väljaspoolt.

Erilist tähelepanu oli pööratud ka Rootsi üliõpilaseluga tutvunemiseks. Stokholmi ülikool, olles oma struktuurilt eraülikool — kuigi riiklike õigustega — on oma üliõpilaskonna organiseerinud teaduskondlikul alusel. Kõik üliõpilased kuuluvad teaduskondlikesse koondis-

tesse, kes siis korraldavad aegajalt oma fakulteedi koosolekuid ja koosviibimisi. Muidugi ei ole sellise süsteemi juures isiklik side samasegi teaduskonda kuuluvate üliõpilaste vahel kuigi suur.

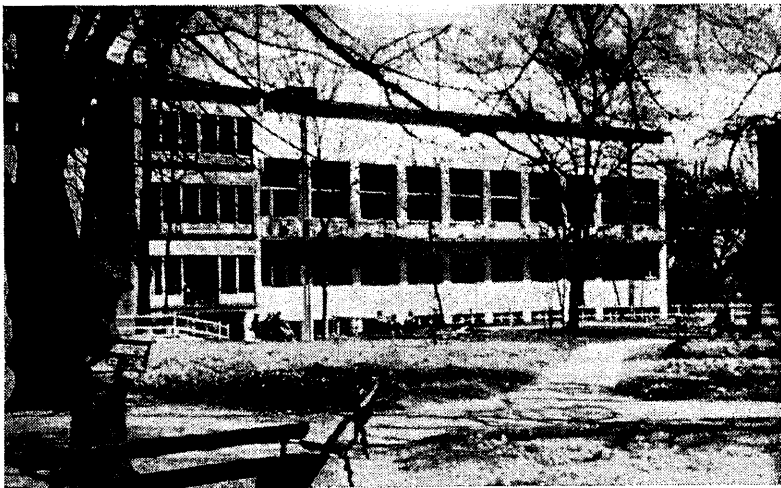
Selliselt nõrgalt sidestatud üliõpilasorganisatoorse struktuuri juures evivad erilist tähtsust mitmesugused laiemad organisatsioonid, mis embavad kõigi teaduskondade üliõpilasi. Ühte sarnast organisatsiooni kujutab ka Balti Sektsioon, mille liikmeskonda kuulub väga erinevate teaduskondade üliõpilasi.

Hoopis erineva üliõpilaskondliku struktuuri evib Upsala ülikool. Siin on üliõpilaskond organiseeritud maakondlikul alusel nagu Soomeski. Sääraseid maakondlikke organisatsioone — natsioone — on Upsalas 3. Suuremad neist on Stokholmi, Norrlandi ja Wärmlandi natsioonid circa 450 liikmega.

Külustusretkel Upsalasse tutvustati meid nende erinevate „natsioonidega“. Nagu selgus, evivad kõik natsioonid oma majad, mis tihti on pärit isegi 17. sajandist ja evivad seega omapärasest traditsioonirikast muinsusranget iseloomu. See Upsala „natsioonide“ sajanditepikkune vanadus on ka praegugi natsioonide liikmeskonnale vajutanud erilise ennasthindava auvärsuse püüsi, mis tublisti erinev Stokholmi elulähedamast ja nooremast üliõpilaskonnast.

Balti külalistele oli Upsalas korraldatud vastuvõtt Wärmlandi ja Stokholmi natsioonides, mis mõlemad evivad suurepärased ja esinduslikud ruumid. Balti külaliste auks antud dineel oli võimalus kohata ka teisi Balti sõpru Upsalas. Upsalat tulebki lugeda üheks tsentrumiks, kus vahest kõige rohkem tegeletakse baltoskandia ideega.

Koos Upsala üliõpilaskonna esindajatega külastati hiljem ka Vana-Upsalat, kus igivanas „Oudinbourgi“

Stokholmi Üliõpilaskonna uus üliõpilasmaja.

Balti üliõpilased koos rootslastest juhtidega „Gondoleni“ tornikohvikus Stokholmi saabumisel.

trahteris kuningate poolt sissejoodud hõbesarvedest maitsti rootsi madalaprotsendilist õlut. Samuti külastati ka muuseumlikku Upsala ülikooli, kuulsat „Carolina Rediviva“ raamatukogu ja tehti pikem väljasõit Ultuna põllumajanduskooli, mis oma sisustusest on suuremaid ja moodsamaid põhjamaal, mistõttu siin õpib ka palju teiste riikide üliõpilasi. Siin kohtasime ka eestlasi.

Peale Upsalat korraldati Stokholmist nädala lõpudelpikemaid väljasõite ka teistesse Stokholmi lähedal asuvaisse linnusse. Mainimisväärt oleks eriti külasteretk Sigtunasse, kus tutvuneti selle idüllilise Mälari lahe sopis asuva linnakesega, mis kord nii tähtsat osa etendas ka meie esivanemate — viikingite — röövretkeil. Kuigi vanal viikingite poolt hävitatud Sigtuna müüridest ja kirikutest on järele jäänud ainult üksikud runokivid — leidub siin siiski arvukalt kirikute varemeid hilisemaist sajandeist.

Huvi pakkus ka külasteretk Marienfredi, kus peamiseks huviobjektiks oli kuulus Gripsholmi loss oma tohutusuure maalidekoguga (ca 2700 maali), mis suuremaid Euroopas.

Kursuse huvitavamaks ja elamusrikkamaks osaks kujunes aga kursuse lõpul 16.—22. märtsini korraldatud õppereis Kesk-Rootsi tööstuspiirkonda. Alles siin oli meil võimalus tundma õppida tõelikkude Rootsit, tema omapärasusi ja seda majanduslikku ja tööstuslikku tausta, milleks sissejuhatavad teoreetilised teadmused olime saanud juba Stokholmis.

Reis toimus suure luksusomnibusega. See tundus esialgu kummalisena, kuna oli teada, et Kesk-Rootsi oli kaetud sügava lumevaibaga, mida järjest veel juurdegi sađas. Kuid suure omnibusega oli ainult seetõttu võimalik liikuda, et elanikele ja tulvil tööstuskäitisi olev Kesk-Rootsi teedevõrk hoitakse eriliste lumesahkade

abil kogu talve lumevabana. See on seda kergem, et suurem osa teid on asfalteeritud.

Muide aga oli matk omnibusega palju hubasem ja mugavam kui raudteel. Võisime peatuda kus tahtsime ja vaadata, mida tahtsime — muidugi nii palju kui seda aeg ja juba varem detailideni valmistõttatud kava võimaldas. 16. Balti üliõpilasega sõitis kaasa ka Balti Sektsiooni presiidium: cand. Åke Adlers, cand. Sture Bågsta ja cand. Åke Kromnov.

Esimeseks peatuseks oli Älvkarleby elektrijõujaama külastus Dalälveni jõel Gävle ligidal, mis oma 60.000 kv. on suuruselt teine Rootsis. Peale seda, kui meile oli demontseeritud jõujaama laboratooriumes 30—80000 voldilisi pingesid sinna juurde kuuluvate valgussähvustustega ja piksemürinaga ja kui olime koos jõujaama inseneridega vestelnud paar tundi kohalikus turistid-hotellis — siirdusime edasi Gävle suunas. Küllastades teel suuri Karskär tselluloosivabrikut ja Kasteti saeveskit — jõudsime õhtuks Gävlesse, mis on Kesk-Rootsi suuremaid rannikulinnu. Siin ootas meid väga südamlik ja soe vastuvõtt kohalike Läti ja Leedu aukonsulite poolt, kes olid meile korraldanud kohalikus „Grand Hotellis“ suurepärase dīnee. Kahjuks puudus koosviibimiselt Eesti aukonsul, kes parajasti ei viibinud Gävles.

Järgmisel päeval peale Läti aukonsuli moodsa kunstiõppereisi külastamist jätkasime oma matka Rootsi suurema tööstuskeskuse Faluni suunas. Teel külastasime Sandvikeni raudteetehaseid, mis oma kvaliteeterase tõttu kuulus üle maailma. Kõrgahjude bes-somerpirnide, martinahjude ja elektri-kõrgsagedusahjude rāgastikus tutvunesime selle ühe Rootsi vanema ja traditsiooniderikkama raua- ja terasetööstusega, mis praegugi oma 5000 töölisega on suuremaid Rootsis.

Falunis peatuti 4 päeva, olles Faluni domineeriva suurfirma Stora Kopparbergs Bergslags AB. külalisiks. Stora Kopparbergs Bergslags AB. on vanemaid ja suuremaid rootsi firmasid. Just Faluni külje all olevat endist vasekaevandust loetakse üheks maailma vanemaks kaevanduseks, kuna ta asutamine ulatub tagasi juba 13. sajandisse. Paljude sajandite kestel oli see vasekaevandus suurim maailmas ja Rootsi võimu hiilgeaeg 17. sajandil on lähedalt seotud selie kaevanduse määratute rikkustega. Tänapäeval sellest kaevandusest vaske enam ei kaevata — küll aga teisi metalle. Ka tänapäeval evib Stora Kopparbergi mäetööstuselts tähtsa positsiooni Kesk-Rootsi tööstuses. Peale arvukate kaevanduste Faluni ümbruses ja kaugemal Dalarnas evib see suuraktiaselts veel suuri rauatehaseid, puutööstusi, elektrijõujaamu, värvimullakaevandusi (Faluni punane värv!) ja metsi ning isegi mõisaid.

Et kõigil kursuslastel kõige südamlikumad ja paremad elamused ja muljed jäid just Falunist — tuleb küll kirjutada Stora Kopparbergs Bergslags AB. juhtide haruldase südamlikkuse ja vastutulelikkuse arvele. Juba Faluni saabudes ja peale aktiaseltsi huvitava ja ainulaadse mäemuuseumiga tutvunemist oli aktiaseltsi juhatuse poolt kursuslastele korraldatud suur vastuvõtt nende ametnike klubihoones, kus oli hoolitsetud isegi suurepärase tantsuvõimaluste eest.

Järgnevate päevade kestel külastasime koos aktiaseltsi juhtivate inseneridega nende suuri tööstuskäitis Dalarnas: paberivabrikut Kvarnsvedenis ja suurt Domnarveti rauatööstust moodsate elektrisulatusahjudega. Vahepeal tegime külastusretke ka aktiaseltsi moodsalt sisustatud tööstuskooli Domnarvetis ja läbisõidul vaatlesime ajaloolist Ornästugan'i talu, kus talletunud igivanane hoone, kus sõjapõgenikuna elas omal ajal kuningas Gustav III Vasa.

Eriti huvipakkuvaks osutus aga suurte Grängesbergi rauakaevanduste külastamine. Kui Balti tudengid suurte elektriliftidega 300 meetri sügavusse maa alla olid sõidutatud, tundis nii mõnigi jüdinaid seljas ja vere huugamist kõrvades.

Järgnevad päevad olid määratud ilusa Dalarnaga tutvunemiseks. Sõidud ümber Väsmani ja Siljani järvede pakkusid suurepäraseid talvepilte. Norra piiri lähedus avaldus üha vahelduvamaks muutuvast maastikus ja mäeahelikkudes silmapiiril.

Dalarna on üks neid Rootsi maakondi, kus on kõige rohkem talletunud veel vana rahvakultuuri sugemeid nii kommete, keele kui ka rahvariiete näol. Nii võiski näha palmipuudepühäl Moras, Rattvikus ja Leksandis küllaldaselt noori neidusid ja poisse, kes tulid kirikust ilusais värvirõõmsais rahvariideis.

Oma ilusa looduse ja värvikate rahvapärimeste tõttu on Dalarna ka rootslastele endile otsitud matkamiskohaks. Siin asub järvede ja mägede kallakuil ilusaid nii tali- kui suvekuurortisid. Ka meie peatusime Väsmani järve ääres asuvas ilusas Grangärde talikuurordis, kus kõik 16 Balticumi natsionaalökonomi koos rootslastest saatjatega suurtes regedes heintesse sisse-

pakituna üles mägimetsadesse sõidutati, kus peale nelja rahvuse vahelist ägedat lumelahingut hiljem kuuma kohvi ja lõkketule juures iga natsioon vastavalt oma temperamendile rahvuslikke ettekandeid improviseeris.

Palmipuudepühäl külastasime Mora rahvaülikooli, kus parajasti oli korraldatud suur rahvapidu. Rahvaülikooli direktori lahel vastutulekul demonstreeriti meile „väikeste dalarnatüdrukute“ (små dalkullör — nii nimetasid neid tabavalt „Dagens Nyheteri“ reporterid, kui nad meid Stokholmi tagasi jõudes usutlema tulid) poolt Rootsi resp. Dalarna rahvatantse.

Peale Kesk-Rootsi linnade Säteri, Hedemora, Avesta ja Sala läbistamist jõudsim eesmaspäeval, 22. märtsil Västerväsi, kus olime ühe Rootsi suurema ja kogu maailmas tuntud suurtööstuse ASEA (Allmänna Svenska Elektriska AB) külalisiks, tutvunedes selle suurfirma imponeerivate hiiglatehastega. Kogu Västeräsi linn on tihedalt seotud ASEA-ga. ASEA peakontori hoone Västeräsis ei taha oma suuruselt ja ehituslaadi stiili impantsantsuselt palju maha jääda Stokholmi raekojast. Siin töötab iga päev 1300 ametnikku. Selle rootsi võimsa elektritööstuse suuruselt annab kujuka pildi asiolu, et ASEA-l on 85 osakonda ja filiaali igas maailmanurgas. Firma teenistuses on ainult 2500 inimest. Üldse on aga ASEA grupiga seotud üle 60.000 inimese.

Sama päeva õhtul tagasi jõudes Stokholmi, oli meid juba ootamas vastuvõtt Leedu saadiku minister Savick'ise külalislakkes kodus. Kohal viibisid ka Eesti saadik minister H. Laretei ja Läti saadik minister Seja — peale selle teisi Balti sõpru, nagu prof. Curman, dir. Forsbery, dr. Schück jt.

Kursuse ametlik lõpp toimus 23. märtsil Stokholmi üliõpilasmajas Kärhusetis Balti üliõpilaste auks antud dineel. Kohal viibis Stokholmi ülikooli rektor prof. Sven Tunberg, arheoloog prof. Einär Neuman, riigiarhivaar prof. Curman, Stokholmi linna kindralsekretär Hildebrand, Balti Instituudi sekretär dr. A. Schück ja arvukalt teisi ülikooli õppejõude ja dotsente, kes Balti üliõpilastega kursuse kestel tutvunud. Kohal viibis ka Stokholmi üliõpilaskonna esimees stud. jur. Bengt Lyberg ja Balti sektsiooni presiidium.

L. Goldberg

Kõige kasulikum
OSTUKOHT

Kõiksugu hooaja moe- ja
pudukaubad.

Z. Sch. Goldberg

Parfümeeria, || kristall- ja
kosmeetika, || ehteasjad
kummikaubad

Tartus, Võidu tänav nr. 6.

Peale vastastikuseid kõnesid, kus rõhutati edaspidise koostöö ja sõprussidemete talletamise vajadust, anti kõigile kursustelaste rektori poolt tunnistused koos mälestuseseemetega kursusest osavõtu kohta.

Sama päeva õhtul algasid kolme maa üliõpilased tagasisõitu aurik „Marienhölmiga“ Kalmari kaudu Klaipepasse. Kalmaris ootas kursuslasi ootamatu ja seda ilusam vastuvõtt Leedu ja Eesti aukonsulite poolt, kes koos Rootsi-Ameerika laevaliini esindajatega näitasid Balti üliõpilastele Kalmari kuulsat lossi ja teisi linna vaatamisväärsusi, nii ülmoosdat „Svea“ suurveskit.

Põhjamaade üliõpilaslüidu Balti Sektsiooni tööst ja kavatsusist

Balti Sektsiooni esimeest cand. Åke Adlersit usutlemas

Seoses Balti riikide üliõpilaste talikursuse lõppemisega Stokholmis, mis oli korraldatud Põhjamaade üliõpilaslüidu Balti Sektsiooni poolt, usutles meie ajakirja kaastööline Balti Sektsiooni esimeest cand. Åke Adlersit Balti Sektsiooni laadi ja tuleviku kavatsuste kohta. Kokkuvõttes ütles cand. Adlers järgmist:

— Põhjamaade Üliõpilaslüidu Balti Sektsioon on noor — asutatud 1936. a. sügisel. Käesoleva aasta veebruaris ja märtsis korraldatud kursus Balti riikide majandusteaduse üliõpilastele oli Sektsioonile esimeseks suuremaks ürituseks, mis ka suurepäraselt õnnestus.

Balti Sektsiooni ülesandeks on lähendada Rootsi üliõpilasi Balti riikide üliõpilasnoottega. Kui Stokholmi ülikooli Balti Instituudi ülesandeks on peamiselt Rootsi ja Balti riikide teadlaste lähendamine ja koostööle tõmbamine, siis sellevastu Balti Sektsiooni ülesandeks on Rootsi ja Balti riikide üliõpilasnootte lähem sidestamine. Mis puutub lähenemistaotluste laadi, siis Balti Sektsioon usub, et kõige paremaid tulemusi saavutatakse ikkagi ainult üksteise vahenditu isikliku tundmaõppimisega ja külastamisega.

Rootsi üliõpilasnootte lähenevad Balti riikide ja Põhjamaade lähenemistaotlusile reaalselt. Baltoskandia idee on Rootsis veel küllalt võõras. Alles pidev kultuuriline ja majanduslik koostöö võib luua eeldused selle idee tegelikustamiseks. Selle töö raskuspunkt langeb aga noortele, kes hoopis õiglasemalt ja objektiivsemaist seisukohast suudavad hinnata ja käsitleda Läänemere probleeme ja selle kallastel elavate rahvaste lähenemistaotlusi. Sellepärast Balti Sektsioon katsub kõigiti kaasa aidata ja soodustada Skandiinaavia ja Balti riikide noorte lähenemist. —

Mis puutub Balti Sektsiooni lähemaise tulevikukavatsusisse, siis mainis cand. Åke Adlers nende kohta järgmist:

— Balti Sektsioon tahab jätkata kursuste korraldamist Balti riikide üliõpilastele. Põhimõtteks on siin, et kursused korraldatakse teaduskondade kaupa, sest selliselt on kergem koostada kursuste kavu ja ka töötulemused on kaugelt tõhusamad. Kui tänavau olid kursusel majandusteadlased, siis edaspidi tuleksid kursusele juba teiste teaduskondade kvalifitseeritud üliõpilased. Kõne alla tuleksid esmajoones filoloogid, ajaloolased, juristid, tehnikateaduste üliõpilased jt.

Lähemaks kavatsuseks on aga juba käesoleva aasta suvel juuni alguses suurema rootsi üliõpilaste ekskursiooni korraldamine Balti riikidesse. Korraldajaks oleks Balti Sektsioon koos Stokholmi üliõpilaskonnaga. Sellest võtaksid osa 30—40 rootsi üliõpilast. Tartu jõuaksid ekskursandid juuni keskel, kust edasi siirdutaks Tallinna, Pärnu, Narva-Jõesuho ja vist ka Põltsiisse. Eestisse jääksid rootsi üliõpilased 5—6 päevaks. On ka võimalik, et osa rootsi üliõpilasi omal algatusel pikemaks ajaks Eestisse peatuma jäävad, kuna teised edasi Soome või otse tagasi Rootsi sõidavad. Juuni keskel on Tartu oodata ka Rootsi üliõpilasegakoori, kes tuleks kontsertmatkalt Soomest. —

Edasi mainis cand. Adlers seoses

Jõudes järgmisel päeval Klaipepasse, silmasime juba eemalt sadamakail meie hea sõbra, Klaipepa üliõpilaskonna esimehe V. Micevičius'e rõõmsat nägu, kes meid juba kuu aja eest Rootsi sõites oli kuninglikult võõrustanud ja teele läkitanud. Ja nüüd võisime uuesti veenduda tema otse isalikus hoolitsuses meie eest, enne kui südaõöl Riia suunas liikuma hakkasime.

Peatudes veel mõned tunnid Riias koos sealsete sõpradega — üliõpilastega — kandis meid Balti ekspress lihavõtte-laupäeval Eesti pinnale.

varsti kokkuastuva SELL'i konverentsiga!

— Rootsi üliõpilaskond on huvitatud SELL'i organisatsioonist ja konverentsidest. Rootsi üliõpilaskond tahaks meelsasti informeeritud olla SELL'i tööst. Kuigi tihedam sidestatud koostöö SELL'iga on esialgu vast veel raske organiseerida, oleks siiski täiesti mõeldav Rootsi üliõpilaskonna ja Balti Sektsiooni esindajate kutsumine SELL'i konverentsidele vaatlejainajana. —

SELL'i vastavad ringkonnad peaksid kaalumisele võtma need cand. Adlersi poolt avaldatud seisukohad. Ei oleks vist raske Rootsi esindajate vaatlejate kutsumine SELL'i konverentsidele. Kuna Balti Sektsioon oma eesmärke taotledes peab hästi informeeritud olema Balti riikide üliõpilaskondade tegevusest, siis oleks sellest küll vist paremaks vahendiks Balti Sektsiooni ja seega ühtlasi Rootsi üliõpilaskonna vaatlejate kutsumine SELL'i konverentsile. Nagu selgus mõttevahetusest Leedu ja Läti üliõpilaskondade tegelastega nendest maadest läbisõites, ei ole nende maade üliõpilaskondadel midagi sellise koostöö mooduse vastu. On arvata, et Leedu üliõpilaskonna ringidest see küsimus juba lähemal ajal SELL'i organites üles tõstatatakse.

A. H.

Teel Grangärde talikuurorti, keskel Balti Sektsiooni esimees cand. Åke Adlers.

MEIE TEADUSTE UUDISMAALT

ANKEET XVI

Eesti ülikool eesti teaduse arendajana

Metsaosakond: Prof. O. Daniel, dots. K. Veermets

Järgmisena pöördusime Metsakasvatuse Kabineti juhataja prof. O. Danieli poole ülevaate saamiseks kabineti ülesannetest ja tegevusest.

Metsakasvatuse Kabinett algas oma tegevust 1921. a. teisel semestril ja selle peamiseks ülesandeks on: anda meie tulevastele metsamajanduse juhtidele küllaldane ettevalmistus metsakasvatustlikes küsimusis nii teoreetiliselt kui ka praktiliselt, et nad oleksid võimelised orienteeruma selle ala küsimusis ning suudaksid täita neile pandud kohustusi. Mõnelegi eemalseisjale — mittemetsamehele, võivad näida metsakasvatustlikud küsimused n. ö. iseenesest lahenevate nähetena, sest teatavasti ju mühasid metsad siis palju enam, kui ei olnud veel metsateadust, kui nad kasvasid loodusmajapidamisreeglite järgi; kuid praegusajal, kus meie oludes tunneme ainult majandusmetsi, mis on muudetud inimese käitiseobjektiks, mille kasustamine ja kasvatamine käib vastavalt kavadele ja vajadustele, siis ühes sellega on loodud ka sootu teised tingimused ning olukorrad metsauuendamiseks ja -kasvatamiseks, mille edukus ja hää kordaminek praegusaja metsamajapidamise nõuete kohaselt vajab omal alal põhjalikke teadmisi ja suurt asjatundlikkust.

Päale metsakasvatuse kuulub kabineti hoolde veel loengute pidamine metsakaitse ja metsanduse ajaloost, kuna ülesandel on Kabineti juhataja lugenud jahindust ja metsapoliitikat.

Kas metsakasvatuse välispraktikum on küllaldane või on kavatsus seda pikendada?

Pikemaajalisel praktikumil omandatakse kahtlemata suurem vilumus, kuid arvestades meie õppetöö üldsihti: anda võimalikult tugev teoreetiline ettevalmistus, põhjalikud üldteadmised, mis ühtlasi laiendavad

silmaringi ning loovad alused võimete omandamiseks, et orienteeruda kõige mitmekesisemais tegelikes olukordades. Lähtudes neist seisukohadest, peaks piisama praegusest praktikaaja pikkusest, kus tutvustatakse üliõpilasi võimalikult igakülgsest metsakasvatamisega seosesolevate töödega. Samuti esinevad üliõpilased ise selliste tööde teostajatena. On olnud kavatsusel ka üheaastane eelpraktika, kuid see möte on kõrvale jäetud, sest igasugused stuu-diumiga seosesolevad praktikumid seisavad oma ülesande kõrgusel ikkagi vaid siis, kui sooritajal on vastavalt teoreetilisi teadmisi, mida siis katsub rakendada tegelikkude ülesannete lahendamisel ja neist ka juba ise järeldusi suudab teha.

Üldiselt ollakse õppetöö juures armastuse ja innuga, aga on ka neid, kes pole vist õigele alale sattunud. Varemalt üliõpilased, kes olid läbi teinud Vabadussõja, olid küll küpsemad. Omapäraseina võiks mainida juhtumeid, mis olid küll tingitud sellest, et polnud õiget kujutlust metsaosakonna õppetööst, eriti selles osas, mis seoses välispraktikumidega, et tuli metsandust õppima neid, kel polnud hääd tervist ja lootsid, et suudavad metsas oma tervist parandada. Ometi aga nõuavad just välispraktikumid tugevat tervist.

Seoses õppetööga on teostatud Kabineti juhataja ja assistentide poolt uurimistöid Ülikooli õppe- ja katsemetsakonnas, nagu metsaravitsemise mõju selgitamine puude kasvule ja vormile; külvi-, istutamiseviiside j. t. kohta. Pääleselle on püüdnud selgitada ja valgustada meie metsade tähtsust ja saatust minevikus. Osalt on uurimistööd avaldatud T. Ü. Metsaosakonna toimetistes, osalt Eesti Metsanduse aastaraamatus, kuna palju vähemaid küsimusi on käsitletud ajakirja „Eesti Metsa“ veergudel.

Peatudes ruumide küsimuse juures, selgub, et need on äärmiselt kitsad — kogu kabineti tegevuse jaoks ainult üks tuba; tegelikult on küll kaks, kuid teises asub muuseum ja on seega aktiivtegevusest väljaspool. Nende olude tõttu on suurel määral raskendatud õppetöö ja laboratoorseid uurimusi on peaaegu võimatu teostada. Laheneb kord ruumide küsimus, avarduvad ka Kabineti töötamisvõimalused.

Kõnetades Metsakasvatuse Kabineti juhatajat dr. Veermetsa, selgus, et tähendatud kabinett on kõige noorem metsaosakonnas. Kuna Metsakasvatuse Kabinett on ainuke metsaosakonnas, mis omab laboratooriumi, siis olime huvitatud metsanduslikest uurimistöödest, mis teostatakse laboratooriumis. Seepeale tähendab dr. Veermets, et uurimistöödeks on seni vähe võimalusi olnud, sest kuni 1928. a. 1. oktoobrini oli kogu Kabineti õppe- ja muu tegevus ühe isiku kanda ja alles sest saadik kuulub koosseisu üks n-assistent. Metsakasvatuse Kabinett on lahendanud mitmesuguseid küsimusi riiklikkude ja omavalitsuste asutuste ning eraisikute soovialduste põhjal. Esimesed uurimistööd alustati Ülikooli õppe- ja katsemetsakonnas, mille kohta on juba tulemusi ja neid on ka trükkis avaldatud. Üks esimesi uurimusi oli okaspuude — männi — vaigutamisevõimaluste s. o. haavadeest väljavoolava vedela vaigu korjamise ja töötlemise selgitamine meie oludes. Vaigutamine omas juba enne sõda mõnes riigis päris tööstuslikku ilmet, nagu Prantsusmaal ja P.-Ameerika Ühendriiges, neist viimane andis 3/4 kogu maailmatoodangust, teistes oli vähemal määral. Säär olid aga selleks teised männiliigid kui meil, Hariliku männi vaigutamine, mis meil kasvab, kandis tööstuslikku ilmet ainult P.-Vene-maal. Suure tõuke uute teede otsi-

misel vaigu saamiseks andis Maa-ilmasõda. Liitlaste poolt muust maailmast äralõigatud Saksamaalt ja Austrialt nõudis suurt pingutust, et rahuldada vähemalt oma sõjatööstust vaigusaaduste — kampoli ja terpentiini järele. Nii saigi ka harilikku männi vaigutamine kindlale alusele ja see tööstus jäi püsima ka pärast sõda.

Meie peamiseks eesmärgiks oli kindlaks teha vaigutoodangu võimalikku suurust, arvestades mitmeid kõrvalmõjusid selguski, et üksiku puu vaigutoodangu absoluutne suurus suudab tõusta Lääne-Euroopas saadud tulemusteni ja on ka senised tulemused tõendanud, et vaigutamine ka 3—4 a. enne puu maharaiumist ei avalda halba mõju puu füüsilistele ega ka tehnilistele omadustele. Väärriks ka mainimist, et üksikpuude vaik on erinev oma omaduste poolest. Seni on meil vaigusaaduste saamiseks tegelikku rakendamist leidnud peamiselt männikändude ekstraheerimine, kuid arvestades suurenevat nõudmist kampoli järele, eriti meie paberitööstuse laienemise tõttu, võivad ülaltoodud uurimistulemused omada suuremat praktilist tähtsust.

Küllalt tähtsaks probleemiks on puiduvärvimise küsimus ja seda eriti näit. mööblitööstuses. Meie tavaliste puuliikide värvus on võrdlemisi tagasihoidlik, päale mõne põõsasliigi. Seevastu aga on värviküllased troopikamaist päritolevad puud, millede seas võib leida kõiki värvitoone: helekollasest kuni süsimustani, ainult sinine ja roheline ei esine tervel puidul, küll aga vahel seoses haigusnähetega. Värviliste puude puit on väga hinnatud mitmesuguste kunstitööde ja kõrgeväärtusliku mööbli valmistamisel, kuid need on väga kallid ja viimasel ajal aetakse läbi vaid sellest vineerimisega. Et rahuldada tarvitajaskonda, katsutakse puitu imiteerida, muutes peitsimiste ja värvimistega odava puidu loomulikkude pinda. Sel teel on saadud häid tulemusi, kuid ei puudu ka puudused, sest peitsimine ja värvimine kui pinnapäalsed vahendid kaotavad kulumisel oma väärtuse. Seepärast on tähtis anda puidule värvus, mis ei kannata kulumise mõjul, see oleks mõeldav kogu puidu värvimisega, mis on ka teostatav n. n. imutamise teel. Seelaadseid protsesse toimub ka looduses, nii näiteks muutub tammepuit mudas või vees pika aja jooksul läbimustaks, mida seleatakse sellega, et tammepuidus olevad parkained ühinedes ümbritsevas keskkonnas olevate rauahenditega moodustavad uued püsivad ühendid, mistõttu puit värvubki mustaks. Säärane tammepuit on väga otsitud mööblitööstuses ning kõrges väärtuses.

Kunstlikult teostatakse immuta-

mist kõige enam kestuse pikendamiseks ja ühes sellega ka värvitooni muutmiseks kinniseis katlais suure rõhu all. See asjaolu viis mõttele teostada värvimist juba puu kasvamisel, et vältida kulukaid sisseseadeid. Meil on katsetatud kase, lepa ja haava värvim. nende kasvavalt 6 eri värvitooniga, sel teel, et puutüvesse maapinna lähedale puuriti auk, kuhu kinnistati plekknõu värviga ja nii toimuski värvi imbumine puusse. Kuid, mis katsetamistel ja uurimistel tavaline, näib ka siin olevat, et soovitud tulemused lasevad vahel kaua oodata ning nõuavad pikaajalist katsetamist, sest seniseis tulemusis nii meil kui ka välismaa vastavais katseis esineb suurima puudusena nähe, et kasvava puu värvimine ei toimu ühtlaselt nii ulatuselt kui ka toonilt. Dr. Veermetsal on kohe käepärast näidata kasvavalt värvitud puiduosi, mis tõesti jäta-avad külma ja nagu „surnud“ mulje. Metsas käimasolevaist uurimistest võiks mainida okste laasimise mõju selgitamist tarbepuu kujunemisel.

Laboratoorselt on uuritud niiskuse- ja tuhasisaldust puu eriosades; meie puuliikide kütteväärtust, niivõrd ulatuslikult kui seda võimaldab noore Kabineti sissesead, mis praegu koosneb vaid hädavajalikest tööriistadest, aparaatidest üliõpilaste praktiliste tööde jaoks. Selle järele demonstreeris dr. Veermets Amsler & Co puidu proovimise universaalaparaati, mille abil on võimalik arvuliselt väljendada puidu mitmesuguseid tugevusomadusi ja nimelt kg sm² kohta. Kuna puit omab suurt tähtsust mitmesugustes ehitistes, siis on ka tarvis teada, mida ta suudab ja mida mitte. Mainitud aparaadi abil on selgunud, et näiteks survetugevus on pikuti suunas mitu korda suurem kui teistes suunades. Väike on survetugevus sanglepal, kuusel ja männil, maksimaalne jalakal ja vaht-ral, üllatavalt suur aga kasel, kuna võrdlemisi madala survetugevusega on tamm. Lõhketugevus on suurim jalakal ja väikseim männil; samuti evib jalakas pikisuunas suurima kõvaduse, talle järgnevad vaht, saar, tamm, kuna väikseim on kuusel. Võrreldes meil saadud andmeid välismaistega, siis on need enam-vähem ligilähedased, kuid teatud lahkuminekud on siiski. Nii näiteks on meie haava paindetugevus osutunud palju suuremaks kui naabermaas, kuid männi paindetugevus on maksimaalne Roots. Üldiselt on aga tugevuste koefitsiendid Roots vähemad kui meil, N.-Vene omad peaaegu kõige lähedasemad ja Lätis mõnel juhtumil vähe suuremad.

Peatudes õppetöö edukuse juures, mainib dr. Veermets, et üldiselt võib rahul olla, töötatakse hoolikalt

ja näidatakse suurt püüdlikkust, muidugi ei puudu ka erandid. Suuremaks raskendajaks õppetöös on puudulik võõrkeelte oskus, mis on tunduvalt nõrgem kui varem ajul ja pole ka loota seepoolt paranemist vaid pigemini vastupidist, mida on karta siis, kui tulevad ülikooli need, kes on õppinud esimese võõrkeelena inglise keelt. Meil puudub praegu täielikult ingliskeelne metsakirjandus ja pole see ka kuigi kohane meie oludele. Võõrkeelte puudulik oskus annab tunda eriti seminaritöodes.

Kuidas olete rahul töötamistingimustega? Kuivõrd on ruumid vastavad ja kas personaal on küllaldane?

Ruumi vajaksime vähemalt 2½ korda rohkem kui praegu. Puuduvad eriruumid uurimistöödeks, õppeabinõude muuseumi korraldamiseks, praegused ruumid raskendavad suurel määral õppetegevust, veel enam aga uurimistööde tegemist. Ka sisseade on veel küllalt puudulik.

Mis puutub personaali, siis õppetööks on see küllaldane. Eriuurimiste jaoks on katsejaam eraldi. Võttes aga seda küsimust kogu metsaosakonna kohta, siis on meie personaal väike — ainult kolm õppejõudu. Võrdluseks tähendaksin, et Lätis on metsanduserianete jaoks viis õppejõudu, Soomes koguni 9, neist 4 professorit, kuna 5 loevad väljastpoolt. Kui metsaosakonna organiseerimisel oli raskusi isikute leidmisega vastavale õppetoolile, siis nüüd ei võiks enam kurta selle üle, sest on olemas juba oma järelkasv, Metsakasutuse õppetooli juures on seni magistreerinud kaks isikut ja magistreerijaid on veel enamgi.

V. KALJOT

Tööriistad, ehitusmaterjal, majatarbed.

TARTU, POE TÄN. 9 · TEL. 12-29.

Helsingi üliõpilaselu arengust Tartu mõjustusil

Nagu teada, on Soomes kehtiv siiani üliõpilaste sundorganiseerumine oma maakondlikusse kogusse — osakonda. Sellest sõltuvana on kogu üliõpilaselu kantud eriilmest, mis ei saa olla lähedane meie akadeemilistele organisatsioonidele. Osakondade suurus on juba üheks takistavaks teguriks, mis ei võimalda liikmeskonnas tekkida tihedaid sõprussidemeid. On näiteks päris tavaline, et ollakse samas osakonnas koos ja ei tunta üksteist. Samuti sundorganiseerumise juures ei ole võimalik nõuda liikmeilt nii suurt distsipliini, nagu sellega ollakse meil harjunud. Peale selle on veel teisigi mõjustusi: soomlasile omane eneseuhkus, trots, tugevaselgrootlus, mis ühel või teisel määral takistavad üliõpilasorganisatsioonis liikmete meiemõistelist kasvatustööd. Olenevana sellest on see töö õieti väike veel, mis tehakse üksikliikme arengu hääks.

Vaadates üliõpilaselu arengut Soomes, siis ühe tähtsama momendina selles tuleb rõhutada sõpruslepingute sõlmimist 1930. ja järgnevail aastail. Nagu juba varem märkimist on leidnud, sõlmiti siis enamik sõpruslepinguid hästi õnnestunud üliõpilaspäevade mõjustusel. Sellest sõpruslepingute ajajärgust alates võib juba teataval määral tähele panna Tartu üliõpilaskommete mõju kasvamist. See on algul õige väike, piirdues vaid pisiasjadega, kuid see on siiski olemas. Tihedamad suhtlemised mõlema maa üliõpilaste vahel on üha kaasa aidanud vastastikuste kommete tundmaõppimiseks. Peamiselt on olnud küll alkohool see, mis on lähendanud ja andnud põhjust üksteiselt midagi õppida. See tundub imelikuna, et just meie organisatsioonide joomakombed on kõige esmalt siin vastu võttu leidnud. Võib-olla on see olenev sellest, et sõpruslepinguis on enamik meie korporatsioonide terve EKL plus Frat. Tartuensil. Seltsidest on sõpruslepinguid ainult EÜS-il, Veljestol ja Põhjalal koos ENÜS-iga. Ja kuna ka EÜS-is on kasustusel traditsioonilised õllelaua kombed, siis ei ole palju imestada, kui need esimeses järjekorras on soomlasile külge hakanud. Nii tuntakse siin kõiki selliseid mõisteid, nagu: „ad libitum“, „kuuriš“, „legaališ“ jne., milleta ei tulda toime akadeemilisel joomispuhkudel. Isegi õllekella mängimist harrastatakse Ostrobotniaal, kus asuvad EÜS-il sõprusorganisatsioonid Etelä- ja Pohjois-Pohjalainen osakonnad.

Samuti on üliõpilaslik cantus saanud mõjustusi Tartust. „Silentium ad cantum“, seda hüüdu, tavaliselt rapiirilöögi saatel, tuntakse enamikes osakondades. Ja see mõjustus on isegi nii üksikasjalik, et EÜS-i sõpruslepinglased kasustavad laulualgatusena — „Silentium! Cantus!“, mis tarvitusel EÜS-iski. „Šmollis“ ja „fiducit“ on veel lapsekingades. Siin ei tehta suurt vahet, kes üht või teist võib hüüda. Laulujuhatamine rapiiriga on samuti meeldivaks näiteks meie kombeist. Muuseas nimetatakse rapiiri siin laulumõõgaks, „laulumiekkä“, kuna teist otstarvet tal ei tunta.

Tartu mõjustusena tundub ka liikmete jagamine „civisteks“ ja „fuksideks“. See vahetegemine on kuni viimase ajani õieti formaalne. Tegelikult ei ole neil suurt vahet. Fuksidel on koosolekuil nii sõna- ja hääleõigus, kui ka aktiivne ja passiivne valimisõigus. Milles erinevus tundub, on värvilint, mida fuksid saavad

alles teise semestri jooksul, kõik ühekorraga. Samuti on alles viimasel ajal sisse seatud nn. „fuksiluento'd“, kus selgitatakse üliõpilaskonnas kehtivat korda, tutvustatakse lühidalt üliõpilaselu avaldusiga jne. Muuseas kõneldakse seal ka, missuguse eesti organisatsiooniga on osakond sõpruslepingus. Fuksidele on neist loengust osavõtt küll kohustuslik, kuid kedagi ei saa karistada mittetulemise pärast. Loengute lõppedes on eksam, kus tuleb vastata sellele kava piirides, mida loeti aasta jooksul. Eksamil läbikukkujad jäävad edasi fuksiks, s. t. ei saa osakonna poolt värvilinti (Selle võivad nad edaspidi ise osta osakonna ametnikelt.). Nüüdsed reformikavad osakondade kodukordades näevad ette fuksidelt hääleõiguse võtmist, jagamist nii siis täisõiguslikeks ja ilmaõiguseta („vajavaltainen“) liikmeiks. See kava leiab aga siin suurt vastuseismist, kuna ei peeta loomulikuks, et osa liikmeid on vähemväärtuslikud. Muuseas ülikooli seaduse alusel esimese aasta üliõpilased ei saa osa võtta üliõpilaskonna valitsuse valimisest, sama rakendamist osakondade ellu aga ei peeta loomulikuks. Noorliikmete otseseks ülemaks on „fuksimajuri“, kelleks kehtiva korra järgi saab valida ka fuksi. Seda muidugi ei juhtu tavaliselt, aga kodukord ei keela seda. Nii on kõigi ametkohtadega, nende kandidaatidelt ei nõuta mingit akadeemilist vanuslikku määra, millist vahetegemist siin üldse ei tunta. Selline rebaskasvatus on suuris piirides küll sarnane meie vastavale korrale, kuid sisuliselt täiesti erinev. On võetud omaks ainult väline vorm, kuid seesmist, individuaalset kasvatust näivalt parimal tahtmiselgi ei saa suurendada.

Uudsusena on ühes osakonnas sisse seatud akadeemiliste isade instituut. See on puhtal kujul meie organisatsioonide mõju, kuid, nagu varemgi võisime tähele panna, on see vaid väline mõjustus. Akadeemilist isa ei saa noorliige ise omale valida, vaid selle määrab osakonna juhatus. Nii ei ole tabatud täpsalt seda mõtet, mis on meie akadeemilisel isal. Kuid ka sellisena — määratud isana, on sel teatav positiivne kasu. On ikkagi parem, kui noorliikmel on keegi lähedam isik, kelle poole ta saab pöörduda oma muredega. Akadeemiliste isade ülesandeks siin on peamiselt kontrollida õppitegevust, hoolitsedes, et see areneks loomuliku kiirusega. Nii siis, rohkem hooldaja ülesandega instituut.

Mis puutub sellistesse asjadesse, nagu vaimne kasvatustöö osakonnas, referaadid, vaidluskoosolekud jne., siis noorliikmeilt seda üldse ei nõuta. Juba „civisena“ esineb liige soovi korral ettekandega teatavalt erialalt, tavaliselt aastapäevil, kusjuures selleks peab olema loomulikult liikme enda huvi asja vastu ja vabatahtlik ülesande oma päälle võtmine. Sündida ei saa siin kedagi.

Üldjoontes oleks see kõik, mida võib tähele panna siinses üliõpilaselus Tartu mõjustusina. Võib-olla, et see areng oleks tulnud ka ilma meie organisatsioonide mõjuta, kuid nüüd, suhete tihedust arvestades, paratamatult tekib mulje, et siin on eeskujuks olnud kaugelgi täiuslikumalt arenenud Tartu üliõpilaselu ühes kõigi meil kehtivate kommetega.

Hanjo Nihtig.

Mõningaid märkmeid SELL'i maleolümpiaadist Riias

15. märtsil 1937. a. avati Riias kl. 18.20 SELL'i I maleolümpiaad. Peale rektori avakõnet, kes soovis kõigile võistlejale head võistlustahet, tehti teatavaks, et Riia linna poolt on välja pandud suur karikas parimale üliõpilasmeeskonnale jäädavaks omanduseks. Siis järgnes järjekorra loosimine ja üliõpilasmeskondade teatamine. Meeskonnad olid järgmised:

Läti meeskond: 1. Petrovs, 2. Metzgailis, 3. Endzelins, 4. Ozols.

Leedu meeskond: 1. Vaitonis, 2. Vistaneckis, 3. Arlauskas, 4. Tautvaica.

Soome meeskond: 1. Kaila, 2. Vardi, 3. Syvänen, 4. Niemelä ja vanamees Havkipohja.

Eesti meeskond: 1. Raud, I. 2. Jõgi, H., 3. Sauks, F., 4. Ollino, R. ja meeskonna juhina H. Suursööt.

Pärast loosimist algasid mängud. Kuna soomlased polnud veel saabunud, siis alustasid mängu ainult eestlased ja lätlased. Raud valgetega Petrovsi vastu mängis Reti-süsteemilist partiid. Keskmängus näitas Petrovs ennast hea kombineerijana, lõhkudes Raua vaevaga ehitatud tsentrumi, mistõttu lõpumäng oli Rauale kaotatud. II laual Jõgi mustadega Metzgailise vastu sattus avangu raskustesse. Ta ei suutnud ennast valgete surutise alt päästa ka etturikahinguga. Sattudes veel ajapuudusesse alistus ta. Sauks valgetega Endzelinsi vastu algas teravalt kuninga etturiga. Rullus lahti prantsuse avang, mis mustale osutus kasulikumaks. Seisu paremuse realiseeris Endzelins peene kombinatsiooniga kvalitee võiduks, mis oli ka küllaldane partii saavutamiseks. Viimasel laual Ollino mustadega Ozolsi vastu pärast teravat keskmängu kaotas

viguri, mis sundis teda kapituleeruma. Järelikult Läti võit 4:0

Järgmisel päeval pidid kohtuma Läti-Soome ja Leedu-Eesti. Kuna aga soomlased ikka veel polnud saabunud (nagu hiljem selgus, oli nende hilinemise põhjuseks rasked jääolud Soome lahel), mängisid eestlased leedulastega. Tagajärg kujunes leedulaste kasuks 3½:½. Peab ütleva, et kui esimesel võistluspäeval Eesti suur kaotus oli tingitud reisuväsimusest ja pessimistlikust meeleolust, siis nüüd kujunes saatuslikuks ajapuudus. I laual Raud mustadega saavutas viigi Vaitonise vastu kolmekordse seisu kordamisega, mis oli tingitud mõlemapoolse suurest ajapuudusest. II laual Jõgi valgetega Vistaneckise vastu saavutas hiilgava seisu, kuid ajapuudus ei võimaldanud võitu. Partii katkestati. Hiljem edasimängul näitas Vistaneckis ennast hea lõpumängu tundjana ja võitis. Sauks Arlauskase vastu läks ruttu võrdsesse lõpumängu lahkvarviliste odadega. Lõpul aga ei suutnud teha nõuetava arvu käike (2½ tunniga 45 käiku) ja kaotas ajaga. Umbes samasugune olukord oli ka Ollinoga, kes valgetega Tautvaicat hiilgavalt atakeeris, kuid suures ajapuuduses tegi vale vankri kahingu, mis maksis partii.

17. märtsi hommikul saabusid soomlased ja alustasid kohe mängu leedulastega. I laual Vaitonis mustadega kaotas ajaga Kailale, II laual Virtaneckis võitis raskes lõpumängus Vardit, Arlauskas ja Syvänen kolmandal laual tegid rahuliku viigi, neljandal laual Tautvaica sattudes ajapuudusesse tegi vea, mille Niemelä realiseeris võiduks. Tagajärg 2½:1½ Soome kasuks.

Sama päeva õhtul kohtasid Eesti-Soome ja Leedu-Läti.

Raud valgetega kaotas Kailale raskes lõpumängus, ehkki omas üksvahe parema seisu. Jõgi kaotas keskmängus viguri ja loobus varsti pärast seda. Kolmandal laual Sauks raskes lõpumängus Syväneni vastu ei näinud ajapuuduse kartusel (eelmise päeva valus kogemus) selget võitu ja laskis minna partii viiki. Niemelä Ollino vastu hiilgas peene kombinatsiooniga ja võitis lipu ning partii. Tagajärg 3½:½ Soome eduks.

Lätlaste edu kestis ka leedulaste vastu. Petrovs valgetega võitis Vaitonise käest etturi, millest piisas võiduks. Metzgailis saavutas Vistaneckise vastu keskmängus tugeva ataki ja võitis. Endzelins Arlauskast üllatades vähetarvitatud lipuetturi variandiga, sai paremuse ja võidu. Viimasel laual Ozols suure raskusega saavutas Tautvaica käest viigi. Tagajärg 3½:½ Läti eduks.

18. märtsil toimusid lõpumängud Soome-Läti vahel. Ka siin suutis ennast Läti maksma panna, võites 3:1. Üksiktagejäredest oleks mainida, et Petrovs, Metzgailis ja Endzelins võitsid vastavalt Kailat, Vardit ja Syväneni. Viimasel laual soomlane Niemelä tõi aupunkti, võites Ozolsi hiilgava kombinatsiooniga.

Järelikult I SELL'i maleolümpiaadi meistriks tuli ülekaalukalt Läti +10½ —1½. Täpsemaid turniiri tagajärgi näitab meile kujukalt alljärgnev tabel:

Riik	1	2	3	4	Punkte	Koht
1. Läti . . .	////	3	3½	4	10½	I
2. Soome . . .	1	////	2½	3½	7	II
3. Leedu . . .	½	1½	////	3½	5½	
4. Eesti . . .	0	½	½	////	1	

Otsides eestlaste sellise nõrga esinemise põhjusi Riias, peame tunnistama, et meie üliõpilasmeeskond male alal on nõrgem kui naaberriikide oma. Me oleks muidugi saavutanud parema resultaadi kui Schmidt ja Uhlberg oleksid kaasa sõitnud. Schmidt teatas 2 päeva enne ärasõitu, et tal pole võimalik tulla, kuna Uhlbergile jäi arusaamatuse tõttu teade saatmata. Kuid ka sellise tugevama meeskonnaga poleks me saavutanud Läti esikohta, sest praeguse olümpiaadi võitjad — lätlased kuulusid tervenisti enese rah-

vusmeeskonda ülemaailmsel Müncheni olümpiaadil, saavutades seal tunduvalt parema resultaadi kui Eesti rahvusmeeskond. Et meie malemeeskond aga saavutaks lätlaste taset, selleks on vajalik pidev treening nii praktiliste turniiride kui ka teoreetiliste partiikäsitluste abil. Seepärast oleks tervitatav kui juba hingusele läinud Akadeemiline Maleselts uuesti avaks oma ukseid, võimaldades nõnda üliõpilastele enese maletaseme tõstmist, sest praegu Tartus tegutsev ainuke Maleselts pole suutnud kõiki pare-

maid üliõpilasmaletajaid enese ümber tõmmata, pealegi on selles Maleseltsis võrdlemisi vähene uuema aja teoreetiline malekirjandus, mis aga on vajalik partiikäsitlemise tõstmiseks. Igatahes nagu nähtub üliõpilasmaletajate meeleolust, püüavad kõik asuda juba pidevale treeningule, et esineda tuleval aastal II SELL'i turniiril paremini. Jääb ainult soovida kõigile maletajatele hääd edu ja tõsist tahet selle treeningu läbi viimiseks.

Muljeid üliõpilas-käsipallitajate võistlusturneelt

Üliõpilas-käsipallitajad viibisid võistlusreisil Riias, Lublinis ja Varssavis. Turnee üldbilanss: 18 võitu ja 8 kaotust.

Eesti üliõpilaskonna esindusmees- ja -naiskond sooritas oma tänavuse välisvõistlusreisi Riiga, Lublini ja Varssavi. Tartust sõideti välja 11. märtsil ja pärast pikka ning muljeterikast võistlusmatka jõuti tagasi kodumaale 23. märtsi hommikul. Üldse peeti 26 võistlust, millest võideti 18 ja kaotati 8, säärase resultaadiga võib täiesti rahule jääda, kui veel arvestada, et seekordne mees- ja naiskond koosnes suuremal määral noortest mängijatest. See asjaolu tõendab veel kord, et Eesti käsipallil on tulevikku, kuna leidub väarikaid järeletulijaid.

Sõideti järgmises koosseisus: naiste võrkpallis ja korvpallis: Soosaar, Mälvivere, Birk, Weckram, Laanekõrb, Priidemann, Grönberg; meeste võrkpallis: Velt, Pehap, Issak, Illi, Lentsius, Haas ja korvpallis: Illi, Vinogradov, Issak, Arens J., Ojari, Arens O., Pehap, Sinkel ja Velt. Esindajatena sõitsid kaasa ülikooli Kehal. Kasvat. Instit. õppejõud E. Rannaste, Kehal. Kasv. Toimk. juhataja ksv! E. Hanko ja toimk. sekr. ksv! V. Priks ning mõned naiskaasvõitlejad-huvireisijad.

Esimene peatus oli Riias, kus võistlesime 12. ja 13. märtsil. Jõudnud keskööl Riiga, paigutati meid korterisse NMKÜ ruumesse, kus anti ka õhtueine. Üldiselt lätlaste poolt vastuvõtt väga südamliselt ja külalislahke. Järgmisel päeval tegime võimlas (vana konservatooriumi võimla) treeningtunni ning tutvusime linnaga. Laupäeval, 13. märtsil külastasime ka läti rahvuslikku rakenduskunstinaütust, kus oli hea võimalus tutvuda Läti rahva omapäraga. Pärast võistlusi oli meid pa-

lutud osa võtta Riia üliõpilaskonna kontsert-balist ning üksikud ksv! ksv! ei jätnud külastamata ka sõpruslepinglaste korporatsiooni. Võistluste järelpäev kujunes rohkem puhkepäevaks, õhtul külastasime suurema grupiga Riia tsirkust, kus võis näha vägagi palju huvitavat.

Võistlustest esimesel päeval kujuneb „mõrudaks pilliks“ naiste võrkpalli kaotus U. S-ile 2:1 (13:15, 15:11, 15:13), olgugi et viimasel game'il on meie edu 13:11; teisel päeval aga meie naiskond mängib tervikulikult hästi ja tasub 15:8, 15:7. Naiste korvpalli tase on meil mitu klassi madalam ja seega tuleb leppida kahe suure kaotusega 38:19 ja 55:20. Meeste võrkpallis meie ASK koosseis paneb end kindlalt maksma ja võidab mõlemal päeval Läti parima U. S-i 15:3, 9:15, 15:11 ja 14:16, 15:12, 16:14. Korvpallis meie meeskonnal esimesel päeval ei sobi koostöö, kohunik vilistab sihilikult ksv! Illi välja ja tuleb vastu võtta kaotus 38:29, ent hinnatavam on sedavõrd teise päeva võit Läti internatsionaalide üle, mis kujuneb hävitavaks hiilgevõiduks 51:21 näol, arvestades eriti meie noortest koosnevat meeskonda.

Reisi jätkasime Varssavi poole ööl vastu 15. märtsit, kuhu jõudsime pärast väsitavat ja elamus-terikast 17-tunnist sõitu. Meid oli vastu võtmas poola ja Varssavis õppivad eesti üliõpilased, sõime õhtut „Polska YMCA-s“ ja 3-tunnise puhkuse järele algasime reisi oma lõppsihi Lublini poole. Jõudnud keskööl Poola endisesse kuningate residentsi, Lublini, olime otse hämmastunud, kui vagunist välja astudes kena poolatar tervi-

tas meid sulaselges eesti keeles, andes üle kimbu nägusaid lilli. Pärast selgus, et nimetatud näitsik olevat meie endise poliitiku M. Martna tütre tütar. Korterisse paigutati meid 3-mes grupis, mees-mängijad said korteri Lublini Sõdurite Kodus, mis on püstitatud 2 aasta eest marssal J. Pilsudski mälestuseks, naised majutati lähedal asuvasse Turistide Kodusse ning esindaja E. Rannaste ja ksv! ksv! E. Hanko ja Ojari Lublini presiidium-hotell „Victoria'sse“.

Järgmisel hommikul ärgates tervitas meid täielik kevad, kadunud viimne lumekübe, paitamas soe päike ning muru kattumas roheline vaibaga. Säärases meeleolus siirdusime linnaga tutvuma, kus lahkelt seletusi andis M. Martna tütar, juba tuttavaks saanud näitsiku ema. Peatusime esmajoones Lublini peatänaval imposantse obeliski jalal, mis on püstitatud omaaegse Poola-Leedu uniooni tähistamiseks. Järgmisena möödusime vanast linnavärvast ja varsti paelus meie tähelepanu jesuiitide poolt ehitatud, ligi 600 a. vana katedraal, milles akustikasaal on omapärasemaid maailmas. Tuleb seista diagonaalis saalinurkadesse ja sosinal rääkida, siis on vastas-nurgas, vahe umbes 20 m, kuulda tugevat kõnet. Saali keskel aga valitseb samal ajal haudvaikus. Edasi siirdusime katedraali peakirikusse, kus oli haruldane võimalus näha ühe vanakese pattude ülestunnistamist preestri ees; üldse peab mainima, et Poolas on usukutlus palju sügavam kui meil ja rahvasse imbutud.

Meie ringkäik viis meid juudi linnaossa, et külastada endist Poola kuningate lossi, mis praegu ei ole imestaval kombel mitte midagi muud kui — vangla. Vangikonge meie ei külastanud, mis läbi võrede paistsid olevat täidetud külluses, imestustäratava mulje jättis küll aga kuningliku lossi kabel, mis on jäänud endiselt püsima. Seinaja laemaalid näitasid haruldast oskust väljatöötuses ning maalimisviisis. Juudi linnaosa pakub huvitavaimat pilti, mis on omane enamikule Poola linnadele, siin on näha ääretult mustust, räpastsust ning viletsust kõrvuti hiilgusega. Siin ei või kurta tühjate hällide üle, väikestest põngerjatest kubisevad aina tänavad.

Üldiselt Lublin elanike arvult on võrdne Tallinnaga, ta on aga rohkem laialivalgud ja ei sammu kaasa modernajaga. Linnas pole isegi trammi ja ka autosid on võrdlemisi vähe, selle vastu aga on külluses voorimehi ja plaanvankreid. Päeval liiklemine võrdlemisi elav, öö tulekul on linn nagu surnud.

Mängudest võitsime kõik 10 mängu, nende taset võib võrrelda meie gümn. tasemega. Naised

võitsid võrkpallis Lublini koond. naiskonda 2 korda 15:7, 15:10 ja 15:3, 15:7 ning korvpallis sama naiskonda 35:10 ja 22:7. Meeste võrkpallis ASK võidab MKS-i 2 korda 15:3, 15:8 ja 15:4, 15:11 ning Lublini koond. meesk. 15:5 ja 16:14. Korvpallis võidame A. Z. S-i 56:21, L. W. S-i 52:16 ning koondusmeesk. 44:18.

Külastasime veel korp. Concordia konventi, mis pakkus omapärast pilti ning kus veetsime mõned hubased tunnid. Lahkusime Lublinist ööl vastu 19. märtsit unustamatute muljetega.

Varssavi jõudsime 19. märtsi varahommikul, kus ligi tunnise jalutuskäigu järele leidsime korteri Stefan Bathory nimelises gümn. Einestamine ja võistlus toimus uues „Polska YMCA“ ruumes. Reedel, 19. märtsil oli puhkepäev, ainult üksikud ärksamad külastasid linna.

Laupäeval, 20. märtsil tutvunesime linna vaatamisväärsustega ning pühapäeval jõudsime tunni ajase trammisõidu järgi Varssavi moodsasse kehal. kasvat. instituuti C. J. W. F-i, kus nägime juba varakevadist kergejõustikuvõistlust. Meeleolukaks kujunes samuti Varssavi Eesti saatkonna küllastamine, kus veetsime paar südamlikku tundi.

Võistlusi jälgis kummalgi õhtul tuhandepäine pealtvaatajaskond. Pühapäevaseid võistlusi külastas ka saadik hr. Markus abikaasa ja pojaga, samuti elasid huviga kaasa meie heitlusi Varssavis õppivad Eesti tudengid. Naiste võrkpallis meie naiskond on tervikuliselt mänguhoos ning võidab Poloniat 15:6, 15:9 ja A. Z. S-i 4:15, 15:11, 15:4, mis on naiste ilusaim võit turnee kestel. Korvpallis on poolatarid tehniliselt ning visetelt paremad, olgugi et meie naised näitasid süditi vastupanu, kaotasid Poloniale 53:37 ja maailmameister A. Z. S-ile 67:25. Seekord kujuneb aga „mõrudaks pilliks“ meeste võrkpalli kaotus A. Z. S-ile 9:15, 16:14, 15:8, mida võib kirjutada meie meeskonna hooletu mängu arvele, teisel päeval tuleb aga teenitud võit Polonia üle 16:14, 15:9. Meeste korvpallis meie meeskond paneb end hiilgavalt maksma Polonia üle, tagajärjega 74:42. Korvpall A. Z. S-iga kütab publiku palavaks. Kohtunikud on ilmselt erapoolikud, meil langevad välja ksv!! Illi, Arens J., Vinogradov, kuid noor koosseis Issak, Pehap, Ojari, Arens O., Sinkel näitab süditi mängu ja veel enne lõppu oleme ees 54:51, kuid õnnestunud kaugevisetega võidab A. Z. S. 55 : 54.

Üldiselt võib öelda, et meie noorte mees- ja naiskond esines haruldaselt südilt, täites hiilgavalt enda peale pandud lootused. Omati palju võistluskogemusi ja kauneid elamusi. Tagasisaabusnute meeleolu oli kõigiti ülev. A. O.

Tallinna Tehnikainstituut ja Tehnikainstituudi üliõpilane

1936. a. 3. juulil R. T. 54 avaldatud seadusega kutsuti ellu Tallinna Tehnikainstituut kolme osakonnaga: ehitusosakond, mehaanika ja mehaanilise tehnoloogia osakond ja keemia osakond. Tehnikainstituudi õppetöö algus oli ette nähtud sama aasta septembrikuu teisel poolel — ühtlaselt Tartu ülikooli õppetegevuse algusega — seega oli selle kõrgema õppeasutuse asutamiseks ja korraldamiseks aega vaid 2½ kuud.

Selle lühikese aja jooksul tuli sisse seada uued laboratooriumid ühes vajalikkude aparatuuride muretsemisega; oli vaja üle tuua Tartust T. Ü. tehnikateaduskonna varandused ja laboratooriumid.

Ühtlasi tuli välja töötada üldjuhiseid ja korraldusi õppetegevuse läbiviimiseks. 2. sept. 1936. a. võeti vastu Tehnikainstituudi Nõukogu poolt ajutised õppekavad — ehitusosakonnale ja keemiaosakonnale kogu kursuse ulatuses ja mehaanika ja mehaanilise tehnoloogia osakonnale 2 esimese semestri ulatuses. Korraldati ka endistele T. Ü. tehnikateaduskonna üliõpilastele sügiseseks eksamite tähtpäevad ja Instituuti sisseastujatele võistluseksamid. Suure lisatöökoormana tuli juurde Tehnikainstituudile vajalikkude ruumide remonteerimis- ja ümberehitamistööd.

Kõigi hädavajalike töödega saadi siiski etteantud tähtajaks valmis ja nii toimuski Tehnikainstituudi avaaktus 15. sept. 1936 ja 16. sept. 1936. a. algasid loengud. Sellega aga ei piirdunud õppeasutuse asutamise ja korraldamise töö, vaid paralleelselt õppetegevuse arenemisele tuli luua sisekord nii õppetegevuse kui ka majanduse alal. See korraldamistöö jätkub praegugi veel — on välja töötatud õppenõukogu kodukord, promotsiooni kord jne.

Ruumide remonteerimised ja ümberehitamised on kasutada olnud summade kohaselt viidud lõpule. Suur töö aga seisab veel ees laboratooriumide täieliku korraldamise ja sisustamise alal, kuigi ka siin on palju juba ära tehtud. Selles suhtes saab Instituut juba „noores eas“ tunda, et raha on maailmas vähe!

Lahendamist ootab ka Instituudi peahoones ruumide küsimus, kuna praeguse Tallinna Tehnikumi kasutada olevate ruumide vabanemise tegelik tähtpäev on selgusetu, kuigi see pidi toimuma käesoleva õppeaasta lõpul.

Mitte vähem tegevusrohke aga ei ole olnud Tehnikainstituudi üliõpilase elu neil Instituudi algsemestritel. Tehnikainstituudi avamisel alustasid uuesti oma pooleli jäänud õppetööd endised Tallinna Tehnikumi (1920. a.) üliõpilased, kellele endise õppetöö arvestamine tõi lisatööd nii õppejõududele kui üliõpilastele. Üliõpilastelt nõuti mitmes aines täiendavaid katseid ja lisatöid, kuna Instituudi vastava korralduse põhjal võeti tehtud õppetöö arvesse, kuid iga õppejõud soovikorral võis nõuda vastavas aines katse sooritamist. Üliõpilastel, kes lõpetanud Tallinna Tehnikumi juures korraldatud Kõrgemad Tehnilised Kursused, arvestati tehtud õppetööd vaid mõnes aines katsete alusel. Kuna nõuetavate katsete sooritamise ja ühenduses tehtud õppetöö arvestamisel üleskerkinud arusaamatuste kõrvaldamine oli võrdlemisi aegaviitev ka üliõpilastele, siis kannatas selle all paralleelselt toimuvast õppetööst osavõtmine. T. Ü. tehnikateaduskonnast ületulnud üliõpilastele tehtud õppetöö arvestamine oli lihtsamini ja kiiremini läbiviidav, kuigi ka siin esinesid üksikud takistused (mineraloogia arvestamine).

Raskusi vaid valmistab neile üliõpilastele muudetud õppekava ja muudetud eeldustekava. Nimelt Tehnikainstituudis peaaegu igas aines (välja arvatud I sem. ained) eksamite ja praktikumide sooritamine eeldab, vastavas eelduste kavas märgitud õppeainetes tehtud eksameid ja praktikume. Praktikumide õiendamise suhtes tekkis raskusi T. Ü. keemiaosakonnast üle tulnud üliõpilastel, mis aga lahendati kokkuleppel Tartu ülikooliga.

Nagu varem mainitud, astus sügisel võistluseksami sooritamisega Tehnikainstituuti ka uusi üliõpilasi, kes varem teistes kõrgemates tehnilistes õppeasutistes polnud õppinud. Võistluseksamile soovijaid oli 178, neist võeti vastu 100. Ka neil uutel üliõpilastel ei olnud õppetöö kerge, kuna puudusid n. n. õppetöö distsipliinid, mis juba vanemate ülikoolide juures näitavad noorele üliõpilasele kõige ratsionaalsemat õppetöö käiku. Tehnikainstituudis on aga praeguste õppekavade kohaselt õppetöö äärmist pingutust nõudev. Näiteks ehitusosakonna üliõpilane normaalajaga lõpetamiseks peab kava kohaselt 8 semestri (4 a.) jooksul 92 eksamit ja praktikumi („allkirja“) õiendama ja 9-nda semestri jooksul lõpptöö. Kuna ehitusosakonnas toimub õppetöö 5-es erisuunas: teedeehitus, vesieehitus, tsiviileehitus, konstruktsioonid ja sillad, ja uurimine, siis osa praktikumisid tuleb teha laiemaulatuslikult (projektid) vastavalt erisuunale. Ühtlasi on maksma pandud kord, et kes üliõpilasist ei õienda 4 semestri jooksul kõik 2 esimese semestri eksamid ja praktikumid, neil tuleb õppetöö jätkamisest loobuda.

Vaatamata säärasele kõrgepingelisele õppetööle on üliõpilased siiski aega leidnud ka üli-

õpilaskondliku elu korraldamiseks, intiimorganisatsioonide loomiseks ja neis tegutsemiseks. Nii tegutsevad praegu Tallinna Tehnikainstituudi juures 15 üliõpilasorganisatsiooni. Loomulikult ei saa olla siinseis intiimorganisatsioonides tegevus nii elav kui võib-olla on see Tartu üliõpilasorganisatsioonides, kuna eelnimetatud intensiivne õp-

petöö ei võimalda üliõpilastele selleks küllaldaselt vaba aega; kuid võimaluste piirides toimub igas organisatsioonis kasvatus-töö ja vaimsete huvide arendamine. Tehnikainstituudi üliõpilased on kogu päev koos loenguil ja joonestamisruumides, ja seeläbi luuakse tihe side üksteisega. Võib-olla ka sellele ja kiirele õppetööle põhjenebki

Tehnikainstituudi peres ilmnev töö, et intiimorganisatsioonide vahel puuduvad igasugused te-ravused ja „erivaimud“ — näib, et töö on tegur, mis ühtlustab kõiki „vaim“. Säärane on üld-pilt praegusest elust ja tegevus-est Tallinna Tehnikainstituudis.

A. Maripuu.

Arnold Tonska „Juht ja mass“

Eesti Kirj.-Kooperatiiv, Tartus, 1936.

Autoril pole õnnestunud kõige paremini kokku sulatada täiesti uudseks tervikuks teooriaid ja vaatekohti, mida käsitleb. Või ta ei taotlegi seda?

Massipsühholoogia analüüsis Tonska näib toetuvat peaaegu ainult Le Bon'ile, kelle ühekülgne suhtumine — hirm hulkade eest — on ultra-individualistlik, ning tundub juba vananenud šabloonina. Tonska siiski täie innuga tsiteerib tolle psühholoogi isegi kõige ebapsühholoogilisemaid lauseid, näit. lk. 44:

„Le Bon on võtnud massihinge iseloomustuse kokku sõnastusse: „See on rumalus, mitte vaim, mis kuhjub massides.““

Seisukohtade üle diskuteerimist on paiguti võetud liiga kergelt, ilma mingi dialektilise käiguta Tonska näiteks mängib välja Trotteri vastu Freudi, seejuures ise Freudi pooldamata. Freudi vastu mängitakse välja jälle mõni teine autoriteet. Nii saab esile manada mulje, nagu oleks läbi arutatud terve rida teooriaid, millest enda põhimõttele vastavalt tehtud mingi valik. Ometi see osutub ainult pääliskaudseks sofistiks: esiteks on refereeritud, et Trotteri järgi karjainstinkt sisaldab enda säilitus-, toimumis-, sugu-, ja karjatungi, kuna süüteadvus ja kohustustunne on karjainstinkti iseloomustavaid omadusi.

Selle küsimuse autor aga lahendab samas lk. 10. järgmiselt:

„Kariinimese põhimõte paratamatult eeldab juhtimist. Miskipärast ei taha Trotter näha inimese karjainstinkti rahuldamisest juhi kaudu. On kari, aga puudub karjane. Seepärast vaidleme koos Freudiga Trotterile vastu“ jne.

Tonska oma seisukohavõetus näib lähtuvat ju mingisugusest „karjaseinstinkti“ koguni, niikaua, kui tsiteerib Freudi. Eelmisel leheküljel aga vaidleb vastu Mc Dougall'ile, kelle arvates abitusteadvus ja alistustung esinevad koos. Siit saanuks kergesti välja lugeda „karjaseinstinkti“, kui veel abiks võtta termin, nagu „hirm vastutuse eest“, mis muide on palju arusaadavam igasugu instinktides. Kuid autor niisuguseid juhuseid ei tarvita. Ta raamatul näib olevat tähtsam teine siht, mitte niivõrd massi, kui juhi saatus huvitab teda.

Sellele ongi pühendatud suurem osa tööst. Tonska on püüdnud anda läbilõike võimuinimeste kujunemisest, raskusist, millega neil võidelda, hädahohtudest ja võtteist tõusuteel. Selles katses on midagi väga omapärast, kahjuks aga autoril just siin on olnud vähe julgust võtta seisukohti. Kuidas saab näit. otsustada juhtide saatuste üle, kui nende käsitlemisel ei peeta silmas juhi sihte, ei tehta vahet isik-

liku võimuiha ning ideede vahel Näit. lk. 106:

„Ei ole nõiduslikumat sõna juhile kui — võim. Lugupidamine ja austus kaaskodanike poolt — aupaiste on ainuke võimsaim müsteerium, mis kõditab enamikus inimesi, nii et nad olverdavad kõik. isegi elu, et kord jõuda tipuna rahva ette. Meil tarvitseb siinkohal näitena esitada Vene diktaatori Lenini kuju, kes vaatamata Simbirski mõisniku päritolule, pihendas kogu oma elu ideele.“

On kaunis kummaline kuulda, et „idee“ samastatakse isikliku „võimu“ ja „auahnusega“. Seepärast tundub ka võõristav Tonska teose ülesehitus, kus midagi ei nihku paigast, mingeile tulemustele ei jõuta. Autor toob ainult mõtteid sellest, kuidas kord olnud ja sugereerib lugejale, et see kõik on paratamatult nii — oli, on ja jääb nii — just nagu ajaloo käigus tõesti kaks situatsiooni võiksid sarnaneda täielikult. Tonska ei arvusta vana ega näe ette uusi võimalusi. Ja see on raamatu suurim puudus — tal pole tendentsi. Prof. Tennmanni poolt kirjutatud saatesõnas on küll leitud üles raamatu tendents olla „praktilisest küljest hoiatuseks, nagu Jakobos hoiatab, et mitte igamees ärgu hakaku õpetajaks, sest õpetajad peavad suuremat nuhtlust kandma.“

Aga selles ilmnebki tendentsi puudus, õigemini kriteeriumi puudus — kui juht mõtleb massile a la Le Bon, siis kogu ta elu peabki olema ainult võimupüüe, ainult kannatus ja nuhtlus, mõtleb ta aga massile, nagu Kristus (keda Tonska toob mitmeti näiteks), siis ka suurim isiklik kannatus — surm, ei tundu talle nuhtlusena. Seda vahet Tonska näib ignoreerivat.

Mõtete esitamise viis paiguti on kaunis elav, pahatihti aga satutakse kokku raskepäraste lausetega, teoreetilise ning kuiva stiiliga, mis meenutab poliitilisi brošüüre. Lõpmatud määratlused ja populaarseste tõdede kordamised tüvikavad varjutama uudseid mõttekäike.

A. K.

Vastuseks ksv. A. Ojari süüdistavale kirjutisele

„Üliõpilasleht“ nr. 3, 1937, ksv. A. Ojari kirjutises „Spordiliikumine ja üliõpilasspordi reformivajadusi“ arvestades ü. Kehalise Kasvatuse Toimkonda, süüdistab põhjendamatult Toimkonna asjaajamist seoses üliõpilassportlaste Berliini olümpiaadile saatmisega. Ksv. Ojari kirjutab:

„Mõrudaks pilliks kujunes samuti Eesti üliõpilaskonnale Berliini olümpiaadist osavõtt. ... Jätame rõhutamata nimetatud meeskonna koostamise, mis lõpuks mitmekesistele keerulistele kombinatsioonidele vaatamata, siiski koostati ainult 28 inimesest, olles raskesti patustatud kahe üliõpilassportlase arvel, sest sõiduhuvilisi oli külluses, ent puuduliku asjaajamise tõttu oldi sunnitud lepima asjaoluga kui paratamatusega.“

Kahe üliõpilassportlase eemalejäämine ei olnud tingitud mitte Toimkonna puudulikest asjaajamisest, vaid sellest, et viimasel silmapilgul toimus nimestikus muudatus Toimkonnast olenematuil põhjusil. Otsus ksv. E. Äärma Berliini saatmisest võistlejana ja teade ksv. Mühlbaumi kaasasõidust loobumise kohta sai Toimkonnale teata-

vaks niivõrd hilja (kiri saadud E. Olümpia Komiteelt 16. juulil), et Toimkonna poolt esitatud uusi kandidaate (kiri saadetud E. Olümpia Komiteele 17. juulil) E. Olümpia Komitee ei pidanud võimalikuks enam üliõpilaste laagrimeeskonda võtta. Kehalise Kasvatuse Toimkond järgijäänud paari päeva jooksul korduvalt E. Olümpia Komiteega pidas telefonikõnesid, vahetas telegramme ja Toimkonna juhataja käis isiklikult Tallinnas, kuid E. Olümpia Komitee ei saanud oma keelavat otsust muuta.

Edasi kirjutab ksv. Ojari:

„Suurem asjaajamise korratus selgus kohalesaabunute üllatuseks Berliinis, kuhu Eesti üliõpilassportlaste osavõtust oli teatatud sedavõrd hilja (minu sõrendus — H. M.), olgugi et aega oli selleks ligi 2 kuud, et kohapeal valmistatud nädalaiks koostatud programmides ja laagri üldjuhised puudus Eesti kui osavõtja riigi nimetus ning ei olnud vastavaid elamisruume reserveeritud?“

Usun, et ksv. Ojari kontrollimata andmeid ei kasusta sihilikult, vaid et ta lihtsalt ei ole suvatsenud tutvuda

vastava asjaajamise kohta käiva Toimkonna kirj vahetusega.

Berliini Olümpia Komitee palus kutsele vastust 31. maiks 1936. a., Kehalise Kasvatuse Toimkond teatas laagrist osavõtust E. Olümpia Komiteele juba 23. mail. Millele toetudes ksv. Ojari väidab, et osavõtust oli teatatud hilja?

Ka Toimkonnale oli üllatuseks, et meeskonna Berliini saabudes laagri juhatus üldse ei teadnud Eesti üliõpilassportlaste tulekust. Laagri juhatus arvates oli mingi lünk Berliini Olümpia Komitee teotsemises. Berliini Olümpia Komitee nähtavasti oli laagri juhatusle jätnud teatamata Eesti meeskonna tuleku. Et Berliini Olümpia Komitee Eesti üliõpilasmeskonna tulekust teadis, selles pole mingit kahtlust, sest Eydkuhneni jaamas olid vastas meid tervitamas Berliini Olümpia Komitee esindajad ja töid meile vastu raudtee-sõidupiletid. Kuidas nad teadsid tuua meile nimelised sõidupiletid, kui neile poleks olnud teada meie saabumine ja osavõtt?

Kus seisab siin siis Toimkonna „suurem asjaajamise korratus“?

Heinrich Mark.

»ÜLIÕPILASLEHT«

EESTI ÜLIÕPILASKONNA HÄÄLEKANDJA
MAKSAB KR. 1.50 SEMESTRIS, KR. 3 AASTAS
ORGANISATSIOONIDE KAUDU TELLIDES
HINNAALANDUS

AKADEEMILISE TEATEID

ÜLIKOOLI LÕPETASID.

Õigusteaduskonnas: Aleksander Kappet, Erna Lindus, Martin Sarapu; majandusteaduse osakonnas Veera Emmerich, Natalie Budasin, Georg Laur, Elmar Luikmel, Aino Millerson, Artur Sepp, August Tuurfeldt. Filosoofiateaduskonnas: Aleksandra Aavik (c. l.), Juhan Käosaar (c. l.), Osvald Kütt, Ingeborg Rinne, Ilse Tasso (c. l.).

Matemaatika-loodusteaduskonna lõpetas Karl Juul.

UUS DOKTOR.

Dr. med. kraadi omandas Otto Kramann (väitekiri: „Akuutsete keskkõrva- ja nibujätkepõletikkude kliinilis-bakterioloogilisi uuringusi“).

UUSI MAGISTREID.

Mag. phil. diplomid omandasid: Aleksandra Aavik rahvaluule alal (magistritöö „Kalevala sõnasilbistatistiline uurimus“); Juhan Käosaar rahvaluule alal (magistritöö „Kits kile karja“); Kallista Kann romaani filoloogia alal (magistritöö „La Place de l'Adjectif dans „Erec et Enide“ et „Cliges““); Salme Palgi inglise filoloogia alal (magistritöö „Thomas Hardy's Female Characters“).

Mag. jur. kraadi omandas Adolf Perandi (magistritöö: „Eesti-maa rootsiaegse kindral-kubermanguvalitsuse ülesanded ja funktsioonid“).

DIPLOMEERITUD EDASI-ÕPPIJAD.

Diplomeeritud edasiõppijateks kinnitati edasi H. Soone kriminaalõiguse alal ja T. Reinhold tsiviilõiguse alal.

AMETISSE KINNITAMISI JA TEENISTUSAJA PIKENDAMISI.

Edasi kinnitati ametisse: Mine-ralooogia kabineti van. ass. V. Paul, Zool. inst. abiassistent J. Lepiksaar, Metsakorralduse kabin. noor. ass. A. Hansen, Tähetorni abiassistent H. Keres.

Maaparanduse ja geodeesia kab.

aj. abiassistentiks kinnitati E. Ronger, Fütopatoloogia katsejaama — K. Liivjõe, Põllumajandusliste riistade ja masinate kabinetti — V. Konjajev.

Teenistusaega pikendati Usutead. seminari abiassistent T. Rohvee'le, Usuteadusl. arkeel. kabineti korraldaja V. Uuspuu'le, Haldusteaduste seminari aj. abij. R. Eliaser'ile, Majandusgeogr. seminari aj. abij. R. Nõmmets'ale, Naistekliiniku van. ass. R. Kleitsman'ile, Kohtuarstiteaduse inst. noor. ass. k. t. R. Laube'le, Klassilise muinasteaduse inst. abij. E. Roos'ile, L/a-teaduskonna haavakliiniku noor. ass. k. t. H. Simre'le.

Arstiteaduskonna histoloogia ja embrüoloogia dotsendiks kinnitatud dr. med. E. Aunap vabastati tema senisest ametist anatoomia inst. prosektori kohalt. Prosektori k. t-ks kinnitati, arvates 1. sept. drnd. med. V. Pärtelpoeg. I Haavakliiniku noor. ass. A. Kõre vabastati ametist omal palvel; tema asemele kinnitati noor. ass. k. t-ks E. Soekõrv; Sisehaiguste poli-kliiniku noor. ass. drnd. med. K. Treial kinnitati vanemaks assistendiks. Formakognoosia-inst. van. ass. dr. pharm. Alma Tomingas komandeeriti teadusliku stipendiaadina kolmeks kuuks välismaale; Loomaarstiteaduskonna histo- ja embrüoloogia inst. aj. abijõududeks kinnitati H. Tamme'ägi ja A. Daniel; Eksperim. psühholoogia labor. noor. assistendiks kinnitati edasi mag. phil. E. Bakis.

Diploomitud edasiõppijateks kinnitati: mag. phil. L. Mark üldise ajaloo alal; mag. theol. E. Hiemets ajaloolise usuteaduse alal.

Raadi mõisa valitsejaks lahkuva A. Ränkel'i asemele on valitud K. Talussaar.

SOOME STIPENDIUM.

Soome Valitsuse stipendiumile võib esitada soovivaldusi kuni 1. maini s. a. Ülikooli Valitsusele. Stipendium on 7500 Šmk. ja määratakse praegusele või endisele üliõpilasele, kes peab viis kuud veetma Soomes, sellest vähemalt pool aega üliõpilasena mõnes Soome kõrge-mas õppeasutuses.

DOTSENTUURI TÄITMINE EDASI LÜKATUD.

Põllumajandus-teaduskonna esitisel ja Haridusministri kinnitusel on ehitusõpetuse dotsentuuri täitmine edasi lükatud kuni 1. märtsini 1939.

PIDU LILLI SUBURGI ABI-RAHAKS.

Kaitsemaleva ruumides peeti 18. apr. Lilli Suburgi Abiraha toimkonna peoõhtu, mille sissetulek läheb kehvemate naisüliõpilaste toetamiseks.

ENÜS-i VILISTLASPÄEV.

11. aprillil peeti Eesti Naisüliõpilaste Seltsi vilistlaspäeva, kus muuseumis uueks vilistlaskogu juhatajaks valiti pr. S. Piiraja. Päeval peeti vilistlaste ja kaasvõitlejate ühine koosolek ja omavaheline koosviibimine.

AK. MEESKOOR KONTSERT-REISIL.

Ak. Meeskoor asus kontsertmatkale Rakverre, Tallinna ja Kohtla.

Kontsert Rakveres oli 23. apr., Tallinnas „Estonia“ kontsertsaalis 24. apr. ja Kohtlas 25. apr.

Kontsertmatkast võttis osa 50 kooriliiget ühes koorijuht R. Ritsingu, solist R. Jõksi ja pianist V. Tiltunguga.

Ü. S. LIIVIKA 28-AASTANE.

24. ja 25. aprillil pühitses ÜS Liivika oma 28. aastapäeva. Pidustused algasid perekonnaõhtuga 24. apr. 25. apr. oli ühispildistamine, ühislõuna Üliõpilasmajas ja pidulik vilistlaskogu ja seltsi ühine koosolek. Aastapäeva pidustustel avati ka seltsi ruumides vastava austusaktusega Vabadussõjas langenud ÜS Liivika liikmetele mälestustahvel.

ÜLIÕPILASKONNA ÜMBERKORRALDUS HAKKAB SELGUMA.

Ajalehtede teatel on 22. apr. ministritevaheline komisjon üliõpilaskonna korralduse üldpõhimõttelised alused vastu võtnud. Koosolekust võttis osa ka riigivanem.

SELL konverentsi kava

Tallinnas · Kiviõlis · Narvas · Tartus

28. IV — 2. V 37

KOLMAPÄEVAL, 28. APRILLIL TALLINNAS.

- 08.30 Läti ja Leedu saabumine Tallinna.
- 09.00 Hommikueine NMKÜ-s.
- 10.00 Linnaga tutvumine (Toompea, Raekoda, Tehnikainstituut jne.).
- 14.00 Lõuna läti ja leedu külalistele NMKÜ-s.
- 15.00 Soome külaliste saabumine.
- 16.00 Lõuna soome külalistele.
- 17.00 Vastuvõtt härra Riigivanema poolt.
- 18.45 Õhtueine NMKÜ-s.
- 19.30 Etendus „Estonia“ teatris.
- 00.30 Ärasõit Narva suunas.

NELJAPÄEVAL, 29. APRILLIL KIVIÕLIS JA NARVAS.

- 05.36 Saabumine Kiviõlisse.
- 08.00 Hommikueine Kiviõlis.
- 09.00 Tutvumine Kiviõli põlevkivikaevandusega.
- 12.00 Ärasõit Narva.
- 13.39 Saabumine Narva ja lõuna.
- 15.00 Tutvumine linnaga (kindlused, Kreenholm jne.).
- 20.00 Õhtusöök Narvas.
- 22.08 Ärasõit Tartu suunas.

REEDEL, 30. APRILLIL TARTUS.

- 05.27 Saabumine Tartu.
- 08.00 Vastuvõtt jaamas.

- 09.00 Hommikueine üliõpilasmajas.
- 10.30 Konverentsi avaaktus ülikooli aulas.
- 11.30 Tutvumine ülikooli ja linnaga (Ülikooli peahoone, Ülikooli raamatukogu, E. R. Muuseum Raadil jne.) Koguneda ülikooli peahoones.
- 15.00 Lõuna üliõpilasmajas.
- 16.00 Komisjonide koosolekud üliõpilasmajas.
- 18.00 Vastuvõtt Korp. „Filiae Patriae“ ja Korp. „Indlas“.
- 21.00 Kogunemine mairongikäiguks (Aia tän. 46).
- 24.00 Maikülaskäigud üliõpilasorganisatsioonidesse.

LAUPÄEVAL, 1. MAIL TARTUS.

- 10.00 Hommikueine üliõpilasmajas.
- 11.00 Väljasõit Emajõel.
- 11.00 Komisjonide koosolekud üliõpilasmajas.
- 15.00 Lõuna üliõpilasmajas.
- 16.00 Konverentsi lõppkoosolek üliõpilasmajas.
- 19.00 Õhtueine üliõpilasmajas.
- 21.30 Maiball „Vanemuises“.

PÜHAPÄEVAL, 2. MAIL.

- 04.27 Soome külaliste ärasõit Tallinna suunas.
- 05.50 Läti ja leedu külaliste ärasõit Valga suunas.

Ministritevahelisse komisjoni, kus põhiseadused arutusel olid, kuulusid haridus-, sotsiaali-, sise-, kohtu- ja majandusminister.

Vastuvõetud põhimõtete kohaselt, millega tahetakse lahendada seniseid vastuolusid üliõpilasseltside ja korporatsioonide vahel, töötatakse ülikooli seaduse muutmise paragrahvid välja.

FRAT. LIVIENSISE KEVAD-KOMMERSS.

Korp! Frat. Liviensis pidas 18. apr. kevadkommerssi. Pidustustel viibis Soomest sõpruslepinglase Keski-suomalainen osakonna 5 liiget.

AK. EESTI-ITAALIA ÜHING TEOTSEB.

6. apr. pidas Akad. Eesti-Itaalia Ühing oma esimest aastapeakoosolekut. Ühingu juhatusse valiti prof. E. Ein (esimees), prof. V. Anderson, prof. A. Volpicelli, prof. I. Uudelt, toim. M. Nurk, pr. I. Sarv ja üliõp. T. Turviste.

Ühing on vahepeal pidanud mitu ettekande koosolekut.

SÕPRUSLEPING EÜS-i JA AUSTRUMS'i VAHEL.

10. ja 11. aprillil pühitses Eesti Üliõpilaste Selts oma 67. aastapäeva. Pidustuste puhul leidis aset ka EÜS ja Läti üliõpilaste seltsi „Austrums“ vaheline sõpruslepingu allakirjutamine. Sel puhul saabusid Tartu „Austrums“ 6 vilistlast, nende seas vilistlaskogu esimees senaator J. Skudre, end. Läti vabariigi president G. Zemgal, Läti Telegraafi Agentuuri dir. R. Berzin ja 6 liiget-üliõpilast. Sõpruslepingule allakirjutamine toimus 11. aprillil seltsi vapitoas pärast päevakohaseid kõnesid, kusjuures allakirjutajateks olid EÜS vilistlaskogu esimees adv. H. Sumberg ja seltsi esimees T. Maim, „Austrums“ poolt vilistlaskogu esimees J. Skudre ja seltsi esimees K. Emersons.

Sõlmitud lepingu järgi kohustuvad sõpruslepinglased tutvustama üksteist vastastikku oma maa saavutistega teaduse ja kultuuri aladelt ja soodustama lepinglaste liikmeile kohapealsete oludega tutvumist.

11. apr. keskpäeval oli seltsi saalis aastapäeva aktus, kus peakõne pidas seltsi vilistlane prorektor H. Kruus. Tervituste osas ütlesid tervitusi Soome sõpruslepinglaste — Helsingi ülikooli Pohjois-Pohjalainen osakonna poolt esindaja Hauru ja Etelä-Pohjalainen osakonna esindaja Ojanjärvi, samuti Austrums esimees K. Emersons ja EÜS Tallinna Tehnikainstituudi osakonna nimel üliõp. Simm.

Kell 4 oli korraldatud „Grand Hotellis“ eine Läti ja Soome külaliste auks ning õhtul oli seltsi ruumides koosviibimine.

„Austrums“ kuulub Läti vanemate üliõpilasseltside hulka. „Austrums“ asutati 1883. a. Moskvas õigusteaduse üliõpilase ja pärastise Läti vabariigi esimese presidendi J. Tschakste algatusel, kes sai õhutust läti rahvusliku ärkamisaja kultuuri-egelastelt K. Waldemarilt ja K. Baronilt. Asutamisel ühineti „Austrums“ ideelise asutaja Waldemaras'e juhtumõtete: „Noore Läti haritlaskonna ülimaid kohustusi oma rahva ja kultuuri vastu õhutades pühendame sellele tööle võimalikult rohkem aega ja rakendame tervet oma vaimujõudu, võimeid ja armastust.“

Ametlik kinnitus seltsile saadi alles Maailmasõja ajal, mil selts võttis nimeks „Oriens“, mis juba 1914. a. lõpul lätistatuna kõlas „Austrums“ (Ida). 1917. a. peeti viimane koosolek Moskvas ja 1920. a. esimene peakoosolek Riias. 1933. a. pühitseti 50 a. juubelit, millest võttis osa ka rohkearvuline EÜS-i esindus.

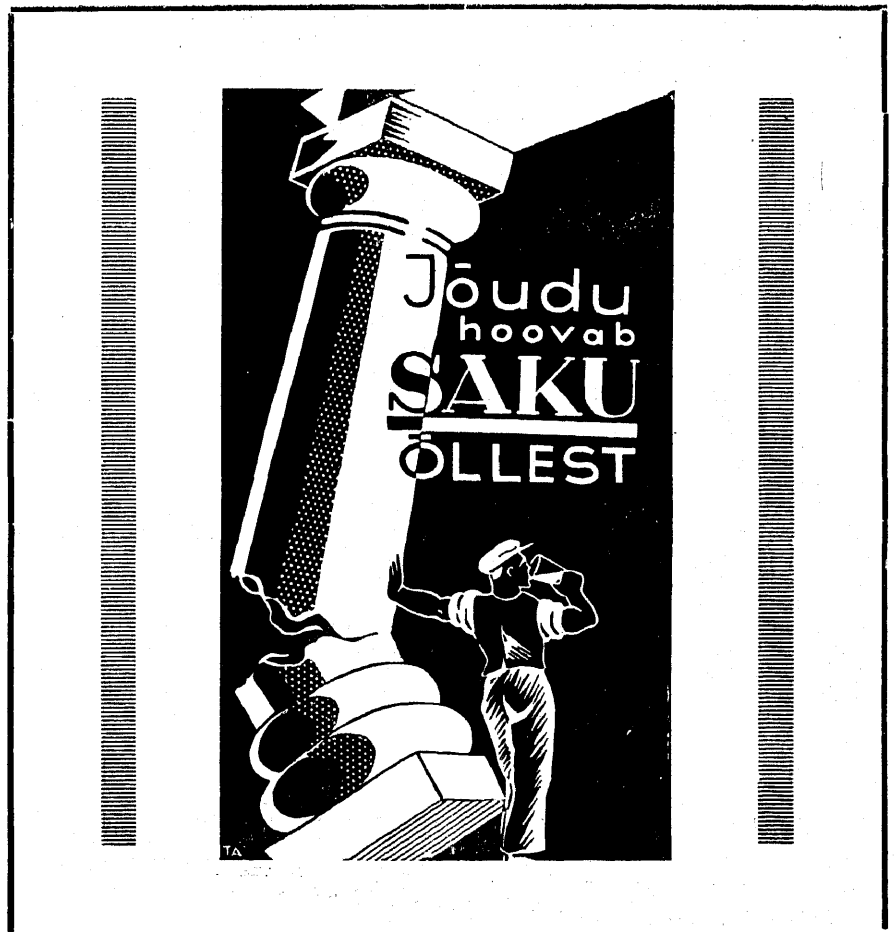
Läti vabariigi ajal on „Austrums“ juhtumõtteks Läti talupoja lihtsus ja tööõõm. „Austrums“ perre kuulub umbes 250 vilistlast ja kaasvõitlejat — nende hulgas rohkesti kohtunikke, insenere, ülikooli õppejõude jne. Eesti Üliõpilaste Seltsi ja „Austrums“ vahel on kokkupuuteid olnud juba Vabadussõjast saadik.

4 SEM. ÜLIKOOLIST VÄLJA.

Akadeemiline kohus arutas 20. märtsil üliõpilase Karl Säinase süüasja, kusjuures otsustati süüalune 4 semestriks ülikoolist välja heita. Kohtu koosseisu kuulusid eesistujana prof. A. Piip, prof. J. Mark ja prof. Th. Lippmaa. Kohtuistungist võttis osa ka prorektor H. Kruus ja üliõpilaskonna esindajad M. Maiste ja V. Koppermann.

Süüalune võttis õigeks, et ta on aidanud kaasa möödunud aastal korp. Ugala lipu konvendi hoonelt mahatoomisel, Toomemäele viimisel ja lipu reostamisel.

Teised nimetatud lipu äraviimises ja reostamises süüdi olevad isikud ei ole praegu üliõpilased.

ROOTSI ÜLIÕPILASTE EKSKURSIOON.

Üliõpilaskonna välistoimkonnale on teatatud, et juuni algul külastab Eestit suurem Rootsi üliõpilaste ekskursioon. Rootsi üliõpilased sõidavad ka Lätti ja Leetu. Eestis peatatakse 4 päeva, kusjuures tutvunetakse Tartu, Petseri, Narva, Haapsalu ja Tallinnaga ning Eesti üliõpilaseluga.

PRAKTIKANTIDE VAHETUS POOLAGA.

Ka tänava teostatakse Poolaga üliõpilaspriktikantide vahetust. Tartu üliõpilaskonna osas on soovi Poola minekuks avaldanud kaks arstiteaduskonna ja üks majandusosakonna üliõpilane. Praktikandid viibivad Poolas juuli- ja augustikuus.

ROHUTEADUSKONNA ÜLIÕPILASTE EKSKURSIOON RIIGA.

Akadeemilise Rohuteaduse Seltsi korraldusel viibis Riias 4.—6. aprillini rohuteaduskonna üliõpilaste ekskursioon, millest osa võttis ligi 100 inimest. Ekskursiooni juhatas galeenilise farmaatsia dotsent dr. N. Weiderpass.

Ekskursandid tutvusid Riia ülikooliga, eriti rohuteaduse õpetamise ja õppeasutistega seal, samuti Riia haigekassa apteegi ja laboratooriumidega, mis eeskujulikud Balti riikides jne.

Dr. N. Weiderpass esines Riia ülikoolis ka referaadiga Eesti rohuteaduse üliõpilaste õppekava korraldusest ja uuest Eesti farmakopööst.

MARGUKIRI.

Riias toimunud SELL-i maleolümpiaadi puhul, mis teatavasti lõppes Eesti meeskonnale kaotusega, esitasid Organiseerimatute Üliõpilaste Büroo ja Üliõpilasseltside Liit üliõpilaspriktorile märgukirja. Märgukirjadest, mille tekstid muuseas on sõnasõnalt ühesugused, on saadetud ärakirjad ka Üliõpilaskonna ajutisele juhatusle. Neis märgitakse, nagu oleks Üliõpilaskonna ajutine juhatus maleolümpiaadile saatnud võimetelt väga nõrga meeskonna. Riia kaotus olevat talumatu ning juhatakse tähelepanu sellele, et edaspidi Eestit ja Eesti üliõpilaskonda välismaal ei lastaks paista mitteväärikas valguses.

Üliõpilaskonna ajutise juhatus korraldusel anti Kehalise Kasvatuse Toimkonna poolt, kes oli meeskonna koostajaks, prorektorile seletusi. Igatahes ei ole ajutine juhatus ega

kehalise kasvatuse toimkond süüdi meeskonna kaotuses, kuna oli tehtud kõik võimalikult hea meeskonna kujundamiseks.

Tallinna Tehnikainstituudi teateid

Tehnikainstituudi üliõpilaskonna ajut. juhatus poolt oli 8. IV 37. kokku kutsutud organiseerimata üliõpilaste koosolek, et seisukohti avaldada ajut. juhatus poolt välja töötatud üliõpilaskonna põhikirja kavandi, üldmütsi küsimuse ja 1. mai rongkäigu kohta. Üliõpilaskonna põhikirja kavandiga oldi täiesti rahul. Üldmütsi vormi kui ka statuudi kohta avaldati mitmeid arvamusi — üldiselt sooviti, et üldmüts olgu küllaldaselt erinev Tartu üldmütsist, kuid ühtlasi pooldati ka Põhjamaade üliõpilaste üldmütsi vormi (valge müts). Statuudis pooldati, et kogu üliõpilaskonna esindamisel oleks kohustuslik üldmütsi kandmine kõigile. 1. mai rongkäiku ei pooldatud korraldada, kuna selleks ajaks ei ole veel üldmütsi. Koosolijad valisid 12. IV 37. toimunud Tehnikainstituudi üliõpilaskonnaorganisatsioonide esindajate koosolekule 3 esindajat: ksv! ksv! Polonski, Neumann ja Aitsam. Koosolekust osavõtt oli väike.

12. IV 37. kell 17 oli ajut. juhatus poolt kokku kutsutud üliõpilaskonnaorganisatsioonide ja organiseerimata üliõpilaste esindajate koosolek organisatsioonide ja organiseerimata üliõpilaste seisukohtade teatamiseks üldnimetatud küsimustes. Pääle selle ka organisatsioonide seisukohad 30. aprilli õhtul toimuvate vastastikuste külastäikude kohta ja SELL-konverentsi Tallinna kava läbiviimise kohta. Üliõpilaskonna põhikirja kavand oli põhimõtteilt vastuvõetav kõigile. Üldmütsi suhtes oli eriarvamisi, kusjuures enamuse organisatsioonidest pooldas Tartu üliõpilasmütsi kandmise korraldada. 1. mai rongkäigu korraldamine

leiti käesoleval aastal olevat raskustega seotud, kuna puudub üldmüts ja osa organisatsioonide enamik liikmeid sõidavad Tartu, olles praegu veel tihedalt seotud Tartuga. 30. aprilli külastäikudest võtavad osa organisatsioonid, kellele liikmed on sel ajal siin. SELL-konverentsi kaastööle suhtuti pooldavalt.

*

12. IV 37. Tallinna Tehnikainstituudi peahoone suures auditooriumis toimus dots. H. Einberg'i esiloeng: „Masinate konstruktor, tema ülesanded ja vastutus“. Loengus toodi hästi esile konstruktori suurt vastutust ja rasket tööd, eriti tehaste teenistuses olles. Konstruktor omab tehase personaali seas suurimaid ülesandeid — „konstruktsiooni-büroo on tehase aju“.

Esiloengut oli kuulamas õppejõude, eesotsas prorektoriga, üliõpilasi ja külalisi.

*

15. IV 37 sõitis Londonisse seal peetavale kongressile prof. O. Madison.

15. IV 37 Tehnikainstituudi valitsuse koosoleku otsusega eksmatrikuleeriti 43 Tehnikainstituudi üliõpilast. Omal soovil eksmatrikuleerusid 9 üliõpil. Seega kokku eksmatrikuleerit. üliõpilasi — 52. Tehnikainstituudis üliõpilasi oli: Mehaanika ja meh. tehn. osak. 84 Ehitusosakonnas 224 Keemiaosakonnas 132 Kokku 440 Eksmatrikuleerit. 52 Tehnikainst. üliõpil. arv 15. IV 37. 388 üliõp. Neist 388 üliõpilasest on 13 naisüliõp.: keemia osakonnas 9 naisüliõpilast ja ehitusosakonnas 4 naisüliõpilast.

Ilmub 13 korda aastas. Tellimishind 3 krooni aastas, 1½ krooni semestr.

Pea- ja vastutavtoimetaja: V. Pärtelpoeg. Tallinna Üliõpilaskonna esindaja A. Maripuu. Tegevtoimetaja: Jaan Ots
Väljaandja: Tartu Üliõpilaskonna Edustus. Toimetuse aadress: Tartu, Üliõpilasmaja.

Kus
on hea
maitse

ja valitud kvaliteetkauba hindamine,
seal eelistatakse endastmõistetavalt
ETK veine ja ETK meistersuitse

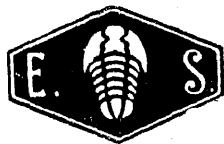
Ahto * Turist * Kuldmedal

T.-ü. „Kiirtrükk“

Tartus, P. Põllu t. 9, telef. 16-58.

Töö kiire ja korralik. Soodsad hinnad.

Trükikoda,
köitekoda,
tsinkograafia.

EESTI KIVIÕLI A.Ü.

S U U R I M Õ L I T Õ S T U S E E S T I S

Tehased: Kiviõlis

Müügibüroo: Tallinn,
Pärnu mnt. 10

1937. a. kevadised uudisteosed

Enn Kippel:

Kui Raudpea tuli I

Romaan. Hind brosheer. kr. 4.—, köites kr. 5.—

Enn Kippeli uus romaan „Kui Raudpea tuli“ on ajalooline romaan. See on üks meie paremaid ajaloolisi romaane, käsitades Põhja-Sõja sündmusi.

Ed. Grosschmidt:

Suures heitluses

Mälestused Maailmasõjast. Hind 4 kr., köites kr. 4.75

Teos annab täieliku ülevaate Maailmasõja sündmusist Ida-frontil ja on oma haarava ning põneva sisu poolest niivõrd köitev, et ei saa enne käest panna, kui on läbi loetud.

Richard Rohi:

Igapäevased inimesed

Romaan. Hind brosheer. kr. 4.50, köites kr. 5.50

R. Rohu uus romaan on autori toodangus üks ulatuslikumaid, haarates sündmus-teahelikku tänapäeva inimesi ja nende tegevust maal ja väikeses maaalevikus.

C.Ü. „Noor-Eesti Kirjastus“

Suurim ja täielikum valik

- PALITU
- ÜLIKONNA
- SAKKO
- FRAKI JA
- PÜKSI

riietest

Alatine
uudiste
juurdetulek!

SUUR VALMISÜLIRÕIVASTE ERIOSAKOND

Omad töökojad · Tellimiste vastuvõtmine

F-ma

M. JÄNES

TARTUS,
KAUBAHOOV 9-10-11-12
TELEFON 5-91. ASUT. 1899. A.

*

Soovitame ülikooli õpperaamatuid, konspekte, õppe-
abinõusid, kirjutusmaterjali, ilukirjanduslikke teoseid.

Kodu- ja välismaa raamatute ning ajakirjade telli-
miste täitmine.

Ajalehe lõigendite büroo, paljundusbüroo, korteri-
büroo.

AKADEEMILINE KOOOPERATIIV

TARTUS, Ülikooli 15, tel. 63

TALLINNAS, Kopli, Tehnikainstituudi hoone, telef. Kopli 36

HEAD KOSUMIST

tagab Narva-Jõesuu uhke liivaraud, tore männimets, tervisevannid vesi- ja mudaravilais, igasugused sportimisvõimalused ja lõbustused.

AJALOOLINE NARVA

on muinsusrikkaim vanalinn Baltimail, pakkudes enda huvitavate kindlustega, maa-aluste käikudega ja uhkete keskaegsete portaalidega kaunistatud hoonetega unustamata elamusi.

Lähemalt brošüürist, mida nõuda palub Suvitusbüroo Narva-Jõesuus, J. Poska tän. 27, telefon 9.

M

NARVA-JÕESUUS

veedetud
puhkuseaeg
tuleb kasuks
kõigile!

Kevadel on

"Tedresan"

KREEM JA SEEP

parimaks kaitseks
tedretähtede vastu!

A.-S.
Prov. J. Lill
Tartus

TARTU LINNAPANK

RAEKODA · TELEFON 11-32 JA 2-32.

Toimetab
kõiki pangaoperatsioone

Noorte päralt on tulevik!

Kui Teie tahate endale luua
kohustevaba ja päikeseküllase
tuleviku, siis usaldage oma elu
meie vanima ja suurema
ühistegeeliku kindlustusseltsi

EEKS-MAJA

---

hoolde

Teie sõprade ring
jääb ustavaks Teile

kui Teie kohustusi kindlustab

EEKS-MAJA

„PÄEVALEHT“

minevikus, olevikus,
tulevikus ...

„Päevaleht“ oli see ajaleht, kes 1905. aastal Eesti rahva rasketel kannatusaegadel julgustas Eesti rahva eneseteadvust ja virgutas eestlasi võitlusele parema tuleviku eest. See üle 10 aasta kestnud võitlus krooniti Eesti riikliku iseseisvusega.

„Päevaleht“ on praegu Eesti suurim ja mõjuvõimsaim ajaleht, kelle taga seisavad erksamad inimesed kõigist ringkondadest. „Päevalehe“ suur objektiivsus, suurte elutõdede õieti mõistmine ja eestluse ideaalidest kinnipidamine teevad ta kõigi poolt kõrgesti hinnatavaks.

„Päevaleht“ jääb ka tulevikus Eesti rahvale õiget suunda näitavaks tuletorniks. Tema minevik, olevik ja ülesseatud ideaalid kindlustavad seda.

Lugege kõik „Päevalehte“!
Tellige kõik „Päevalehte“!